

T.C

ATILIM ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

HALKLA İLİŞKİLER VE REKLAMCILIK ANABİLİM DALI

HALKLA İLİŞKİLER VE REKLAMCILIK YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

**POZİTİF AYRIMCILIĞA YÖNELİK KURUMSAL SOSYAL
SORUMLULUK ETKİNLİKLERİ: ANKARA ÜNİVERSİTESİ BÜLTENİ
ÜZERİNDEN BİR İNCELEME**

Yüksek Lisans Tezi

Özlem Kamaoğlu

Ankara-2021

T.C

ATILIM ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

HALKLA İLİŞKİLER VE REKLAMCILIK ANABİLİM DALI

HALKLA İLİŞKİLER VE REKLAMCILIK YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

**POZİTİF AYRIMCILIĞA YÖNELİK KURUMSAL SOSYAL
SORUMLULUK ETKİNLİKLERİ: ANKARA ÜNİVERSİTESİ BÜLTENİ
ÜZERİNDEN BİR İNCELEME**

Yüksek Lisans Tezi

Özlem Kamaoğlu

**Tez Danışmanı
Prof. Dr. Özlen Özgen**

Ankara-2021

KABUL VE ONAY

Özlem KAMAOĞLU tarafından hazırlanan “Pozitif Ayrımcılığa Yönelik Kurumsal Sosyal Sorumluluk Etkinlikleri: Ankara Üniversitesi Bülteni Üzerinden Bir İnceleme” başlıklı bu çalışma, 14/01/2021 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Halkla İlişkiler ve Reklamcılık Ana Bilim Dalı’nda Yüksek Lisans Tezi olarak oy birliği ile kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Özlen ÖZGEN (Başkan-Danışman)

Doç. Dr. Elif EŞİYOK (Üye)

Dr. Öğr. Üyesi Eda TURANCI (Üye)

Prof. Dr. Dilaver TENGİLİMOĞLU

Enstitü Müdürü

ETİK BEYAN

Atılım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Yazım Yönergesi'ne uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmasını;

- Akademik ve etik kurallar çerçevesinde hazırladığımı,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Tez çalışmada yararlandığım eserlerin tümüne atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
- Bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu bildirir,

Aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

14/01/2021

Özlem KAMAOĞLU

ÖZ

KAMAOĞLU, Özlem, Pozitif Ayrımcılığa Yönelik Kurumsal Sosyal Sorumluluk Etkinlikleri: Ankara Üniversitesi Bülteni Üzerinden Bir İnceleme, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2020.

Tarihin eski dönemlerinden bu yana toplumsal yaşamın temel unsurlarından biri olarak farklı isimler altında varlığını devam ettiren sosyal sorumluluk, toplumda yer alan dezavantajlı grupların yaşadıkları sorunlara çözüm üretilerek toplumsal fayda sağlanmasını amaçlamaktadır. Günümüzde kadın, çocuk, yaşlı ve engelli gibi pozitif ayrımcılık temelli alanlar kurumsal sosyal sorumluluğun temel çalışma alanına dönüşmüştür. Hem kâr amacı güden işletmelerin hem de kamu kurumlarının bu alanda çeşitli faaliyetler gerçekleştirdikleri bilinmektedir. Bu çalışmada, kâr amacı gütmeyen kurumlardan olan üniversitelerin toplumda farkındalık yaratmak, ihtiyaç sahiplerine yardımcı olmak, hayırseverlik çalışmaları yürütmek gibi amaçlarla pozitif ayrımcılık gruplarına yönelik olarak düzenledikleri etkinlikler üzerinde durulmuştur. Ankara Üniversitesi'nin örneklendiği çalışmada 2017, 2018 ve 2019 yılında gerçekleştirilen kurumsal sosyal sorumluluk etkinlikleri içerik analizi yöntemi ile incelenmiştir.

Ankara Üniversitesi Bülteni üzerinden yapılan incelemenin bulguları, pozitif ayrımcılık gerçekleştirilen gruplar bağlamında yaşlılar, kadınlar, çocuklar ve engelliler ile ilgili etkinliklerin yapıldığını göstermektedir. Bulgular, çocuklara yönelik olarak yapılan etkinliklerin incelenen diğer pozitif ayrımcılık gruplarına oranla daha fazla olduğunu ortaya koymaktadır. Pozitif ayrımcılık gruplarına yönelik olarak gerçekleştirilen etkinlikler 2017, 2018 ve 2019 yıllarında sayıca farklılıklar göstermektedir. Ayrıca aylar bazında yapılan inceleme de etkinlik sayısında farklılıklar söz konusudur. Pozitif ayrımcılığa yönelik olarak gerçekleştirilen etkinliklerin iş birliği durumuna göre incelenmesi sonucu çeşitli kurum ve kuruluşlar ile iş birliği yapıldığı ancak iş birliği olmadan bizzat kurum tarafından üstlenilerek gerçekleştirilen etkinliklerin sayıca daha fazla olduğu görülmektedir. Ayrıca bulgular, pozitif ayrımcılık gruplarından olan yaşlılar, engelliler, kadınlar ve çocuklar ile ilgili özel günler ve haftalara dikkat çekmek amacıyla gerçekleştirilen etkinliklerin, yılın farklı tarihlerinde yapılan ve diğer kategorisi altında ele alınan etkinliklere oranla daha az olduğunu ortaya koymaktadır. Bu bağlamda Ankara Üniversitesi'nin pozitif

ayrımcılığa yönelik olarak gerçekleştirdiği etkinliklerin gerçekleştirildiği tarihe, özel günler/haftalara ve iş birliği durumuna göre çeşitlilik gösterdiğini söylemek mümkündür.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Sorumluluk, Kurumsal Sosyal Sorumluluk, Pozitif Ayrımcılık, Bülten.

ABSTRACT

KAMAOĞLU, Özlem, Corporate Social Responsibility Activities Towards Positive Discrimination A Review on Ankara University Bulletin, Master Thesis, Ankara, 2020

Social responsibility, which has continued its existence under different names as one of the basic elements of social life since the ancient times of Tanhin, aims to provide social benefit by solving the problems of disadvantaged groups in the society. It has turned into a working area. It is known that both profit-making enterprises and public institutions carry out various activities in this field. In this study, the activities organized by universities, which are non-profit institutions, for the purposes of creating awareness in the society, helping those in need, and conducting philanthropic activities, are focused on. In the study in which Ankara University was sampled, the corporate social responsibility activities carried out in 2017, 2018 and 2019 were examined with the method of content analysis.

The findings of the study conducted on the Ankara University bulletin show that activities related to the elderly, women, children and disabled people are held in the context of groups with positive discrimination. The activities carried out for positive discrimination groups differ in numbers in 2017, 2018 and 2019. Also, the examination made on a monthly basis also shows differences in the number of activities. The result has been realized with various institutions and organizations, but by being undertaken by the institution itself without cooperation. It is observed that the number of activities that are getting bigger is higher. Moreover, the findings show that the activities carried out to draw attention to special days and weeks related to the elderly, disabled women and children, which are among the positive discrimination groups, are less than the activities held on different dates of the year and considered under the other category. Diversity according to the date of the activities carried out by Ankara University for positive discrimination, the special days, the weeks and the situation it is possible to say that it shows.

Keywords: Social Responsibility Corporate Social Responsibility. Positive Discrimination, Bulletinra

TEŞEKKÜR

İletişimin öneminin çok daha fazla hissedildiği günümüzde Halkla İlişkiler alanı çok daha fazla öne çıkmaktadır. 2019 yılı sonunda Çin’de ortaya çıkan ve hızla dünyayı etkisi altına alarak 2020 Mart’ında ülkemize de ulaşan COVID-19 Salgını tüm kavramların yeniden şekillenmesi noktasında önemli bir süreci beraberinde getirdi. Bu süreçte İletişim alanı ve bu alanın en önemli güçlerinden biri olan Halkla İlişkiler ile Kurumsal Sosyal Sorumluluk çok daha fazla yaşamımızın bir parçası haline geldi.

Bu süreçte gerçekleştirdiğim bu tez çalışmasının hazırlanmasında yardımlarını esirgemeyen, engin bilgisi ve güzel yüreğiyle her zaman yanımda olan canım hocam Prof. Dr. Özlen ÖZGEN başta olmak üzere eğitim hayatım boyunca aktardıkları bilgilerle katkı sağlayan hocalarım Doç. Dr. Elif EŞİYOK ve Dr. Öğr. Üyesi Ilgar SEYİDOV’a, bana her zaman destek olan canım annem Hatice DİLEK’e, bu zorlu süreçte her daim yanımda olan eşim Zeki KAMAOĞLU’na ve tüm dostlarıma teşekkür ederim.

Bu çalışmayı gerçekleştirdiğim dönemde 9 ay benimle birlikte tüm stresli ve yoğun zamanları anne karnında yaşayan ve yakın zamanda dünyaya gelen oğlum Uraz Kağan’a da ayrıca teşekkür eder, tüm bu süreçte benimle birlikte olduğu için geleceğe bir iz olarak bu tez çalışmasını kendisine ithaf ederim.

İÇİNDEKİLER

ÖZ.....	i
ABSTRACT	iii
TEŞEKKÜR	iv
İÇİNDEKİLER	v
KISALTMALAR	vii
TABLOLAR DİZİNİ	viii
GİRİŞ.....	1
BİRİNCİ BÖLÜM.....	7
KURUMSAL SOSYAL SORUMLULUK KAVRAMI.....	7
1.1. Kurumsal Sosyal Sorumluluk Tanımı.....	7
1.2. Kurumsal Sosyal Sorumluluğun Önemi.....	8
1.3. Türkiye’de Halkla İlişkiler ve Sosyal Sorumluluk Çalışmaları Tarihçesi.....	11
1.4. Kar Amacı Gütmeyen Kurumlarda Kurumsal Sosyal Sorumluluk.	14
İKİNCİ BÖLÜM.....	19
POZİTİF AYRIMCILIK KAVRAMI.....	19
2.1. Pozitif Ayrımcılığın Tanımı ve Tarihsel Gelişimi.....	19
2.2. Pozitif Ayrımcılık Gerçekleştirilen Gruplar.....	22
2.2.1. Kadınlara yönelik pozitif ayrımcılık.....	23
2.2.2. Çocuklara yönelik pozitif ayrımcılık.....	27
2.2.3. Yaşlılara yönelik pozitif ayrımcılık.....	29
2.2.4. Engellilere yönelik pozitif ayrımcılık.....	31
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....	33
POZİTİF AYRIMCILIĞA YÖNELİK KURUMSAL SOSYAL SORUMLULUK ETKİNLİKLERİNDE KULLANILAN ARAÇLAR.....	33
3.1. Halkla İlişkiler Araçları.....	33

3.1.1. Basın.....	34
3.1.2. Görsel-işitsel araçlar.....	36
3.1.2.1.Radyo.....	36
3.1.2.2. Televizyon.....	37
3.1.2.3. İnternet.....	37
3.1.3. Yazılı- basılı araçlar.....	38
3.1.3.1. Gazete.....	38
3.1.3.2. Dergi.....	39
3.1.3.3. Yıllık rapor.....	40
3.1.3.4. Afiş ve el ilamları.....	40
3.1.3.5. Bülten.....	41
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM.....	43
ANKARA ÜNİVERSİTESİ BÜLTENİ'NDE YER ALAN POZİTİF	
AYRIMCILIĞA YÖNELİK ETKİNLİKLER.....	43
4.1. Araştırmanın Amacı.....	43
4.2. Araştırmanın Önemi.....	43
4.3. Araştırma Soruları.....	44
4.4. Araştırmanın Yöntemi.....	44
4.5. Araştırmanın Sınırlılıkları.....	48
4.6. Araştırmanın Bulguları.....	49
SONUÇ.....	73
KAYNAKÇA.....	77
EKLER.....	91
EK-1: ANKARA ÜNİVERSİTESİ BÜLTEN DERGİSİ'NİN 2017, 2018 VE	
2019 YILLARINDA YAYINLANAN SAYILARINDAN ÖRNEK	
GÖRSELLER.....	91
TURNİTİN RAPORU.....	107
ÖZGEÇMİŞ.....	113

KISALTMALAR

ABD: Amerika Birleşik Devletleri

ANKÜDEM: Ankara Üniversitesi Ölçme ve Değerlendirme Uygulama ve Araştırma Merkezi

BM: Birleşmiş Milletler

HASVAK: Türkiye Devlet Hastaneleri ve Hastalara Yardım Vakfı

KSS: Kurumsal Sosyal Sorumluluk

MYO: Meslek Yüksekokulu

TÜBİTAK: Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırmalar Kurumu

TÜSİAV: Türk Sanayicileri ve İş Adamları Vakfı

YAŞAM: Ankara Üniversitesi Yaşlılık Çalışmaları Araştırma ve Uygulama Merkezi

YÖK: Yükseköğretim Kurulu

TABLolar DİZİNİ

Tablo 1. İÇerik Analizi Kodlama Tablosu

Tablo 2. Pozitif Ayrımcılığa Yönelik Kurumsal Sosyal Sorumluluk Etkinliklerinin Yıllara Göre Dağılımı

Tablo 3. 2017 Yılında Gerçekleştirilen Pozitif Ayrımcılığa Yönelik Kurumsal Sosyal Sorumluluk Etkinliklerinin Aylara Göre Dağılımı

Tablo 4. 2018 Yılında Gerçekleştirilen Pozitif Ayrımcılığa Yönelik Kurumsal Sosyal Sorumluluk Etkinliklerinin Aylara Göre Dağılımı

Tablo 5. 2019 Yılında Gerçekleştirilen Pozitif Ayrımcılığa Yönelik Kurumsal Sosyal Sorumluluk Etkinliklerinin Aylara Göre Dağılımı

Tablo 6. Pozitif Ayrımcılığa Yönelik Kurumsal Sosyal Sorumluluk Etkinliklerinin İş birliği Durumuna Göre Dağılımı

Tablo 7. Yaşlılara Yönelik Kurumsal Sosyal Sorumluluk Etkinliklerinin İş birliği Durumuna Göre Dağılımı

Tablo 8. Engellilere Yönelik Kurumsal Sosyal Sorumluluk Etkinliklerinin İş birliği Durumuna Göre Dağılımı

Tablo 9. Kadınlara Yönelik Kurumsal Sosyal Sorumluluk Etkinliklerinin İş Birliği Durumuna Göre Dağılımı

Tablo 10. Çocuklara Yönelik Kurumsal Sosyal Sorumluluk Etkinliklerinin İş birliği Durumuna Göre Dağılımı

Tablo 11. Pozitif Ayrımcılığa Yönelik Kurumsal Sosyal Sorumluluk Etkinliklerinin Özel Günler ve Haftalara Göre Dağılımı

Tablo 12. Yaşlılara Yönelik Kurumsal Sosyal Sorumluluk Etkinliklerinin Özel Günler ve Haftalara Göre Dağılımı

Tablo 13. Yaşlılara Yönelik Özel Günler ve Haftalarda Yapılan Kurumsal Sosyal Sorumluluk Etkinliklerinin Dağılımı

Tablo 14. Engellilere Yönelik Kurumsal Sosyal Sorumluluk Etkinliklerinin Özel Günler ve Haftalara Göre Dağılımı

Tablo 15. Engellilere Yönelik Özel Günler ve Haftalarda Yapılan Kurumsal Sosyal Sorumluluk Etkinliklerinin Dağılımı

Tablo 16. Kadınlara Yönelik Kurumsal Sosyal Sorumluluk Etkinliklerinin Özel Günler ve Haftalara Göre Dağılımı

Tablo 17. Kadınlara Yönelik Özel Günler ve Haftalarda Yapılan Kurumsal Sosyal Sorumluluk Etkinliklerinin Dağılımı

Tablo 18. Çocuklara Yönelik Kurumsal Sosyal Sorumluluk Etkinliklerinin Özel Günler ve Haftalara Göre Dağılımı

Tablo 19. Çocuklara Yönelik Özel Günler ve Haftalarda Yapılan Kurumsal Sosyal Sorumluluk Etkinliklerinin Dağılımı

GİRİŞ

Dünyada halkla ilişkiler çalışmaları insanların bir arada yaşamaya başladığı ilk çağlara dayanmaktadır (Koro, 2005, s.4). Farklı zamanlarda farklı isimlerle anılsa da Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulduğu Anadolu topraklarında halkla ilişkiler dikkat çeken bir alan olmuştur. Halkla ilişkilerin günümüzde en kritik alanlarından olan sosyal sorumluluk, Anadolu tarihinde de Selçuklu döneminde ve Osmanlı döneminde vakıflar aracılığıyla gerçekleştirilmiştir (Kazancı, 2006). Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşunun ardından Vakıflar Genel Müdürlüğü bünyesine alınan vakıflar, ülkemizde sosyal sorumluluk çalışmalarının temelini oluşturmuştur (Ayaz ve Altınkaya, 2018, s.11).

Günümüz toplum yapısı içinde, farklı nedenlerle farklı kesimler pek çok dezavantaja sahiptir. Kadınlar, çocuklar, yaşlılar, engelliler bu dezavantajlı grupların başında gelmektedir (Es ve Menteşe, 2018, s.525). Bu nedenle tarihimizden ve kültürümüzden gelen alışkanlıkların, çağdaş halkla ilişkiler çalışmaları ile bütünleşmesi sonucunda toplumsal refahın her kesime ulaşması için kurum ve kuruluşlar pek çok farklı kurumsal sosyal sorumluluk projeleri yürütmektedirler (Pusak, 2014, s.16). Literatürde yer alan pek çok akademik çalışma ile projeler, bu alanda çalışanlara yeni bir bakış açısı kazandırırken, bilimsel ilerlemenin de önemli taşıyıcılarından biri haline gelmektedir.

Dezavantajlı grupların, hayatın olağan koşulları içinde gereken yaşam koşullarını her zaman yakalayamadıkları, koşullar mevcut olsa dahi bazen de farklı nedenlerle olanaklara ulaşamadıkları bir gerçektir. Özellikle kentlerde yaşayan ve eğitim düzeyi daha yüksek olan kadınlar haklarının daha çok farkındadır (Özaydınlık, 2014, s.105). Yine kentte yaşayan kadınlar haklarını kullanırken ulaşmaları gereken mecralara daha kolay ulaşabilirken, kırsal kesimde yaşayan veya başta ekonomik bağımsızlığı olmak üzere, özgürlüğünü tam olarak elde edemeyen kadınların, neyi, nerede, nasıl ve ne zaman yapabilecekleri noktasında aydınlatıcı ve yol gösterici olunması büyük önem taşımaktadır.

Çocuklar ve yaşlılar da dezavantajlı gruplar içerisinde dikkat çekmektedir (Çankaya, 2020, s. 46). Çocukların bilişsel yetilerini henüz tam anlamıyla kazanmamış olmaları ve buna bağlı olarak toplum içerisinde pasif durumda bulunmaları onların sağlıklı olarak gelişmeleri için devlet yöneticilerine sorumluluklar yüklemektedir (Kahraman ve Kahraman, 2017, ss.256-257).

Dezavantajlı gruplar içerisinde yer alan engelli bireyler de engellilik durumlarına göre eğitim, sağlık, çalışma hayatı gibi birçok alanda sorunlarla karşılaşmaktadırlar (Çondur, Yenipazarlı ve Cömertler, 2020, ss.348-349). Bu anlamda engelli bireylerin yaşam içerisinde karşılaştıkları sorunları hafifletmek ve bu bireyleri topluma kazandırmak için yapılan sosyal sorumluluk çalışmaları önem arz etmektedir (Başbuğ, 2018, s.67).

Dezavantajlı grupların hak ve özgürlükleri ile yaşam koşullarının iyileştirilmesi hususu anayasalarda, uluslararası sözleşmelerde, yasalar ile genelgeler ve yönetmeliklerde ayrıntılı olarak korunmaktadır (Öztürk, 2014, ss. 102-108). Hukuken yerleşmiş olan bu önemli kazanımların yaşama geçirilmesi büyük öneme sahiptir. Pozitif ayrımcılık gerektiren ve toplumda dezavantajlı olarak da adlandırılan grupların her türlü olumsuzluktan korunması ve yaşama tam olarak katılabilmeleri için sosyal devlet ilkesinin çok daha güçlü olarak uygulanması gerekmektedir. Bu bağlamda devlet yönetimine büyük görev düşmektedir (Geyik, 2020, s.54). Bunun yanı sıra özel kurumların, kuruluşların, toplumun aydın kesimi olarak da adlandırılan kanaat önderlerinin ve toplumu peşinden sürükleme gücü olan popüler isimlerin bu farkındalık çalışmalarının bir parçası olması büyük öneme sahiptir. Bu anlamda gönüllülük temelinde gerçekleştirilen sosyal sorumluluk çalışmaları, dezavantajlı grupların daha güçlü ve refah dolu yarınlara ulaşabilmesi için gereklidir (Arslan, 2018, s.2).

Günümüzde işletmeler ürettikleri mal ve hizmetlerin yanı sıra toplumsal sorunlara eğilerek, dezavantajlı gruplara yönelik olarak pozitif ayrımcılık çalışmaları yapmaktadırlar. Gerçekleştirdikleri kurumsal sosyal sorumluluk faaliyetleri ile toplumla arasında duygusal bir bağ kurmayı hedefleyen kurumlar bu sayede olumlu bir marka imajı oluşturarak rakiplerinden ayrılmaktadır (Başbuğ, 2018, s.29). Özel

işletme ve kuruluşların yanı sıra kar amacı gütmeyen kurum ve kuruluşlar da yaptıkları kurumsal sosyal sorumluluk çalışmaları ile topluma fayda sağlamaya çalışmaktadır (Arslan, 2018, s.6).

Kar amacı gütmeyen kurumlardan olan ve asıl amacı toplumsal gelişimin ve insanlığın gelişimi ile dönüşümünü sağlayacak bilimsel çalışmalar gerçekleştirmek ve geleceğin aydın kuşakları olan gençlerimizi yükseköğretim alanında yetiştirmek olan üniversiteler kurumsal sosyal sorumluluk alanında farklı çalışmalara yer vermektedir.

Araştırma kapsamında kar amacı gütmeyen kurumlardan olan üniversite seçilmiş olup, çalışmada pozitif ayrımcılığa yönelik kurumsal sosyal sorumluluk etkinlikleri, amaçlı örneklem olarak seçilen Ankara Üniversitesi üzerinden incelenmiştir. Çalışmada öncelikle kurumsal sosyal sorumluluk ile Türkiye’de halkla ilişkilerin tarihsel gelişimi değerlendirilmiştir. Kar amacı gütmeyen kurumlarda halkla ilişkiler ve sosyal sorumluluk çalışmaları ile devam eden çalışma, pozitif ayrımcılık kavramı ve pozitif ayrımcılık gruplarının ele alınmasıyla devam etmektedir. Sonrasında pozitif ayrımcılığa yönelik kurumsal sosyal sorumluluk etkinliklerinde kullanılan araçlar açıklanmıştır. Ardından 2017, 2018 ve 2019 yıllarını kapsayan üç yıllık dönemde Ankara Üniversitesi’nin pozitif ayrımcılığa yönelik olarak gerçekleştirilen kurumsal sosyal sorumluluk etkinlikleri içerik analizi yöntemi ile irdelenmiş, elde edilen bulgular ışığında sonuç değerlendirmesi gerçekleştirilmiştir.

Araştırmanın amacı

Bu çalışmanın amacı pozitif ayrımcılığa yönelik olarak yapılan kurumsal sosyal sorumluluk çalışmalarını incelemektir. Kar amacı gütmeyen ve toplumsal farkındalık oluşturma misyonu ile hareket eden kurumlardan olan üniversitelerin kurumsal sosyal sorumluluğa ve pozitif ayrımcılık gerçekleştirilen gruplara bakış açılarının ve gerçekleştirdikleri faaliyetlerin araştırılması ve sonuçlarının bilimsel olarak değerlendirilmesi çalışmanın temel amacını oluşturmaktadır.

Çalışmada söz konusu kurumsal sosyal sorumluluk faaliyetlerinin pozitif ayrımcılık içerisinde yer alan unsurlardan hangilerine yönelik olduğu, yapılan

etkinliklerdeki iş birliği durumu ve etkinlikler ile vurgulanmak istenen özel günler/haftalar gibi hususlar üzerinde durulmuştur. Pozitif ayrımcılık gerçekleştirilen dezavantajlı grupların yararına yapılan sosyal sorumluluk faaliyetlerinin önemini inceleyen bu çalışmanın, kurumsal sosyal sorumluluk faaliyetleri alanında yapılacak diğer araştırmalara kaynak olarak literatüre katkı sağlaması amaçlanmaktadır.

Araştırmanın önemi

Günümüz güncel konularından olan pozitif ayrımcılık konusunun ve gerçekleştirilen çalışmalarla topluma örnek olmak gibi bir görevi bulunan üniversitelerin çalışmada yer alması araştırma açısından önemlidir.

Üniversitelerin pozitif ayrımcılık konusunda yaptıkları kurumsal sosyal sorumluluk etkinliklerini inceleyen bir çalışmanın daha önce yapılmamış olması açısından gerçekleştirilecek bu çalışma, literatüre katkı sağlaması açısından önem taşımaktadır.

Araştırmanın yöntemi

Çalışmada pozitif ayrımcılığa yönelik kurumsal sosyal sorumluluk etkinlikleri Ankara Üniversitesi'nin aylık basın organı Bülten üzerinden incelenmiştir. Çalışmada, 2017, 2018 ve 2019 yıllarında yayınlanan toplam 32 adet bülten ele alınmış olup, her sayının içeriği incelenmiş ve yıllara göre karşılaştırılarak değerlendirmeye tabi tutulmuştur.

Araştırmacıların sıklıkla kullandığı yöntemlerden olan içerik analizi özellikle yazılı kaynakların incelenmesi ve araştırılması amacıyla tercih edilmektedir. İçerik analizi yazılı ve görsel kaynakları sistematik olarak çeşitli kodlar ışığında kategorize ederek analiz etmeye ve niceliksel genel geçer bulgular ortaya koymaya yaramaktadır (Özdemir, 2010, s.335).

İçerik analizi yöntemi ile gerçekleştirilen bu çalışmada da Ankara Üniversitesi Bülteni'nin 2017, 2018 ve 2019 yıllarındaki sayılarında yer alan pozitif ayrımcılığa

yönelik kurumsal sosyal sorumluluk etkinlikleri derlenerek belirli kategoriler kapsamında sınıflandırılmıştır. Buna göre öncelikle pozitif ayrımcılık grupları yaşlı, engelli, kadın ve çocuk kodları ile kategorize edilmiştir. Elde edilen veriler her bir kategori için iş birliği durumuna ve özel günler ve haftalara göre tekrar değerlendirilmiştir. Ayrıca, özel günler ve haftalar kodu alt başlıklara ayrılarak tekrar sınıflandırılmıştır.

Araştırmanın sınırlılıkları

Çalışmada, Yüksek Öğretim Kurulu'nun ilk kez 2018 yılı itibariyle uygulamaya koyduğu ve 2019 yılında yayınladığı, "2018 Yılı Üniversite İzleme ve Değerlendirme Raporu'na göre Türkiye'deki üniversiteler arasında en çok kurumsal sosyal sorumluluk projesi gerçekleştiren kurum olan Ankara Üniversitesi incelenmiştir. Bu bağlamda çalışmanın Ankara Üniversitesi üzerinden ilerlemesi başlıca sınırlılığını oluşturmaktadır. Pozitif ayrımcılık gerçekleştirilen gruplar yaşlı, çocuk, kadın ve engelli başlıkları ile sınırlandırılmıştır. Ayrıca zaman olarak da kısıt getirilmiş olup 2017, 2018 ve 2019 yıllarında gerçekleştirilen pozitif ayrımcılığa yönelik kurumsal sosyal sorumluluk etkinlikleri incelenmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM

KURUMSAL SOSYAL SORUMLULUK KAVRAMI

1.1. Kurumsal Sosyal Sorumluluk Tanımı

Türk Dil Kurumu, sorumluluk kavramını “*kişinin kendi davranışlarını veya kendi yetki alanına giren herhangi bir olayın sonuçlarını üstlenmesi, sorum, mesuliyet*” olarak tanımlamaktadır (Türk Dil Kurumu [TDK], 2011). Toplumsal yapının bileşenlerinden olan kurumların da tıpkı bireyler gibi topluma karşı sorumlulukları vardır. Bu nedenle kurumsal yapının temsilcisi olan çalışanlar ve kurum temsilcileri de yapılan çalışmalarda bu hassasiyeti gözeterek hareket etmek durumundadır.

Kurumsal sosyal sorumluluk kavramının geçen yarım yüzyılda ortaya çıkması ve kullanılmaya başlanmasından bu yana kavram üzerine birçok tanımlama yapılmıştır. İlk olarak 1930’ların başında Wendell Wilkie’nin çalışmalarıyla ortaya çıkan kurumsal sosyal sorumluluk kavramı ile ilgili ilk akademik yayın ise Howard R. Bowen’in 1953 yılındaki “İşadamı Sosyal Sorumlulukları” adlı çalışması olarak kabul edilmektedir (Balı ve Cinel, 2011, s.48). Bowen’in kurumsal sosyal sorumluluk konusunda dönüm noktası niteliğindeki kitabında işadamlarının topluma karşı üstlenmeleri gereken sorumluluklardan bahsedilerek kurumsal sosyal sorumluluk tanımı yapılmıştır (Bowen, 1953, s.44; akt. Carroll, 1999, s.270). 1950’lerin ortalarında kurumsal sosyal sorumluluk kavramının toplumda önem kazanması ile akademik araştırmalar çeşitlenmiş, kurumsal sosyal sorumluluk farklı boyutlarıyla ele alınmıştır (Carroll, 1979, ss.497-499).

Kurumun kaynaklarının toplumun yararına kullanılması olarak tanımlanan sosyal sorumluluk kavramı Carroll’a göre kurumun ekonomik koşullara, yasal uygunluklara, iş etiğine, kurum içi ve kurum dışı paydaşlarından beklentilerine uygun olarak bir çalışma stratejisi oluşturmaları ve politika gütmeleri olarak belirtilmiştir (Carroll, 2004, s.114). Farklı alanlarda yapılan kurumsal sosyal sorumluluk çalışmaları günümüzde özellikle kaynak verimliliği bağlamında değerlendirilen su ve enerji

kaynaklarının yeterli miktarda korunması başta olmak üzere çevre, sosyal konular, toplumsal refahın iyileştirilmesi gibi noktalarda uygulanabilmekte ve paydaşlarla birlikte gerçekleştirilebilmektedir (Vural ve Coşkun, 2011, ss.62-64).

Tanımı çok kolay yapılamayan kurumsal sosyal sorumluluk kavramı günümüzün en çok kullanılan kavramlarından biri haline gelmiştir. Bu kavramın tanımının kolay yapılamamasının nedeni farklı sosyal paydaşlara uygun olarak farklı kurumsal sosyal sorumlulukların var olmasıdır. Günümüzde ulaştığı dönüşüm yapısıyla sosyal sorumluluk kavramı artık paydaşların görüşleri, önerileri ve istekleriyle şekillenerek iki yönlü bir iletişim ve etkileşimin parçası olmaktadır.

Theaker (2006), Steinberg ve Grunig'in yaklaşımlarından yola çıkarak kurumsal sosyal sorumluluk projelerine ve çalışmalarına iki farklı bakış açısı geliştirmiştir (Theaker, 2006, s.198). Steinberg'in yaklaşımı kuruma ilişkin olumlu bir bakış açısı oluşmasını sağlamaktır. Grunig ise sosyal sorumluluğun paydaşlarının ihtiyaçlarının belirlenerek, kurumların toplumsal beklentilere yanıt verme noktasından hareket etmeye yönelten bir disiplin olduğunu belirtmektedir (Gürel, 2010).

Bu bağlamda, kurumsal sosyal sorumluluk çalışmalarının hem kurumun imajının olumlu yönde değişimine katkı sağlamak amacıyla hem de toplumun ihtiyaç ve beklentilerine yanıt vererek iki yönlü fayda sağlanmasına yardımcı olan bir yaklaşım olarak değerlendirmek mümkündür. Literatürde birçok farklı tanımı bulunan kurumsal sosyal sorumluluk kavramının ortak paydası kurum, kuruluş ya da işletmenin topluma ve çevreye karşı duyarlı davranmasıdır (Güven, 2016, s.137). Bu duyarlılık sonucunda sosyal paydaşlarına fayda sağlayacak girişimlerde bulunmalı, onların görüşünü alarak hareket etmelidir.

1.2. Kurumsal Sosyal Sorumluluğun Önemi

Archie Carroll'ın, kurumsal sosyal sorumluluk piramidine göre kurumların sosyal sorumluluk, ahlaki sorumluluklar, yasal sorumluluklar ve ekonomik sorumlulukları mevcuttur (Carroll, 1979). Kurumların sorumluluklarının farkında olarak hareket etmeleri ve bu bilince uygun olarak davranmaları, sosyal sorumluluk

projelerini yerine getiren kurumlara olumlu imaj olarak geri dönmekte ve kurumlara da bu bağlamda kazanç sağlamaktadır (Balta Peltekoğlu, 2012, ss.189-191).

Kurumsal sosyal sorumluluk kavramı üzerine yaptığı bilimsel araştırmalar ve oluşturduğu model ile öncü olan Archie Carroll'a göre kurumsal sosyal sorumluluk çalışmaları yürüten bir şirket karlı olmak (ekonomik sorumluluk), yasalara uymak (yasal sorumluluk), adil ve şeffaf olmak (etik sorumluluk) ve toplumsal faydayı gözeterek katkı sağlamak (yardımseverlik sorumluluğu) amaçındadır (Carroll, 1991). Bir şirket öncelikle ekonomik ve yasal sorumluluklarını yerine getirmelidir. Yani toplumun talep ettiği mal veya hizmeti üreterek kar elde etmeli, kazanç sağlamalı ve bunu da yasal yollarla gerçekleştirmelidir (Carroll, 1991). Bu nedenle Archie Carroll'un KSS Piramidinin temelini ekonomik sorumluluk oluşturmakta bir üst basamağında ise yasal sorumluluk yer almaktadır. Üçüncü basamakta yer alan etik sorumluluk şirketin kar payına herhangi bir katkısı olmayan ancak toplum tarafından beklenen bir sorumluluk türüdür. Bir şirketin müşterileri, çalışanları, ortakları gibi paydaşlarına karşı şeffaf ve dürüst davranması önem arz etmektedir. Bu anlamda etik sorumluluğunu yerine getiren bir şirket toplum tarafından benimsenmekte, rakiplerinden ayırıcı bir özellik kazandırmakta, tercih edilmektedir (Carroll, 2004, s.116). Son basamakta yer alan hayırseverlik sorumluluğu ise tamamen gönüllülük esasına dayanan ancak günümüzde toplum tarafından beklenen bir sorumluluk türüdür. Şirket içinde bulunduğu toplumun ihtiyaçlarına yaptığı çalışmalar ile cevap vermeli, hayırseverlik projeleri yürütmeli, çevreye ve ihtiyaç sahibi insanlara karşı duyarlı olmalıdır" (Carroll, 2004, ss. 116-118).

Kurumsal sosyal sorumluluk projeleri günümüz dünyasında tüm dünyada faaliyet gösteren kurum ve kuruluşlara büyük bir sorumluluk yüklemektedir. Kurumsal sosyal sorumluluk kavramı ile açıklanan görevler bütünü, kamu kaynakları ile çalışmaların yanında özellikle özel kesim tarafından da çalışmalar yapılması ve toplum içinde var olan sorunlu noktalarda çözüm üretilmesini amaçlamaktadır (Fidan ve Acar Şentürk, 2017, s. 40). Bu tür çalışmalar toplumsal yaşam içindeki sorunlu alanlara çözüm üreteceği gibi aynı zamanda kurumun toplum nezdinde imajının olumlu olarak değişimine katkı yapacak ve eğer ticari bir işletmeyse kurumun kârlılığına olumlu geri dönüş sağlayabilecektir (Gülmez, 2011).

Toplumsal alanda meydana gelen sorunlara çözüm üretilmesi, marka ve kurum imajına olumlu katkı sağlarken kurumsal itibarı da yükselten çalışmalara dönüşmektedir. Bu bağlamda değerlendirdiğimizde kurumsal sosyal sorumluluk projeleri yürüten işletmeler, rakipleri, tedarikçileri, tüketiciler ve araçlar gibi tüm paydaşlarının gözünde daha olumlu bir imajın sahibi olacaktır. Toplumsal yaşam içinde kurumsal sosyal sorumluluk çalışmalarına verilen önemin artması, rekabetçi piyasa koşulları olan küresel sistem içinde fark edilmeyi ve tercih edilmeyi beraberinde getirecektir (Ay, Kahraman ve Kacar, 2012, s. 233).

Gelecek kuşakları yetiştiren, yeni gelişmeleri yakından takip eden ve bir önceki kuşağın çok daha ötesine ulaşmaya çalışan aydın bireylerin oluşmasını hedefleyen eğitim kurumları kurumsal sosyal sorumluluk çalışmaları ile dezavantajlı grupların sorunlarına çözüm üretilebilmek ve toplumsal farkındalığı arttırmak yönünde mücadele etmektedir.

Stratejik hayırseverlik, hayırseverlik, sorumluluk ve sosyal sorumluluk gibi kavramlarla günümüz dünyasında şekillenen kurumsal sosyal sorumluluk kavramı bağlamında eğitim kurumları için daha çok sosyal sorumluluk kavramı ve içeriği ön plana çıkmaktadır. Bu bağlamda sosyal sorumluluk sadece kendi yararını değil, toplumun beklentilerine yönelik faaliyetler ile toplumun da genel refah düzeyinin yükselmesinin sağlanması ve bu sürece giden yolda çalışmalar gerçekleştirilmesini kapsamaktadır. Kurumların sosyal sorumluluk çalışmaları gerçekleştirirken etkilendikleri faktörlerin çeşitli olması ve bu faktörlere bağlı olarak yasal koşulların, kurumsal yapının ve yöneticilerin etkileri ile şekillenmekte ve ortaya çıkmaktadır. Toplumsal öncelikler ile toplumsal beklentileri karşılayacak yapıya sahip olması sosyal sorumlulukta temel beklentidir (Ilıcak Aydınalp, 2013, ss. 3-7).

Gerçekleştirilen kurumsal sosyal sorumluluk çalışmalarının başarıya ulaşmasının temelinde toplumun ihtiyaçları doğrultusunda nitelikli çalışmalar gerçekleştirilmesi ve bu çalışmaların hayata geçirilmesi sürecinde topluma ulaşır düzeyde olmasına dikkat edilmelidir.

Son yıllarda başta Avrupa ülkeleri olmak üzere dünyada sosyal standartların oluşarak, güçlendirilmesi noktasında önemli atılımlar gerçekleştirilmiştir. Önemli bir kamuoyu desteği alan bu atılımlarla gerçekleşen sosyal standartlarla birlikte, sadece yüksek kâr değil aynı zamanda işletmelerin sorumluluklarının yükselmesini de beraberinde getirmiştir. Böylece kurumlar sosyal sorumluluk faaliyetlerine çok daha fazla önem vermeye başlamışlar ve hem kurumların hem de toplumun sosyo-ekonomik yapılanmasında önemli aşama kaydedilmiştir. Uluslararası Çalışma Örgütü ILO tarafından 1977 yılında kabul edilen “Çokuluslu İşletmeler ve Sosyal Politika ile İlgili İlkeler Üçlü Bildirgesi” de özellikle çokuluslu şirketlerin sorumluluklarına dikkat çekmekte ve ILO üyesi olan ülkelere sosyal sorumlulukla ilgili görevler yüklemektedir (Doğan, 2008).

Çalışma yaşamında önemli bir adım olan bu sözleşme ile birlikte başta insan yaşamına yakışır bir iş yaşamı sağlanması noktası öne çıkmakta ve yine kurumsal sorumluluklara da dikkat çekilmektedir.

Sosyal sorumluluk, sosyal yaşamda ve iş yaşamında toplumun gelişimi ve dönüşümü noktasında halkla ilişkiler biliminin önemli çalışma alanlarından biri haline gelmiştir. Sosyal sorumluluk toplumsal fayda ve kurumların itibarına ve kurum imajına olan katkıları nedeniyle kurumlar tarafından sıklıkla ve farklı alanlarda uygulanmakta hem dünyada hem ülkemizde gün geçtikçe önemi artmaktadır (Gülmez, 2011).

1.3. Türkiye’de Halkla İlişkiler ve Sosyal Sorumluluk Çalışmaları Tarihçesi

İnsanların toplumsal yaşamın bir parçası olmaya başlaması ve bir arada yaşamanın getirdiği sorumluluklarla yardımlaşma, birbirine destek sağlama gibi olgularla ortaya çıkan sosyal sorumluluk, kavramsal bağlamda ilk olarak Platon tarafından tanımını bulmuştur. Platon, yazdığı “Devlet” metninde birey ve toplumun birbirinden ayıramayacak parçalar olduğundan ve bireyin toplumdaki diğer bireyleri koruyup kollayarak doğruluk esasıyla hareket etmesinin gerekliliğinden bahsetmiştir. Bu bağlamda Platon, Sosyal Kuramı’nda kişinin bir başkasının yardımı olmadan

yaşayamayacağını söyleyerek sosyal sorumluluğun gerekliliğine vurgu yapmaktadır (Platon, 1999; akt. Şenses, 2019, ss. 259-260).

Sosyal sorumluluğun uygarlıklar ve dinlerle ortaya çıktığı “İşletme Öncesi Dönem” olarak nitelendirilen ve M.S. 110 yılına kadar devam eden dönemde Eski Yunan, Mısır, Mezopotamya, Roma ve Anadolu Medeniyetlerinde ticari çalışmaları düzenleyen birincil durumun din ve ahlak, ikincil durumun ise yasalar, kurallar, adet ve gelenekler olduğu bilinmektedir (Ilıcak Aydınalp, 2013, ss. 21-22). Bu bağlamda Milattan Önce 18’inci Yüzyılda hazırlanan Hammurabi Kanunları’nda tarlada çalıştırılan işçilere, emeğinin karşılığı olarak hububat ödenmesi kuralı bir sosyal sorumluluk olarak adlandırılarak ele alınabilmektedir (Akkoyunlu, 2013).

İşletmelerin örgütlendiği, ülkeler arası ilişkilerin başlamasıyla birlikte ticaretin önem kazandığı M.S. 110 yılından 1800’lere kadar uzanan dönemde ise önde gelen düşünce, işletmelerin toplumun menfaatlerine uygun şekilde davranmaları şeklindedir. Ancak bu menfaatler daha çok kişisel nitelikte olup, baskın grup olan asillerin tekelinde olmuştur (Özüpek, 2013, ss. 25-26).

Dünyada modern anlamda ilk halkla ilişkiler çalışmaları 1800’lü yılların sonlarında Amerika Birleşik Devletleri’nde başlamış ve ilerleyen yıllarda önce kıta Avrupası ülkelerinde ardından da diğer ülkelerde uygulama alanı bulmuştur. Her ülkede halkla ilişkiler kavramı genel şartlar, sosyolojik veriler ve güncel olayların özellikleriyle şekillenmiştir. Sosyal sorumluluk çalışmaları da yine benzer etkilerden yola çıkarak biçimlenmiş ve aynı ülkede bile farklı uygulama şekilleriyle görülebilmektedir. (Yamak, 2007).

Türkiye tarihinde halkla ilişkiler ve sosyal sorumluluk kavramlarının varlığı incelendiğinde Osmanlı Devleti döneminde halkla ilişkiler ve sosyal sorumluluk çalışmalarının vakıflar aracılığıyla gerçekleştirildiğini ve hayırseverlik yönünün daha çok ön plana çıktığını söyleyebilmek mümkündür (Terkan, 1999, s. 88). Fatih Sultan Mehmet, Kanuni Sultan Süleyman gibi padişahlar döneminde devletin yaptığı çalışmalar, devleti yönetenlerin ve yöneticiler ile yakınlarının kurduğu vakıfların çalışmaları bu bağlamda değerlendirilebilmektedir (Kazancı, 2006, ss.7-11). Özellikle

18'inci yüzyıldan sonra başlayan ve 19'uncu yüzyılda artan yenileşme çalışmalarını incelediğimizde halkla ilişkiler bağlamında önemli faaliyetler olduğunu görebilmek mümkündür. (Kazancı, 2009).

Türkiye’de modern anlamda ilk halkla ilişkiler çalışmaları ise kısaca MEHTAP olarak adlandırılan Merkezi Hükümet Teşkilatı Araştırma Projesi ile İdari Reform Danışma Kurulu’nun hazırladığı raporlar ve çok kısa süre devam eden İdari Danışma Merkezi ile başlamıştır (Güner Koçak, 2020, s. 100; Yıldırım, 2020, s.138). Halkla ilişkiler bağlamında ilk çalışmalar bu şekilde başlamış olsa da Türkiye Cumhuriyeti’nin kuruluşu ve hatta Milli Mücadele ile Atatürk tarafından stratejik iletişim çalışmaları halkla ilişkiler faaliyetlerine örnektir. Anadolu Ajansı’nın kurularak Anadolu’dan dünyaya Türk Ulusu’nun mücadelesinin duyurulması, Kurtuluş Savaşı’nın ardından Türkiye Cumhuriyeti’nin kurulmasıyla başlatılan tanıtım çalışmaları ve Karadeniz Gemisi gibi projeler bu bağlamda Türkiye’nin ilk halkla ilişkiler faaliyetleri olarak değerlendirilebilmektedir (Balta Peltekoğlu, 2012, ss.138-139).

Halkla ilişkiler kavramı bilimsel anlamda da önem kazanarak ülkemizde özellikle üniversitelerin iletişim fakültelerinde, halkla ilişkiler, halkla ilişkiler ve reklamcılık, halkla ilişkiler ve tanıtım gibi başlıklarda bölümler açılarak öğretim ve araştırma çalışmaları başlamıştır. İlk olarak 1965 yılında Ankara Üniversitesi’nin bugün İletişim Fakültesi olan Basın-Yayın Yüksekokulu’nda başlayan halkla ilişkiler eğitimi günümüzde pek çok üniversitede devam etmektedir (Okay ve Okay, 2012, s. 35).

Günümüzde kurumsal itibarını ve rekabetçi piyasa koşullarında, toplumun olumlu bakış açılarını kazanmak isteyen kurum ve kuruluşlar halkla ilişkiler çalışmalarına ağırlık vermekte ve bu çalışmaları gerçekleştirirken modern halkla ilişkiler çalışmalarından yararlanmaktadır. Halkla ilişkilerin en önemli çalışmaları olarak ise sosyal sorumluluk projeleri ön plana çıkmakta ve işletmeler bu alandaki faaliyetlerine ağırlık vermektedir (Balta Peltekoğlu, 2012).

Kurumsal sosyal sorumluluk kavramının yerleşmesi ve uygulamalarının gerçekleşmesiyle birlikte sürdürülebilirlik, kurumsal vatandaşlık, paydaş yönetimi, iş etiği, yönetim, üçlü yönetim, üçlü sorumluluk gibi kavramlar da ön plana çıkmaya ve tartışılmaya başlanmıştır. Türkiye’de özellikle halkla ilişkiler çalışmalarının başlamasından itibaren kurumsal sosyal sorumluluk kavramı daha çok hayırseverlik kavramı ile ilişkilendirilmiş ve bu şekilde anlaşılmaya devam etmiştir. Türkiye’de sivil toplum kuruluşlarının görece zayıf olması ise bir ölçüde sosyal sorumluluk çalışmalarının yeterli oranda gerçekleşmesinin önündeki engellerden biri konumuna gelmiştir (Keleş ve Özkan, 2018, ss. 130-131). Sivil toplum kuruluşlarının denetim ve eleştirilerinin zayıf olması kurumların gerçekleştirdikleri sosyal sorumluluk çalışmalarının yeterli oranda ve etkin olarak gerçekleşmesinin önünde temel engellerden olarak yer almakta ve gelişimin hızını azaltan etkenlerden olmaktadır (HofHet ve Hoştut, 2016; Aktan, 2007, s. 105).

1.4. Kar Amacı Gütmeyen Kurumlarda Kurumsal Sosyal Sorumluluk

Kurumlar amaçları doğrultusunda ikiye ayrılmaktadırlar. Bunlar, kar elde etmek amacıyla hareket eden ticari işletmeler ve asıl hedefi topluma hizmet olan kar amacı gütmeyen kurumlardır. “Gönüllü kuruluşlar”, “üçüncü sektör” ve “bağımsız sektör” gibi isimlerle anılan kar amacı gütmeyen kurumlarla ilgili birçok tanım yapılmıştır (Dirsehan, 2015, s.3). 20.yy’da ortaya çıkan ve kar amacı gütmeyen kurumları Nielsen “kişilerin yaşamlarını pozitif yönde değiştirmeyi amaç edinen ve bu amaca yönelirken bir karşılık, bir maddi çıkar beklemeyen kuruluşlar” olarak ifade etmektedir (Nielsen, 1987; akt. Özal, 2018, s.5). Buna karşılık Salamon (1999)’a göre kar amacı gütmeyen kurumlar “özel sektörde kurulu olan fakat (sağlık, eğitim, bilimsel ilerleme, sosyal refah ya da özgür düşüncenin geliştirilmesi gibi) birtakım kamusal amaçları olan kuruluşlar” şeklinde tanımlanmaktadır (Salamon, 1999, s.9; akt. Özdemir, 2004, s.135). Sivil toplum örgütleri, eğitim kurumları, vakıf ve dernekler, sosyal ve kültürel kuruluşlar, dini yapılar ve sendikalar kar amacı gütmeyen kurum ve kuruluşlara örnek olarak gösterilebilmektedir (Önder, 2010, ss.499-500).

Kurum ve kuruluşlar, hedef kitleleri ile iletişim kurabilmek, pozitif yönde kamuoyu yaratabilmek, kendilerini tanıtabilmek ve olumlu bir imaj edinebilmek gibi

sebeplerle halkla ilişkiler çalışmaları yürütmektedirler (Uçar, Gülmez, Mutlu, Erbaş ve Gez, 2015, s.133). Bu bağlamda Türkiye’de ve dünyanın pek çok ülkesinde halkla ilişkiler faaliyetleri, modern toplumsal yaşamın vazgeçilmez unsurlarından biri olmuştur. Hem asıl amacı kârlılığını arttırmak ve süreklilik oluşturmak isteyen kurum ve kuruluşlar hem de asıl faaliyet alanı toplumda ve toplumun yaşadığı çevrede var olan sorunlara ilişkin farkındalık oluşturmak olan kar amacı gütmeyen kurum ve kuruluşlar halkla ilişkiler bağlamında kurumsal sosyal sorumluluk çalışmalarına büyük önem vermektedirler (Saran, Coşkun, Zorel ve Aksoy, 2011, ss.3734-3735) .

Kurumlar faaliyette bulundukları toplumun bir parçası olarak varlıklarını sürdürürler. Bu nedenle de içinde bulundukları toplumsal yaşamda ortaya çıkan sorunlara tepkisiz kalmaları mümkün değildir. Ortaya çıkan sorunları gidermenin veya en azından azaltmanın en önemli yollarından biri kurumsal sosyal sorumluluk faaliyetleri olarak öne çıkmaktadır (Fidan ve Acar Şentürk, 2017, s. 40).

Türkiye’de sivil toplum kuruluşları, sayı ve üye bakımından gelişmiş ülkelere nazaran daha geridedir. Buna bağlı olarak sivil toplum kuruluşlarının görece zayıf olması kurumsal sosyal sorumluluk çalışmaları için pek çok batı ülkesinde olduğu gibi STK baskısı ile bu alanda faaliyet gerçekleştirilmesi noktasında baskı oluşturmamıştır (Ayaz ve Altinkaya, 2018, s.12). Ülkemizde kurumsal sosyal sorumluluk çalışmaları daha çok, kurumların reklam ve halkla ilişkiler faaliyetlerinin içinde bir yer bularak gelişim göstermiştir. Türkiye’de bu bağlamda çalışmaların ilerlemesi ve gelişmesi, küresel rekabetin artması, Avrupa Birliği’ne uyum sürecinde kurumsal sosyal sorumluluk noktasında atılması gereken adımlar ve kamusal düzenlemeler ile gerçekleşmiştir (Deren Van Het Hof, 2009, ss. 155-157).

Geçtiğimiz yüzyılın son çeyreğinden itibaren, kurumların daha fazla gündeminde yer almaya başlayan halkla ilişkiler çalışmaları ve bu alanda, toplum ve toplumun özellikle sorunlar yaşayan kuşaklarına ilişkin çalışmalar ise son yıllarda önem kazanmaya başlamıştır (Ayaz ve Altinkaya, 2018, s.4). Kurumsal sosyal sorumluluk olarak adlandırılan bu çalışmalar tüm kurumlar için büyük önem arz etmektedir. Ticari işletmeler, kârlılık oranlarını arttırmak istemelerinin yanında artık toplumla daha fazla bütünleşmenin yollarını aramaya devam etmektedir (Kaplan,

2013, s. 79,). Bu bağlamda gerçekleştirilen çalışmalar ticari işletmelerin marka imajını yükseltirken kuruma farklı alanlarda da olumlu dönüşler sağlamaktadır (Bayraktaroğlu ve Özgen, 2008, ss. 322-323).

Günümüzde kurumların kârlılığını arttırmanın yanında zaten var olması gerektiği düşünülen kurumsal sosyal sorumluluk çalışmalarının türlerine ve niteliklerine ilişkin tartışmalar devam etmektedir. Bu tartışmalar; işletmelerin, kurumların ya da kuruluşların kurumsal sosyal sorumluluk faaliyetleri gerçekleştirirken açık ya da müphem olarak kendi çıkarları doğrultusunda hareket etmesinin ne kadar etik olduğu şeklindedir. Bu bağlamda kurumların sosyal sorumluluk faaliyetlerini nasıl yerine getirecekleri esas olarak gündeme gelmektedir. Kurumların etik yaklaşımlarının toplumsal etik ve kurumsal etik olarak uygunlukları noktasında önemli bakış açıları gelişmektedir (Yönet, 2005, ss. 242-245). İnsanlar gibi sosyal çevrenin bir parçası olan kurumlar toplumsal sorunlara eğilerek bu alanlardaki eksiklikleri karşılayacak çalışmalar yapmakla sorumludurlar. Bu bağlamda kurumların ekonomi ile ilgili olmayan sorunlara da eğilmesi gerekmektedir (Uçar ve diğerleri, 2015, ss.136-137).

Kurum ve kuruluşlarının temel amaçları ve bu amaçlara ulaşmak için ikincil araçları bulunmaktadır. Asıl amacı kârlılık olan kurum ve kuruluşlarda gerçekleştirilen faaliyetler daha çok kârlılığı yükseltmeye yönelik ticari çalışmaları içermekte, kurumsal sosyal sorumluluk çalışmaları ise işin doğası gereği biraz daha geri planda kalabilmektedir (Bayraktaroğlu, İlter ve Tanyeri, 2009, s. 20). Asıl amacı eğitim, öğretim, araştırma ve topluma hizmet olan üniversiteler gibi kurumlar ise kârlılığı değil bu bağlamdaki çalışmaları öncüleyerek faaliyet göstermektedirler (Saran ve diğerleri, 2011, ss. 3735-3736).

Ticari olmayan kurumlarda sosyal sorumluluk çalışmalarında temel amaç, hedef kitleye ve paydaşlara olan ihtiyaçlar çerçevesinde mal ve hizmetleri, maddi kaygılar gözetmeden kullanabilmektir (Aydın, 1992, ss. 235-238). Yaşlılara, kadınlara, yoksullara, doğaya karşı sorumluluklar hayata geçirilmekte ve manevi olarak doyum sağlanabilmektedir. Kâr amacı gütmeyen kurumların başında gelen ilkokullardan, liselere ve üniversitelere kadar tüm eğitim ve öğretim kuruluşları da bu

bağlamdaki faaliyet alanlarını genişletme politikalarını sürdürmektedir (Cengiz ve Kırkbir, 2007, s.265).

Gelişmiş veya gelişmekte olan tüm ülkelerin ileri gitmesi için en önemli aracı kuruluşlar üniversitelerdir. Eğitim, öğretim, araştırma ve topluma hizmet gibi önemli görevlerin ve misyonların yüklendiği üniversiteler bu bağlamda kurumsal sosyal sorumluluğun da ileri örneklerini vermektedirler (Saran ve diğerleri, 2011, ss.3734-3738). Kâr amacı gütmeyen kurumlardan olan üniversitelerin gerçekleştirdiği çalışmalar öğrencilere eğitim vermekle başlamakta olup, toplumdaki bireylere ulaşan ve iki yönlü iletişimi daima öncüleyen yapılara sahiptir (Akbulut, 2013).

Bilimsel bilgi birikimin, araştırmanın ve toplumsal dönüşümün itici gücü olan üniversitelerde kurumsal sosyal sorumluluk projeleri bilimsel araştırmalar ve projeler ile halkla ilişkiler bağlamında ele alınarak değerlendirilmekte ve toplumsal paydaşlarla bir araya gelerek gerçekleştirilmektedir. Pozitif ayrımcılık bağlamında değerlendirilen gruplara yönelik çalışmalar ve etkinlikler bu noktada ön plana çıkmaktadır (Başbuğ, 2018, s. 126).

Üniversitelerin sorumluluklarından biri olan toplumun gelişimi ve dönüşümü bağlamında büyük öneme sahip olan kurumsal sosyal sorumluluk, genel olarak toplumsal refahın ve özelde de paydaşların yararlanması noktasında gelişim göstermektedir (Anbar, Anbar ve Çorak, 2017, s. 134). Sosyal sorumluluk çalışmalarının başarılı olabilmesi için temel kriterler samimiyet, şeffaflık, karşılıklı saygı, hoşgörü, ortaklık, karşılıklı fayda ve dürüstlüktür (Ilıcak Aydınalp, 2013).

Üniversitelerde gerçekleştirilen sosyal sorumluluk çalışmalarında bu kıstasların birçoğu yer almakta özellikle dürüstlük, samimiyet, karşılıklı saygı, hoşgörü ve şeffaflığın çok önemli bir yapıya sahip olduğu değerlendirilmektedir. Özellikle kâr amacı gütmeyen eğitim kurumları için bu kıstaslarla gerçekleştirilen çalışmaların niteliği daha üst noktalara taşınmaktadır (Uçar ve diğerleri, 2015, s.136).

Üniversitelerde halkla ilişkiler uygulamalarının öneminin farkına varılmış ve halkın fikrinin öğrenilmesi hususunda önemli uygulamaların gerçekleştirilmesi

sağlanmıştır. Hem devlet hem de vakıf üniversiteleri hem kamuoyunda kurumları ile ilgili farkındalık oluşturmak hem de başarılı öğrencileri bünyelerine çekebilmek için tanıtım çalışmalarına, marka imajı ile ilgili projelerden olan kurumsal sosyal sorumluluk faaliyetlerine önem vermeye başlamışlardır (Anbar ve diğerleri, 2017, s. 120). Özellikle vakıf üniversitelerinin öğrenci sayısını artırma çalışmaları, devlet üniversitelerinin kontenjanlarında yaşanan değişimler gibi durumlar sonucunda yükseköğretim kurumlarının halkla ilişkiler faaliyetleri artış göstermiştir. İçinde bulunduğumuz 21'inci yüzyıla uygun bir üniversite vizyonunu oluşturabilmek için halkla ilişkiler bilimine de özellikle ihtiyaç duyulduğu bir süreç yaşanmaktadır (Tengilimoğlu ve Öztürk, 2016, ss. 258-259).

Bu süreçte en önemli olgulardan olan sosyal sorumluluk çalışmaları hem maliyet açısından hem de toplumsal faydasının yüksek olması dolayısıyla kurumlar tarafından sıkça uygulanmaktadır (Beykal, 2010, ss.16-19). Yükseköğretim kurumları gibi, bilimsel üretimin ve entelektüel kapasitenin yüksek olduğu kurumlarda gerçekleştirilen kurumsal sosyal sorumluluk projeleri, özellikle toplumda sorun görülen noktalara temas edildiğinde bilimsel dayanakları ile çok daha verimli bir hal alabilecektir. Özellikle pozitif ayrımcılık alanlarında gerçekleştirilen faaliyetler hem toplumsal fayda hem de toplumun geniş kesimlerinin aydınlanması bağlamında da yarar sağlayabilecektir. Bu nedenle üniversitelerde halkla ilişkiler ve kurumsal sosyal sorumluluk faaliyetlerinin bu yönüne de dikkat çekilmektedir (Saran ve diğerleri, 2011).

İKİNCİ BÖLÜM

POZİTİF AYRIMCILIK KAVRAMI

2.1. Pozitif Ayrımcılığın Tanımı ve Tarihsel Gelişimi

Pozitif ayrımcılık toplumdaki diğer bireylerden farklı olarak bazı haklara sahip olamayan ya da bu haklara sınırlı şekilde erişebilen gruplarla ilgili, kısıtlılığını ortadan kaldırarak bu grupların toplumsal yaşama katılımlarını sağlamak amacıyla olumlu yönde uygulanan politika ve uygulamalardır (Moon, 2009, s.5). Pozitif ayrımcılık gerçekleştirilen ve dezavantajlı gruplar olarak nitelendirilen kadınlar, engelliler, yaşlılar, çocuklar, göçmenler, dili, dini ya da ırkı farklı olan bireyler vb. kişilerin bazı özel haklar uygulanarak desteklenmesi ve mahrum kaldıkları haklara ulaşmalarının sağlanması pozitif ayrımcılık olarak tanımlanmaktadır (Kemer, 2019, s. 52).

Tarih boyunca haklarını elde etmek isteyen kadınların mücadelesi siyasal ve toplumsal eşitlik bağlamında özellikle 19'uncu yüzyıl sonlarında ve 20 yüzyıl başında artarak devam etmiş ve yasal kazanımlar noktasında önemli atılımlar gerçekleştirilmiştir. Özellikle Birinci Dünya Savaşı'nın kadın-erkek topyekûn bir mücadele olması kadın haklarının elde edilmesinde önemli rol oynamıştır (Berktaş, 2004, ss. 8-9).

1902 yılında Amerika Birleşik Devletleri'nin başkenti olan Washington'da toplanan Uluslararası Kadınlar Birliği Kongresi, kadın erkek eşitliği bağlamında önemli bir atılımı başlatmıştır. 1920 yılındaki Cenevre ve 1923 yılındaki Roma Kongreleri kadınların özellikle erkeklerle politik yaşamda eşit oy hakkı üzerinde gerçekleştirilen çalışmaları kamuoyuna duyurma noktasında önemli başarılar ortaya koymuştur (Ulucan, 2013, ss. 370-372). Bu dönemde pek çok uluslararası çalışma, bildirge ve belgenin yine de kadını ikinci plana ittiği görülmektedir. Kadınların hakları insan hakları paketlerinde genel olarak yer almış ve erkeklerle eşit haklar noktasındaki sorunlar başta olmak üzere pek çok sorunun tanınması, ortaya konulması ve çözülmesi gecikmiştir (Kaypak ve Kahraman, 2016, s. 304).

Bu süreçte Türkiye’de de önemli değişimler yaşanmaktadır. Kurtuluş Savaşı’nda erkeklerle birlikte hem cephede hem de cephe gerisinde birlikte savaşan Türk kadını, 29 Ekim 1923 tarihinde Türkiye Cumhuriyeti’nin kurulmasının ardından, uzun yüzyıllardır ihmal edilmiş haklarına kavuşmaya başlamıştır (Yüceer, 2008, ss. 147-148). Kadın ve erkeğin eşitliği bağlamında Türk Medeni Kanunu başta olmak üzere düzenlemeler gerçekleştirilmiş, 1930 yılından itibaren de seçme ve seçilme hakları verilmeye başlanan Türk kadını, Türkiye Cumhuriyeti’nin Kurucusu, Mustafa Kemal Atatürk’ün vizyonu, açık görüşlülüğü ve kadın ile erkeğin eşitliğine verdiği önemle 1934 yılında tüm haklarına kavuşmuştur (Kara, 2019, ss. 228-235). İstanbul’da Yıldız Sarayı’nda 1935 yılında toplanan 12. Uluslararası Kadınlar Kongresi ile eşit işe eşit ücret, kadınlara eşit haklar, kadın erkek eşitliği gibi konularda 39 ülkeden gelen kadın temsilciler tarafından ortaya konulan öneriler, pozitif ayrımcılık tarihinde önemi büyük olan tarihsel sürecin başlamasında ve ilerlemesinde kilometre taşlarından biri olarak ifade edilmekte ve tarihteki önemli yerini almaktadır (Ulucan, 2013, ss. 370-372).

Dünyanın her yerinde olduğu gibi Türkiye’de de yasalar değişse de fiilen pek çok farklı toplumsal katmanda kadın erkek eşitliği, yaşlılar, çocuklar gibi toplumun dezavantajlı gruplarına yönelik toplumsal anlayış zaman içinde gelişim ve değişim gösterebilmiştir. Sosyal sorumluluk bağlamında ele alınması ise ilk dönem daha çok devlet tarafından olmuş, zamanla sivil toplum ve özel kuruluşlar da devreye girmiştir (Lembet, 2003, ss. 2-4). Kadınların mücadele tarihin sürecinde hem devletler hem uluslararası kuruluşlar hem de sivil toplum kuruluşları gibi güçlerin gerçekleştirdikleri düzenlemeler ve çalışmalar ile pozitif ayrımcılık kavramı, bilinçlenme noktasında toplumları ileri taşıma motivasyonu ile hareket edilmesini sağlamış ve 1950’li yıllara ulaşıldığında daha olumlu sonuçlar alınmasının önünü açmıştır (Berktaş, 2004, s. 9).

Sosyal dışlanma olgusu ile en çok karşı karşıya kalan grupların başında kadınlar gelmektedir. Kadınlara yönelik pozitif ayrımcılık, büyük oranda, eğitim almış kadınların evleri dışında iş sahibi statüsü kazanarak, kamusal yaşamın bir parçası olmalarıyla ilerleme kaydetmiştir (Sönmezoğlu, 2017, ss. 1168-1172).

Özellikle 20'nci yüzyılın ilk yarısının sonlarında, İkinci Dünya Savaşı'nın sona ermesinin ardından kurulan Birleşmiş Milletler tarafından daha detaylı olarak ele alınarak biçimlendirilen kadın haklarına ilişkin çalışmalar, kadın kuruluşlarının da farkındalık çalışmalarıyla dünya kamuoyunun farkındalığını güçlendirmiştir. Bu dönemde aynı zamanda kâr amacı güden kuruluşlarda da hisse ve kâr gibi kavramların yanında paydaş ve toplum gibi kavramlar da eklenmiş ve toplumun farklı kesimlerine ilişkin sorumluluklar önem kazanmıştır (Şahinolanlar, 2015, ss. 20-21).

Günümüz çağdaş dünyasında kadınların daha çok katılımcı olabilmeleri ve özellikle siyasal yaşamda daha güçlü kadın temsili için başta kota uygulaması olmak üzere çeşitli pozitif ayrımcılık çalışmaları gerçekleştirilmekte ve bu çalışmalar kimi çevrelerce pozitif de olsa ayrımcılığın eşitlik ilkesi noktasında bir sorunsal olduğu düşüncesini de beraberinde getirmektedir (Dinçkol, 2005, ss.102-103).

1970'li yıllarla birlikte erkek egemen dünya daha çok eleştirilmeye başlanmış, gerektiğinde toplumun dezavantajlı gruplarına pozitif ayrımcılık yapılabilmesine ilişkin temel bir oydaşma sağlanmaya başlanmıştır. 1980'li yıllardan itibaren neoliberalizmin de etkisi ile birlikte farklı alanlarda eşitsizlikler zaman zaman artış gösterse de temeli çok eski dönemlere uzanan eşitlik mücadelesinde yaşanan gelişmelerle, toplumsal yaşama ilişkin bakış açısının çağdaşlaşması zihinsel dönüşümün temel bağlayıcılarından biri haline gelmiştir (Yıldırım Aykurt, 2020, s.431).

Anayasal ve uluslararası kurallar başta olmak üzere bir toplumda var olan dezavantajlı gruplara yönelik eşitlik ilkesine uygun olarak pozitif ayrımcılık sağlama noktasında geliştirilen politikalar, stratejiler ve uygulamalar pozitif ayrımcılık başlığı altında birleşmiştir. Ayrımcılık yasağı ve pozitif ayrımcılık, eşitlik ilkesi ile ayrılmaz kavramlar halindedir ve ortaya konulacak çalışmalar da yine bu kurala uygun olarak değerlendirilmektedir (Ulucan, 2014, ss. 371-372).

Pozitif ayrımcılık başlığı altında başta kadınlar, çocuklar, yaşlılar gibi insan gruplarına yönelik olumlu anlamda pozitif ayrımcılık uygulanması esas alınmaktadır. Hukuki bağlamda bir bakış gerçekleştirildiğinde de pozitif ayrımcılık olgusu, eşitlik

ilkesinin bir istisnai durumu olarak değerlendirilmektedir (Akbaş ve Şen, 2013, ss. 167-169).

En güncel kavramlardan biri olan pozitif ayrımcılık, ABD’de 1960 sonlarına doğru bilim, ekonomi ve hukuk alanlarına konu olmuştur. Carroll, 1963 yılında yazmış olduğu “İş ve Toplum” isimli kitabında, sosyal sorumluluk düşüncesinin, kurumların yalnızca ekonomik ve hukuksal sorumluluğu olmadığını, toplum kesimlerine karşı da farklı sorumlulukları olduğunu ifade eden Joseph W. Mc Gurie’nin sosyal sorumluluk bağlamındaki katkılarının büyük olduğunu ifade etmiştir (Şahinolanlar, 2015, s. 21). Bu bağlamda atılan adımlarla pozitif ayrımcılık kavramı yasalar çerçevesine dâhil edilmiş ve toplum nezdinde benimsetilerek farkındalığın oluşması sağlanmıştır. Kişiler ya da gruplar arası mevcut olan eşitsizliğin ortadan kaldırılarak toplumun her kesiminde eşit haklara sahip bireyler oluşturulması, dezavantajlı kişi ve grupların potansiyellerinin farkında vararak bu potansiyellerini açığa çıkarmaları hedeflenmiştir (Kemer, 2019, s.52).

Pozitif ayrımcılık eşitlik kavramıyla çelişiyor gibi gözükmesinden dolayı eleştirilse de aslında pozitif ayrımcılıkla hedeflenen şey eşitsizliğin yaşandığı durumlarda mağdur gruplara ayrımcı bir politikayla yardımcı olmak ve bu bağlamda adaleti sağlayarak toplumun geneli ile eşit seviyeye ulaştırabilmektir (Şahyar Aydemir, 2014, s.892, Öztan, 2004, s.204).

2.2. Pozitif Ayrımcılık Gerçekleştirilen Gruplar

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası’nın 10’uncu Maddesi pozitif ayrımcılık konusunda açık hükümler içermektedir. Bu hükümlere göre;

“Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir. Kadınlar ve erkekler eşit haklara sahiptir. Devlet, bu eşitliğin yaşama geçmesini sağlamakla yükümlüdür. Bu maksatla alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı olarak yorumlanamaz. Çocuklar, yaşlılar, özürlüler, harp ve vazife şehitlerinin dul ve yetimleri ile malul ve gaziler için alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı

olamaz. Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınamaz. Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar.”(Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, 2019).

Üniversitelerin gerçekleştirdiği pozitif ayrımcılığa ilişkin kurumsal sosyal sorumluluk projelerini değerlendirdiğimiz zaman özellikle kadın, yaşlı, çocuk ve engellilerin ön plana çıktığını görmekteyiz. Tez çalışmamız kapsamında değerlendirilecek olan Ankara Üniversitesi’nde de Kadın Platformu Koordinatörlüğü, Engelsiz Ankara Üniversitesi Birimi, Yaşlılık Çalışmaları Araştırma ve Uygulama Merkezi, Ankara Üniversitesi Çocuk Üniversitesi gibi birimler başta olmak üzere en üst yönetim organından en alt hizmet merkezine kadar tüm birimlerde oluşturulan birim koordinatörlüklerince projelerin hayata geçirilmesi ve pozitif ayrımcılık çalışmalarının hem üniversite hem de topluma ulaşmasının sağlanması amaçlanmaktadır. Bu bağlamda da üniversitenin, diğer devlet kurumları ile olan çalışmalarının koordinasyonu sağlanmakta ve sivil toplum kuruluşları ile de ortak projeler hayata geçirilerek, etki gücü arttırılmış kurumsal sosyal sorumluluk projeleri hayata geçirilmektedir.

Dünyanın gelişmiş ülkelerinde olduğu gibi Türk Hukuk Sisteminde de pozitif ayrımcılık kavramı önemli bir yer tutmakta ve verilen yargı kararlarında pozitif ayrımcılığın, eşitlik ilkesine aykırı görülemeyeceği değerlendirilmesi yapılmaktadır. Pozitif ayrımcılık bağlamında, toplumsal farkındalığın oluşturulması ve geliştirilmesi sürecinde ise halen yol alınması gerektiği değerlendirilmekte, alınan kararların ve uygulamamaların kararlı olarak uygulanması ile daha iyi bir noktaya ulaşılabileceği öngörülmektedir (Akbaş ve Şen, 2013).

2.2.1. Kadınlara yönelik pozitif ayrımcılık

Kadınlar, uzun süre aile kavramı ile bütünleşen özel alanda yer almış, 19’uncu yüzyıldan itibaren ise kadının toplum içindeki konumu daha güçlü bir şekilde tartışılmaya başlanmıştır. 20’nci yüzyıl itibariyle oluşan kadın hareketleri sonucu çeşitli hak ve özgürlüklere sahip olmuşlar ve çalışma hayatı başta olmak üzere,

eğitimde, bilimde, sanatta daha güçlü yer edinmek için önemli atılımlar gerçekleştirmişlerdir (Avcı, 2016, s. 226).

Cinsiyet eşitliğini ve kadınların da erkeklerle eşit hak ve özgürlüklere sahip olması gerekliliğini savunan feminizm çalışmaları, Batılı ülkelerde yankı bulmaya başlamış, kadın hakları Birleşmiş Milletler tarafından 1993 yılında ilk defa işlenerek Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Konferansında kadın haklarının da insan hakları içerisinde ele alınması gerekliliği dile getirilmiştir. Sonrasında küresel düzeyde çeşitli toplantılarla gündeme getirilen ve bildirgeler ile iyileştirilen kadın hakları hukuki boyut kazanarak günümüze değin gelmiştir (Kuyaksil, 2009, s. 329).

Batılı ülkelerde 19'uncu yüzyılda başlayan kadın hareketleri, Türk kadınına da etkilemiş, özellikle İstanbul'daki varlıklı ailelerin çocukları başta olmak üzere kadın hareketleri büyük ilgi görmüştür. Osmanlı Dönemindeki Tanzimat, ardından 2. Meşrutiyet ile kadınlara bazı ayrıcalıklar verilse de, kadınlara sağlanan asıl hak ve özgürlükler Cumhuriyet Döneminde olmuştur. Türk Medeni Kanunu'nun da temelini aldığımız İsviçre ve Japonya gibi kadınlara olan saygının üst düzeyde olduğu ülkelerde dahi kadınlar seçme ve seçilme hakkını ancak 20'nci yüzyıl ortalarında alabilmişken, Türk kadınlarına, Seçme ve Seçilme Hakkı bizzat Atatürk tarafından hediye edilmiştir (Avcı, 2016, ss. 248-250).

Kadının bir toplumun temel taşı olduğunu savunan Atatürk'ün kadın hakları konusunda yaptığı reformlar sonucu eğitimde eşitlik, kıyafet inkılabı ile kadınların kıyafetlerinin modernleşmesi, İsviçre Medeni Kanunu'nun uyarlaması sonucu kadına tanınan boşanma hakkı, mirastan eşit pay alma, tek eşlilik ve siyasal alanda kadına tanınan seçme ve seçilme hakkı sağlanmıştır (Kaymaz, 2010, ss. 344-350, Göksel, 1984).

Günümüzde demokratikleşmenin temel unsuru eşitlik ilkesini sağlamak adına kadına yönelik uygulanan pozitif ayrımcılık politikaları ile kadınların sosyo-kültürel, siyasal, iş yaşamı ve eğitim hakları gibi toplumun her alanında erkeklerle eşit olması sağlanmaya çalışılmaktadır (Dinçkol, 2005, ss.102-103).

Kadınlar tarih boyunca uygarlıkların gelişimi ve dönüşümü ile gelecek kuşakların eğitimleri bağlamında önemli rol sahibi olmuşlardır. Tarih pek çok döneminde ise kadınların, erkekler karşısındaki fiziksel güçsüzlükleri, toplumsal eşitsizlikleri de beraberinde getirmiş ve kadın hem kamusal yaşamda hem de sosyal yaşamda geri plana itilmiştir. Bu durum dünyanın pek çok ülkesinde farklı zamanlarda gerçekleşmiş ancak 1857 yılında Amerika Birleşik Devletleri'nde gerçekleştirilmiş olan kadın işçilerin eşit iş, eşit ücret ve eşit haklar noktasındaki eylemleriyle birlikte, modern zamanların kadın hareketleri başlamıştır (İnceoğlu, 2012, ss. 112-116).

Kadın hakları kavramı 1857 yılından çok daha öncelere uzanmaktadır. Kamusal alan ve özel alanlardaki rollerin dağıtımı noktasında özellikle siyasi ve ekonomik sınırlamalar gibi durumlarla mücadele etmekle başlayan kadın hakları mücadelesinin temeli 17'nci yüzyıla kadar uzanmaktadır. 1789 Fransız Devrimi'nde de kadınlar aktif yer almış ve kadın hakları savunusu bu dönemde güçlü bir şekilde dile getirilmeye başlanmış ve feminizm hareketlerinin birinci dalgası da bu dönemlerde başlamıştır (Albayrak ve Anamur, 2020, s. 692).

İngiliz yazar Mary Wollstonecraft ile 18'inci başlayan ilk dalga feminizm hareketlerini, 1970'li yıllarda kadının rollerini sorgulayan ikinci dalga feminizm hareketi takip etmiş, 1990'lı yıllara gelindiğinde ise “*new feminism*” olarak adlandırılan üçüncü dalga feminizm akımı doğmuştur. Birleşmiş Milletler tarafından 1979 yılında kabul edilen Kadına Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Yok Edilmesi Sözleşmesi CEDAW, özellikle bu dönemde çok daha büyük destek görmeye başlamıştır (Özdemir, 2019).

Türkiye’de de kadın hareketleri her geçen gün artmakta ve bu süreçte cinsiyet eşitsizliği noktasındaki sorunların çözümü için çalışmalar gerçekleştirilmektedir. Kadınların toplumsal ve ekonomik yaşam içinde yer almaları ile özellikle ekonomik özgürlükleri artmıştır. Özellikle 1980'li yıllarla birlikte kadınların sorunlarına ilişkin hassasiyet artmış ve bu alanda önemli çalışmalar ortaya konulmuştur. Gelineen noktada Türk kadınları da dünyanın pek çok ülkesinde olduğu gibi halen zorluklarla karşılaşmakta ve çözümü noktasında da yine topluma yayılan uygulamalara ihtiyaç duymaktadır (Yapar Gönenç, 2012, ss. 77-82).

Dünyanın gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerinde kadın hakları, demokratikleşmenin olmazsa olmaz bir parçası olarak görülmektedir. Özellikle siyasal katılımın daha güçlü sağlanmasıyla birlikte, söz hakkı güçlü olan kadınların kendi haklarını daha fazla savunmasının sağlanması amaçlanmaktadır (Dinçkol, 2005, s.103).

Türkiye’de Atatürk devrimleri ile kadınlar batı ülkelerinin pek çoğundan önce toplumsal durumlarında iyileşmeler ve büyük gelişmeler yaşamış, yasalar önünde kadın-erkek eşitliği sağlanmıştır. Tanzimat ile başlayan sürecin de sağladığı birikimle kadınlar Cumhuriyet döneminde geçmiş dönemlerle kıyaslanamayacak olumlu dönüşümler yaşamıştır. Günümüzde kadınlarla ilgili farklı alanlarda yeni atılımlara da ihtiyaç duyulmaktadır. Bu bağlamda gerçekleştirilen pozitif ayrımcılık çalışmaları ile bu alandaki sorunların giderilmesi yönünde atılımların sağlanması amaçlanmaktadır (Yiğit Çavuşoğlu, 2015, ss. 73-77).

Türkiye’nin, 1876 yılından bu yana yürürlükte olan anayasaları incelendiğinde de 1876 Kanuni Esasi, 1921, 1924 ve 1961 Anayasalarında da doğrudan kadınlara pozitif ayrımcılık içeren maddeleri yer almamıştır. 1982 Anayasasında da benzer bir durum mevcutken ve kadın-erkek eşitliğine vurgu yapılmışken, 2004 yılından itibaren Anayasanın 10’uncu maddesinde yapılan değişikliklerle, pozitif ayrımcılık noktasında önemli atılımlar sağlanmıştır (Özdemir, 2019).

Türkiye Cumhuriyeti’nin yürürlükte olan 1982 Anayasası’nın 10’uncu maddesi yapılan düzenlemelerle birlikte;

“Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir.

(Ek fıkra: 7/5/2004-5170/1 md.) Kadınlar ve erkekler eşit haklara sahiptir. Devlet, bu eşitliğin yaşama geçmesini sağlamakla yükümlüdür. (Ek cümle: 7/5/2010-5982/1 md.) Bu maksatla alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı olarak yorumlanamaz.

(Ek fıkra: 7/5/2010-5982/1 md.) Çocuklar, yaşlılar, özürlüler, harp ve vazife şehitlerinin dul ve yetimleri ile malul ve gaziler için alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı sayılmaz. Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınmaz. Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde, kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar.” olarak şekillenmiştir (Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, 2019).

Anayasal düzenleme ve yasal düzenlemelerle birlikte çocuk, kadın, yaşlı ve engelliler başta olmak üzere toplumda dezavantajlı olan kesimler için önemli çalışmalar gerçekleştirilmiş ve bunlara bağlı olarak da tüm kurumlar gerçekleştirdikleri sosyal sorumluluk çalışmalarında pozitif ayrımcılık içeren projeler de daha çok yer almaya başlamıştır. Toplumda oluşan zihniyet dönüşümünün de etkisi ile birlikte, kurumlarda çalışan kadın sayısı artmış, son yıllarda gerçekleşen çalışmalarla birlikte de pek çok kurumda kadın yönetici oranı artış göstermiştir.

2.2.2. Çocuklara yönelik pozitif ayrımcılık

Doğumu ile ergenlik çağı arasındaki dönemde olan birey çocuk olarak tanımlanmaktadır. Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi’nde ise çocuk, yaş sınırlaması ile tanımlanmış olup 18 yaşından küçük her birey çocuk olarak kabul edilmiştir (İpek, 2012, ss.153-154).

Kendini koruyabilme, savunabilme, temel ihtiyaçlarını tek başına karşılayabilme gibi gereksinimlerden yoksun olan çocuklar geçmişten günümüze hak ihlallerinin en çok karşılaştığı kesimdir. Bu nedenle dezavantajlı gruplar içerisinde yer alan çocuklar için gerek dünyada gerek ise ülkemizde yapılan çeşitli çalışmalar ve yasalar ile çocuklar korunmaya çalışılmakta, pozitif ayrımcılık politikalarıyla çocuk hakları savunulmaktadır (Ezer ve Ökeleş Ulukaya, 2020).

Tarihsel olarak bakıldığında çocuk hakları ile ilgili ilk çalışma 15’inci Yüzyılda İspanya’da yapılan “Çocuk İlkeleri” olsa da ilk sistemli çalışma 1924 yılında Milletler Cemiyeti tarafından kabul edilen “Cenevre Çocuk Hakları Bildirisi”dir. 5 ilkedan oluşan bildiri kapsamında çocuk kavramından ve çocuklara yasal olarak

tanınması gereken haklardan bahsedilmiştir. İlk kez çocuk haklarının uluslararası boyutta savunulduğu bu bildiriye Türkiye Cumhuriyeti adına Mustafa Kemal Atatürk de imzalamıştır. 1989 yılında ise Birleşmiş Milletler Sözleşmesi'nde dini, rengi, dili ne olursa olsun hiçbir farklılığa bakılmaksızın tüm çocukların eşit olduğu savunulmuştur. Birleşmiş Milletlere üye olan ülkeler tarafından imzalanarak kabul edilen sözleşme uluslararası boyutta temel yasa olma niteliği taşımaktadır. Türkiye Birleşmiş Milletler Sözleşmesi'ni 1990 yılında imzalamış, 1995 yılında yürürlüğe koymuştur (Şimşek ve Ocakçı, 2019, s.62).

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nda çocuk haklarına ilişkin maddeler yer almaktadır. 1982 Anayasasına eklenen “Devlet, her türlü istismara ve şiddete karşı çocukları koruyucu tedbirler alır” cümlesi çocuk haklarının ülkemizdeki öneminin giderek arttığını göstermektedir (İpek, 2012, s.168).

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun 20 Kasım 1989 tarihli toplantısında kabul edilerek tüm taraf devletler tarafından uygulamaya konulan Çocuk Hakları Sözleşmesi yasal ve ahlaki olarak tüm çocukların doğuştan gelen özellikleriyle birlikte eşit olması gerektiğinden yola çıkılarak hazırlanmıştır. Bu beyannamede çocukların yardıma ve özel ilgiye hakkı olduğu belirtilmiştir. (Şener Taplak, Polat ve Yüzer, 2014, ss.63-64).

Beyanname ile çocukların, kişilik gelişiminin tam ve eksiksiz olabilmesi için de sevgi, mutluluk ve anlayışın hâkim olduğu bir ailede yetişmesinin gerekli olduğu yine bu beyannamenin dayandığı temel ilkelerden biri olmuştur. Çocukların özel olarak ilgilenilmesi gereken bireyler olarak ele alındığını, 1924 yılında hazırlanan Cenevre Çocuk Hakları Bildirisi ve 20 Kasım 1959'da BM Genel Kurulu'nca kabul edilen Çocuk Hakları Bildirisi'ne de atıfta bulunularak ifade edilerek diğer başka uluslararası çalışmalara da değinilerek hazırlanmıştır (UNICEF, 2020).

Düzenlemenin, toplumların kendi özelliklerine, anayasal ve yasal durumlara ve toplumsal gereklilikler de uygun olması noktasında uyumluluğu da esastır. Nitekim bu kapsamda ülkemiz, Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözlenin özellikle 17'nci, 29'uncu ve 30'uncu maddelerinin hükümlerini Türkiye Cumhuriyeti

Anayasası maddeleri ve 24 Temmuz 1923 tarihinde imzalanan Lozan Antlaşması maddelerine ve ruhuna uygun olarak yorumlama hakkını saklı tuttuğunu belirterek şerh koymuştur (UNICEF, 2020).

Çocuklar toplumsal yaşam içinde kadınlarla birlikte en çok mağduriyet yaşayan gruplardan biridir. Tüm dünyada çocuklara ilişkin pozitif ayrımcılık çalışmaları gerçekleştirilmekte ve hayata geçirilen projeler, uluslararası kamuoyunda da ses getirebilmektedir. Bu nedenle pek çok kurum çocuklar ile ilgili projeler gerçekleştirerek, sosyal sorumluluk çalışmaları düzenlemektedir. Özellikle kız ve erkek çocuklarının eşit şartlarda eğitim alması için ailelerin bilinçlendirilmesine yönelik çalışmalar uzun yıllar boyunca büyük bir dikkatle sürdürülmüş ve halen de sürdürülmektedir.

2.2.3. Yaşlılara yönelik pozitif ayrımcılık

Yaşlılık, insan yaşamının önüne geçilemez evrelerinden biridir. Her canlının doğumu ile başlayan sürecin ilerleyen evreleri olarak nitelendirilen yaşlılık kavramı Dünya Sağlık Örgütü tarafından “çevresel faktörlere uyum sağlayabilme yeteneğinin azalması” olarak tanımlanmaktadır (WHO, 2020).

Kronolojik yaşlanma, yaşın ilerlemesi ile birlikte zindeliğin azalması ve fiziki olarak gerçekleştirilebilecek bazı davranışların kısıtlanması, bedenlen gerilemenin başlaması olarak tanımlanabilirken, psikolojik yaşlanma söz konusu olduğunda zekâ, duygu durumu, idrak etme, öğrenme, kavrama, hafıza, güdü ve tutum gibi özelliklerine göre tanımlanmaktadır. Sosyal yönden yaşlılık ise yaşı ilerleyen kişinin toplum içerisindeki yeni rolü, görevi, alışkanlıkları ve sosyal anlamda oluşan değişikliklere göre tanımlanmaktadır. (Bozdoğan Yeşilot, Yeşil Demirci ve Öztunç, 2020, s. 88).

Dünyanın birçok ülkesinde 65 yaş olarak kabul edilen yaşlılık evresi tektürel bir yapıda olmaması ve kronolojik olarak yaşlılık evresi içerisinde yer alan yaşlarda gerek sosyal, gerek psikolojik, gerek ise fizyolojik anlamda değişmesi sebebiyle Dünya Sağlık Örgütü’nün son çalışmalarından sonra kendi içerisinde de alt gruplara

ayrılmıştır. Buna göre yaşlılık 3 farklı evrede nitelendirilmiş olup, bunlar; 65-74 yaş aralığı “genç yaşlı grup”, 75-84 yaş aralığı “ileri yaşlı grup” ve 85 yaş ve üzeri grup ise “çok ileri yaşlı grup” şeklinde tanımlanmıştır (Samancı Tekin ve Kara, 2018, s. 220, Beğer ve Yavuzer, 2012, s. 1).

Tüm dünya genelinde doğum oranının azalması ve insan ömrünün uzaması sonucunda yaşlı nüfus toplam nüfus içerisinde artış göstermekte, Ülkemiz nüfusu da genç yapısını henüz korumakla birlikte yaşlanmaya başlamaktadır (Alaydın, 2019, s. 61).

Bu bağlamda Türkiye’de, doğumda beklenen yaşam aralığının uzamakta olduğu, buna bağlı olarak giderek nüfusun yaşlandığı görülmektedir. 2012 yılında yüzde 7.5 olan 65 yaş üzeri yaşlı nüfus, 2018 yılında yüzde 8.7’ye yükselmiştir ve 2023 yılında yüzde 10.2’ye, 2040 yılında yüzde 16.3’e ve 2050 yılında ise yüzde 20.8’e çıkacağı öngörülmektedir (Türkiye İstatistik Kurumu [TÜİK], 2020).

Artmakta olan yaşlı nüfusu sağlıktan, sosyal hizmetlere, aile yaşamından, güvenliğe toplumun her alanını etkilemektedir. Bireyin yaşlılık evresini sadece sağlık alanında değil sosyal ve psikolojik olarak da nasıl geçirdiği büyük önem taşımaktadır. Bu anlamda üretkenlik, sosyal ve kognitif uygunluk, hayattan keyif alma, sağlıklı olma gibi başlıklar üzerinden değerlendirilen başarılı yaşlanma yaşlı bir bireyin her yönüyle bir bütün olarak iyilik halinin mevcudiyetidir (T.C. Sağlık Bakanlığı, Türkiye Halk Sağlığı Kurumu, 2015, s. 3).

Kültürel bağlamda değerlendirildiğinde Türk Toplumunu için yaş almış büyüklerin önemi büyüktür. Geleneksel bağlamda değerlendirildiğinde deneyimlerini, birikimlerini, kültürü, medeniyeti yeni kuşaklara aktaran birer hazine olarak kabul edilen büyüklerimiz elbette birey olarak da çok daha fazla katılımcı olabilmeyi hak etmektedirler.

Dünya’da olduğu gibi Türkiye’de de yaşlı nüfus oranı gün geçtikçe artmaktadır. Nüfus yapısındaki değişmelere ve toplumsal yapıdaki dönüşümlere bağlı olarak yaşlılık ve yaşlanma kavramları farklı boyutlarıyla ele alınmalıdır. Türkiye’de

1990'lı yılların sonundan itibaren doğum artış hızının düşmesi ile toplam nüfus içinde yaşlı nüfus oranı artma eğilimi göstermiştir. Ülkemiz nüfusunun da giderek yaşlandığının bilincinde olarak, gelecekte yaşlılıkla ilgili büyük sorunlar yaşamadan şimdinde gerekli çalışmaların yapılması gerekmektedir (Alaydın, 2019, s. 61).

Yaşlı birey sayımızdaki artışa bağlı olarak sosyal politikaların gündemi de değişime uğramaktadır. Bu kapsamda diğer dezavantajlı gruplarla birlikte artmaya devam eden yaşlı nüfusun talep ve beklentileri de doğrultusunda bütüncül bir yaklaşımla çalışmalar gerçekleştirilmesine olan ihtiyaç daha da artmaktadır (Kalkınma Bakanlığı, 2014).

2.2.4. Engellilere yönelik pozitif ayrımcılık

Engellilik kavramı farklı anlamlar taşımakta ve buna bağlı olarak birçok tanımı bulunmaktadır. Türk Dil Kurumu'na göre fiziksel bir eksikliği ya da kusuru ifade eden bir sözcük olarak karşımıza çıkan engellilik, sürekli değişen bir kavramdır. Dünya Sağlık Örgütü engelliliği kişinin gereksinimlerini yerine getiremeyecek ölçüde bedensel ya da zihinsel yoksunlukları olarak tanımlamaktadır. Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme (CRPD)'de ise; "Diğer bireylerle eşit koşullar altında topluma tam ve etkin bir şekilde katılımlarının önünde engel teşkil eden uzun süreli fiziksel, zihinsel, düşünsel ya da algısal bozukluğu bulunan kişileri içermektedir." şeklinde ifade edilmektedir (İldız ve Tezel, 2018, s. 600).

Pozitif ayrımcılık grupları içerisinde yer alan ve 2020 yılı itibari ile dünya nüfusunun yüzde on beşini oluşturan engelli bireylerin sayısı, günümüzde nüfusunun giderek yaşlanması ve kronik rahatsızlıkların çoğalması ile bağlantılı olarak artmaya devam etmektedir. Ancak maalesef sayıca fazla olmasına karşın engelli bireylerin toplumun geri kalanına oranla eğitim, sağlık, çalışma hayatı gibi temel ihtiyaçları dahil birçok alanda karşılaştıkları sorunlar mevcuttur (Çondur ve diğerleri, 2020, ss.348-349).

Engelliler ile ilgili sosyal sorumluluk çalışmaları 1970'li yıllarla birlikte önem kazanmaya başlamış ve 1980'li yıllarla birlikte de farklı disiplinleri bir arada

buluşturan bir alan haline gelmiştir. Günümüzde engellilik insan hakları baēlamında ele alınmakta ve dünyanın pek çok yerinde hayata geçirilen uygulamalar uluslararası bir bakış açısıyla deēerlendirilmektedir (Kınay, 2016, ss. 169-172).

Bireysel, toplumsal ve sosyal sonuçları itibariyle bütüncül bir yapısı olan engelli kavramı Sanayi Devrimi sonrasında çok daha fazla önem kazanmıştır. Nitekim sanayi kollarının iş gücüne ihtiyaının artması nedeniyle iş gücüne katılımın ve iş kazalarının artması sonucunda da engel oranında artış hızlanmıştır. Doēuřtan veya sonradan oluşan engeller dolayısıyla sosyal yaşamdan uzaklaşan bireyleri, toplumla bütünleştirme projeleri zamanla kurumsal sosyal sorumluluk çalışmalarına dnşmştir (Genç ve at, 2013, s.365).

Bu rahatsızlıklara sahip olan bireylerin özellikle iş yaşamına dönüşlerinde sıkıntılar yaşadıkları, bakış açısı dolayısıyla zorluklar gördükleri ve uzun süre pek çok ülkede ancak yasal şartlar nedeniyle yeniden işlerine dönebildikleri tespit edilmiştir (Kemer, 2019, ss. 59-60).

Engelli bireyler yaşamlarının her alanında farklı ihtiyaçlara sahiptir. Dezavantajlı gruplar arasında yer alan engelli bireylerin sorunlarının çözüme kavuşturulması ve yaşamlarının kolaylaştırılması için de bu baēlamda farklı çalışmalara ihtiyaç duyulmakta, Anayasa, uluslararası sözleşmeler ve yasalar bu konuda kılavuz olmaktadır (Kınay, 2016, ss.178-179).

Engelli bireylerin ulaşımdan iş yaşamına, sosyal hayattan, ekonomik baēımsızlıklarına kadar her alanda rahatlarının saēlanabilmesi ve saēlıklı bireylerle eēitliklerinin saēlanabilmesi için projeler geliştirilmesi, yasalar ve kurallarla da desteklenmeye devam etmesi büyük öneme sahiptir. Bu baēlamda deēerlendirdiēimizde kadınlar, çocuklar ve yaşlılar gibi engele sahip olan bireylere de pozitif ayrımcılık yapılmaya devam edilmesi hem hukuki hem de toplumsal bir gereklilik olmaya devam edecektir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

POZİTİF AYRIMCILIĞA YÖNELİK KURUMSAL SOSYAL SORUMLULUK ETKİNLİKLERİNDE KULLANILAN ARAÇLAR

3.1. Halkla İlişkiler Araçları

Halkla ilişkiler, üzerine birçok farklı tanımlama yapılabilen kapsamlı bir kavram olarak görülmektedir. Hızla gelişen ve değişen dünyada kendine yeni tanımlar getirilen bir alan olarak halkla ilişkiler, ihtiyaçlara göre tanımı ve sınırları şekillendirilen bir yapıdadır. Halkla ilişkilerin gelişimi üzerine Yıldız; “Gittikçe genişleyen ve dönüşen halkla ilişkiler kavramının ilk kez 1882’de Yale’de yapılan bir konuşmada kullanıldığı kimi kaynaklarda belirtilse de bugünkü anlamına yakın olarak 1897’de Amerikan Demiryolları Birliği’nin (Association of American Railroads) yaylığında kullanıldığı bilinmektedir. Ancak “halkla ilişkilerin ilk ideoloğu” olarak tanımlanan Edward L. Bernays’ın kendisini 1921’de “halkla ilişkiler danışmanı” olarak tanımlamasıyla ve “Kamuoyunun Kristalleşmesi” (Crys-tallizing Public Opinion, 1923) kitabıyla bir kavram, bir uzmanlık alanı ve bir akademik disiplin olarak ortaya çıktı” demektedir (Yıldız, 2013, s.25).

Akar ise halkla ilişkiler üzerine yaptığı tanımlamayı şöyle açıklar; “Halkla ilişkiler iki farklı yaklaşımla ele alınmaktadır. Bunlardan birincisi, iletişim yönetimi olarak halkla ilişkiler ve ikincisi, ilişki yönetimi olarak halkla ilişkilerdir” Geleneksel yaklaşım içerisinde yer alan çalışmalar, halkla ilişkileri iletişim yönetimi olarak görüp konuya iletişim merkezli yaklaşırken; bu çalışmada ilişkilere, merkezi önem atfedilmiştir. İlişki yönetiminde iletişimden, ilişkilerin kurulması ve sürdürülmesi sürecinde bir araç olarak faydalanılırken; uygulayıcılar kendilerini, iletişim yöneticisi olmaktan ziyade ilişki yöneticisi olarak tanımlamaktadırlar (Akar, 2013, s.211). Uluslararası Halkla İlişkiler Derneği’ne göre; bir işletme, özel kuruluş veya kamu kurumunun temas kurduğu, kurabileceği kişilerin desteğini kazanma, kişilerce anlaşılma ve bu destek ve anlayışları devam ettirmek için yapılan örgütlü ve süreklilik arz eden yönetsel görevdir (Bülbül, 2000, s.2).

Halkla ilişkiler çalışmalarında temel olarak alınan iki amaç vardır: Tanıma ve tanıtma işlevlerini sağlamaktır (Koçer, 2019). Bu kapsamda düşünüldüğünde tanıma ve tanıtma faaliyetlerinin halkla ilişkilerin kurum içi ve kurum dışı araçları olarak değerlendirilmelidir. Hedef kitlenin istekleri, önerileri ve beklentileri doğrultusunda hareket edilmesi tanıma faaliyeti olarak görülür (Kazancı, 2002, s. 121). Tanıtma faaliyetlerini ise; kurumu tanıtma, kurumla ilgili duyuruları gerçekleştirme, hedef kitlenin ilgisini çekebilecek konularla ilgili bilgiler verme olarak tanımlanabilmektedir (Vural ve Coşkun, 2006, s. 183).

Kurum içi halkla ilişkiler araçları, kurum içi toplantılar, basın takibi, bayi veya teknik servis toplantıları, kuruma ilişkin bilgileri araştırma, piyasa araştırması gibi uygulamalarla açıklanabilir (Vural ve Coşkun, 2006, s. 181). Kurum dışı uygulamalara bakıldığında; sponsorluk ve sosyal sorumluluk çalışmaları, basına haber sağlama, web sitesi ve sosyal medya aracılığıyla bilgi paylaşımları yapma vb. uygulamaları sayılabilmektedir (Güçdemir, 2012, s. 93). Gelineen noktada işletme kurum veya kuruluşun insan faktörüne gereken önemi vermesi ve bu yolda yapılan uygulamaların da insana verilen önemi göstermesi açısından önemlidir (Göksel ve Baytekin, 2008, s. 86).

3.1.1. Basın

TDK basını; "gazete, dergi gibi belirli zamanlarda çıkan yazılı yayınların tümü, matbuat ve bu tür işyerlerinde çalışan kimselerin tümü" şeklinde tanımlamıştır. Danışman'a göre; toplumda düzenli bir biçimde yayınlanan haber, bilgi, düşünce ile kanı ve koşullardır (Danışman, 1982, s. 1). Kadıbeşegil ise basını, "bir kamu hizmeti olarak yönetenlerin uygulamaları ve düşüncelerinin yönetilenlerce duyulması ile yönetilenlerin yakınmalarının basın aracılığıyla yönetenlere ulaştığını dile getirmiştir" şeklinde tanımlar (Kadıbeşegil, 1986, s. 3).

Kazancı'nın da belirttiği gibi, "basının kamuoyu oluşturan güçlerden biri olarak ortaya çıkması ve bu olguda etkinliğinin büyük olması yönetim ile basın arasında kurumsal ilişkilerin kurulması ve geliştirilmesini gerektirmiştir" (Kazancı, 1982, s. 45). Bu kapsamda teknolojinin gelişmesine bağlı olarak etkisi ve çeşitliliği

giderek artan kitle iletişim araçlarının örgütler için topluma hitap etme ve kendini tanıtmaya çalışmalarının ana araçlarından birine dönüşmüştür. Özüpek'e göre; "doğru ve iyi ilişkiler kurulduğu takdirde basın, kuruluşların halkla ilişkiler çalışmalarındaki en iyi ve en etkili araçlarıdır" (Özüpek, 2003, s. 88).

Günümüzde teknolojik gelişmelere bağlı olarak etkisi ve çeşitliliği artan yapıya bürünen basın kavramı halkla ilişkiler alanının tanıtma işlevini yerine getirmesi açısından büyük öneme sahiptir. Toplumlar adına gözcülük, toplumda bir düşünce oluşturma ve toplumlara inanç aşılama gibi işlevleri bulunan basının halkla ilişkilerin tanıtma evresi arasında güçlü bağlantı vardır (Özüpek, 2003, s. 87). Bu durumda basın, halkla ilişkiler çalışmalarının hedef kitleye erişimini kolaylaştırması ve toplumla yönetimler arasında bir köprü oluşturmaya gibi önemli bir görev edinir (Yalçındağ, 1980, s. 154).

Basın yayın araçları günümüzde çok çeşitli olmakla birlikte faaliyetlerini farklı alanlarda devam ettirmekte ve kurumsal sosyal sorumluluk çalışmalarının geniş kitlelere ulaşması bağlamında önemli rol oynamaktadır. Kitle iletişim araçları, geçmişte radyo ve televizyon ile günümüzde ise internet ve sosyal paylaşım ağlarını içine katarak bireyin topluma katılımında önemli işleve sahip olmuştur (Akıncı, 2014, s. 317).

Kurumların, medya araçlarına reklam vermelerinin yanında, haber olarak da bu mecralarda yer almaları kurumlar adına, tanınırlıklarını arttırmakta, faaliyetleri hakkında kamuoyunun bilgisinin artmasına katkı sağlamaktadır. Kurumsal sosyal sorumluluk projelerinin kitle iletişim araçları aracılığıyla, topluma ulaştırılması, kurumların, paydaşlarının bağlılıklarını arttırmasına katkı sağlamaktadır (Küskü ve Bay, 2011). Pava ve Krausz (1996) kurumsal sosyal sorumluluk konusunun reklamdan ibaret olduğunu belirtmişlerdir. Özellikle hayırseverlik amacıyla yapılan çalışmaların medya tarafından da izlenir hale gelmiş olması bu düşüncede etkilidir (Küskü ve Bay, 2011). Gerçekleştirilen analizlere göre köklü kurumların gerçekleştirdiği kurumsal sosyal sorumluluk çalışmaları kitle iletişim araçlarında daha fazla yer bulabilmektedir. Bu bağlamda değerlendirdiğimizde kuruluşların, büyüklüğü ve köklülüğü medyada yer bulabilmesi noktasında önemli bir faktördür (Küskü ve Bay, 2011).

3.1.2. Görsel-işitsel araçlar

3.1.2.1. Radyo

İşitsel bir kitle iletişim aracı olarak radyo, kapsamı itibarıyla yazılı basın kaynaklarına göre (gazete, dergi) daha fazla insana ulaşma imkanına sahiptir. Halkla ilişkiler alanındaki çalışmaların ve uygulamaların hedefe doğru zamanda doğru şekilde ulaşması önemlidir. Bu noktada araç seçimi ve seçilen aracın kullanımının doğru planlanması gerekmektedir (Taşcıoğlu ve Atik, 2009, ss. 150-170).

Dünyada radyo yayıncılığının başlayış tarihi 1921'dir. Marconi'nin, Hertz'in telsiz haberleşme konusundaki çalışmaları, Titanik transatlantiğinin batışında telsiz radyonun önem kazanması 1900 yıllarının başlangıcındadır (Oskay, 1971, s.13). Türkiye'de ilk radyo yayınları ise 6 Mayıs 1927 tarihinde İstanbul Büyük Postanesi'nde hazırlanan bir stüdyodan gerçekleştirilmiş, kısa zaman sonra Ankara Radyosu da devreye girmiştir (Radyo ve Tv Üst Kurulu [RTÜK], 2014).

Türkiye'de radyo yayıncılığı, 1927 yılında Türk Telsiz Telefon Anonim Şirketi adı ile Fransız-Türk ortaklığında özel sektör aracılığıyla kurulmuş, ancak 10 yıllık lisans süresi boyunca yeterli gelişim gösteremediği için devlet yayıncılığı dönemi 1936 yılında başlamıştır. 1938 yılında Ankara Radyosu bugün de yayınlarına devam ettiği binada faaliyetlerini güçlendirmiş, 1949 yılında ise İstanbul Radyosu, profesyonel yayıncılık noktasında önemli atılımlar gerçekleştirdiği Harbiye'deki binasına taşınmıştır. (Türkiye Radyo Televizyon Kurumu [TRT], 2020).

Türkiye'nin radyo yayıncılığının başlamasının dünyayla aynı zamanda olmaması ülkemizde herhangi bir deneme yapılmadığı anlamına gelmemektedir (Arvas, 2018 ss. 406-428). 1964 yılında TRT'nin kurulmasıyla radyo yayıncılığı kamusal bir görev olarak TRT'ye verilmiş, Polis Radyosu, Meteoroloji'nin Sesi Radyosu gibi yayınlar dışında başka kurumların radyo yayıncılığı gerçekleştirmesi mümkün olmamıştır. Türkiye Cumhuriyeti'nin 1982 yılında hazırlanan ve kabul edilen Anayasasının da 133'üncü maddesi yayıncılık tekeli TRT'ye vermiştir. Ancak 1989 yerel seçimleri sonrası belediyelerin kurduğu radyolar başta olmak üzere özel radyolar

da hızla artmış ve 1990'lı yıllarda yasal düzenlemelerle birlikte radyo yayıncılığı da yasalar çerçevesinde serbest hale gelmiştir (TRT, 2020).

3.1.2.2. Televizyon

Televizyon kitle iletişim aracı olarak geçmişten bugüne dünyanın her yerine ulaşabilirliği açısından büyük önem arz etmektedir (Akıncı, 2014, ss. 305-322). Bu noktada halkla ilişkiler çalışmalarında geniş kitlelere hitap edebilme ve tanıtma aşamasında yeterli düzeyde ilgi oluşturabilme imkanı sunmaktadır.

Televizyon teknolojisine uzanan yolda ilk teknik buluş İrlandalı telgrafçı Andrew May tarafından 1873 yılında gerçekleştirilmiştir. Andrew May, 20'nci yüzyıla yaklaşılacak dönemde ışık dalgalarının elektrik akımına dönüştürülebildiğini ve selenyum adlı maddenin elektriğe karşı dirençli olduğunu keşfederek önemli bir aşama kaydetmiştir. Televizyon yayıncılığı bağlamında İskoçyalı bir mucit John Logie Baird'in ilk düzenli yayınlar gerçekleştirdiği 1926 yılı, dünyada da ilk televizyon yayınlarının gerçekleştirildiği yıl olarak kabul edilmektedir (Çelebi, 2016, ss. 19-21).

Türkiye'de ilk televizyon yayıncılığı ise 1953 yılında, İstanbul Teknik Üniversitesi'nde gerçekleşmeye başlamıştır. Bu çalışmalar başlatıldığı zaman İstanbul'da tv alıcı sayısının 10 adet olduğu ve bunların dördünün İTÜ'de olduğu belirtilmektedir (Uyguç, 1987, s.29). 1961 Anayasası uyarınca, 1964 yılında kurulan TRT'ye, televizyon yayıncılığı hakkı da verilmesiyle birlikte Türkiye'de televizyon yayıncılığı, TRT tarafından, yine kamusal bir hizmet olarak 31 Ocak 1968 tarihinde başlatılmıştır. İTÜ'nün gerçekleştirdiği yayınlar sonlandırılmış ve 1990'lı yılların başına kadar televizyon yayıncılığı tekeli de TRT'de kalmıştır. 1990'lı yıllarda özel radyo ve televizyon yayınları önce fiilen gerçekleşmiş, sonrasında ise gerekli yasal düzenlemeler ile RTÜK'ün denetiminde serbest hale gelmiştir (TRT, 2020).

3.1.2.3. İnternet

Dijital teknolojide yaşanan gelişmeler ve bu gelişmelerle ortaya çıkan yeni araçlar insanlar arasında bağlantı kurma ve bilgi paylaşımı yapılmasına olanak sağlamıştır (Önür, 2002, s.121). İnternet ile ilgili olarak Geray; "bilgisayar ağlarının ağı" tanımını kullanmıştır (Geray, 2002, s.20).

İçinde bulunduğumuz 21'inci yüzyıl, geçtiğimiz yüzyılda gerçekleştirilen teknolojik ürünlerin, yeni bir alanda bütünleşerek bir kitle iletişim aracı olarak sosyal medyanın da ortaya çıkmasını sağlamıştır. İnternetin gelişmesiyle hayatımızın bir parçası haline gelen sosyal medya için, Sayımer; "Kullanıcılara enformasyon, düşünce, ilgi ve bilgi paylaşımı imkânı tanıyarak karşılıklı etkileşim yaratan çevrimiçi araçlar ve web siteleri için kullanılan ortak bir terimdir" demiştir (Sayımer, 2008, s. 123).

Sosyal paylaşım ağlarının popülaritesinin artmasıyla birlikte kullanıcı sayısı da yükselişe geçmiş ve tüm dünyayı bir araya getiren bir küresel ağ haline gelmiştir. Bu gelişmeler günümüzde tüketiciye ulaşmak için sosyal ağlarda yapılan viral pazarlama uygulamalarının ve kampanyaların önemini giderek artırmaktadır (Ünal, 2011, s.74). Halkla İlişkiler çalışmaları da dijitalleşmeden etkilenmekte, başta kurumsal sosyal sorumluluk çalışmaları olmak üzere bu alanda önemli değişimler yaşanmaktadır. Sosyal medya, kurum web sitesinden farklı niteliklere sahip bir alan olarak değerlendirilmelidir. Hem kullanıcının hem de kurumlar karşılıklı faydayı gözeten bu yöntem ile tek yönlü iletişime karşı çıkmaktadır (Searson ve Johnson, 2010, s. 121).

Dünyada toplumsal yaşam var olmaya başladığı dönem itibarıyla iletişim çok önemli bir ihtiyaç haline gelmiş ve bu ihtiyacın karşılanması da farklı dönemlerde, günün teknolojik ürünü aracılığıyla gerçekleşmiştir. Gazete, dergi, broşür, yıllık raporlar, afişler, el ilanları ve bültenler başta olmak üzere basılı araçlar da halkla ilişkiler alanının en önemli faaliyet alanlarından biri olan kurumsal sosyal sorumluluk çalışmaları için büyük önem taşımaktadır. Özellikle hayırseverlik odaklı kss için yarar sağlayıcılık ön plana alınıp ekonomik etkilerin göz ardı edilerek topluma yararlı olma düşüncesi hâkimdir (Lantos, 2001, s. 21)

3.1.3. Yazılı- basılı araçlar

3.1.3.1. Gazete

Modern zamanların ilk iletişim aracı daha sonra kitle iletişim aracı olarak da bilinen ve günümüze kadar varlığını devam ettiren gazeteler olmuştur. Gazetelerin öncüleri olan haber mektupları, 13. Yüzyılla görülmeye başlanmışsa da önceleri elle

yazılarak çoğaltılmışlar, matbaanın icadından sonra yaygınlaşmaya başlamıştır (Özçağlayan, 2017, s. 133). Ülkemizde gazetecilik, dünya gazeteciliğine göre 200 yıllık bir gecikmeyle başlamıştır (Yıldırım, 2009, s.287). Avrupa’da 15’inci yüzyıl itibarıyla toplumsal yaşamda gerçekleşen iletişimin bir parçası olan gazeteler, Osmanlı Devleti’nde ancak 19’uncu yüzyılda kullanılmaya başlanmıştır. Osmanlı İmparatorluğu döneminde Türkler tarafından ilk gazete 1828 yılında yayımlanan Vekayi-i Mısriye adıyla çıkarılmıştır (Çakır, 1997, ss. 37-38). Bugün Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde yer alan coğrafyada ilk gazete 11 Kasım 1831 tarihinde ilk basımı yapılan ve Resmi Gazete niteliği de taşıyan Takvim-i Vekayi olmuştur. Yarı resmi ilk Türkçe gazete, Ceride-i Havadis 1840 yılında, ilk özel teşebbüse ait gazete ise Tercüman-i Ahval adıyla 1860 yılında çıkarılmış, kısa süre sonra da Şinasi, Tasvir-i Efkâr gazetesini yayınlamıştır (Çelebi, 2016, ss. 10-14).

Bu bağlamda değerlendirdiğimizde, Türkiye’ye gazete batıdaki örneklerinden yaklaşık olarak üç asır sonra gelmiştir. Osmanlı Devleti’nde yenileşme hareketlerinin başladığı bir dönemde yayın hayatına başlayan gazetecilik, önce resmi yayın organı, sonrasında yarı resmi ve özel teşebbüsün de dâhil olduğu bir sıralama ile gerçekleşmiş ve gelişmiştir. Yıldırım’a göre; Türk düşünce tarihinde gazetenin, yeni bir hayat anlayışının oluşmasında çok büyük katkısı vardır. Yayımlanan ilk gazete, bir yönüyle devletin sözcüsü idi. Zamanla kurumsallaşan basın kendini her türlü baskıdan mümkün mertebe uzak tutarak doğruların sesi olmayı hedeflemiştir (Yıldırım, 2009, s.288).

Cumhuriyetin ilanına kadar geçen sürede farklı düzenlemelerle, gazete yayıncılığı yasal statüde ele alınmıştır. Türkiye Cumhuriyeti’nin 1923 yılında ilanının ardından farklı dönemlerde basına düzenlemeler getirilmiş olup, 1931 yılında Matbuat Kanunu çıkarılmıştır. Günümüze kadar çeşitli basın-yayın düzenlemeleri gerçekleştirilmiş ve gerçekleştirilmeye de devam etmekte, bu düzenlemeler kimi zaman eleştirel yaklaşımla karşılaşmaktadır (Topuz, 2003).

3.1.3.2. Dergi

Dergi, gazete gibi düzenli aralıklarla çıkarılan yaygın iletişim araçlarından biridir. Dergiler de diğer basın araçları gibi okuyucunun istekleri doğrultusunda hareket eder. Halkla ilişkiler aracı olarak etkin şekilde kullanılabilmesi için de halkla

ilişkiler personelinin bu hususa özen göstermesi gerekmektedir (Özüpek, 2003, s. 88). Mardin ise bu konuda; "bir halkla ilişkiler personeli tüm basın organlarının okuyucu ve izleyici kitlesini titizlikle incelemelidir" demiştir (Mardin, 1994, s. 50).

3.1.3.3. Yıllık raporlar

Kurumların yıl içinde gerçekleştirdikleri faaliyetlerin ve kurumsal çalışmaların yer aldığı yayın aracı yıllık rapor olarak adlandırılmaktadır. Halkla ilişkilerin tanıtma evresi içerisinde yer alan yıllık raporlar kurumsal faaliyetlerin duyurulmasında etkilidir. Günümüzde de halkla ilişkilerin tanıtma işlevi üzerinde faha fazla durulmaktadır (Yağmurlu, 2010, s.65). Hazırlanan yıllıkların esas hedef kitlesi kurum çalışanları ile kurumun paydaşlarını içermektedir. Bu çalışmalar ile kurumlar bir anlamda kendilerini değerlendirmekte, gelecek perspektifi bağlamında yenilikçi bakış açılarını ortaya koymaktadır. Yıllık raporlar günümüzde hem basılı olarak hazırlanmakta hem de kurumların dijital hesaplarından paylaşılarak, basın ve yayın organları için haber materyali haline de gelmektedir. Yıllık raporlar, bir işletmenin dışarıyla kurduğu iletişimin önemli bir aracıdır. Son yıllarda kullanımı giderek artan ve geniş ölçekli bir kitleye ulaşan bu araç evrensel bir hale dönüşmüştür (Yalım, 2018, s. 1137).

3.1.3.4. Afiş ve el ilanları

Afiş ve el ilanlarında ise asıl amaç geniş kitlelere kısa ve öz bir anlatımla ulaşabilmek üzere tasarlanmış iletişim araçları olarak halkla ilişkiler ve sosyal sorumluluk çalışmalarının bir parçası olarak değerlendirilmektedir. Bu yönüyle, bir söylem ya da imgenin taşıdığı anlamın ortaya çıkarılması o söylem ya da imgenin çözümlemesine bağlıdır (Zor, 2017, s. 878).

Geniş kitlelere ulaşmak ve kurumlar tarafından gerçekleştirilen sosyal sorumluluk çalışmalarının topluma ulaşması için kısa cümleler ve görsel öğelerden faydalanılarak, projeleri desteklemek amacıyla kullanılan afiş, poster ve el ilanları, dikkat çekme amacı taşımaktadır. Geçmiş yıllara baktığımızda vermek istenen mesajın kısa ve öz biçimde ikna edici şekilde kullanıldığını görürüz. Afişlerin kamuoyu oluşturmaya etkisi ve rızayı gözetken şekilde hazırlanması topluma verilen mesajın kabul görmüş olması güçlü bir propaganda aracı olmasını sağlamıştır (Çiçek, 2018 ss.

80-94). Halkla ilişkiler aracı olarak afişler, genel itibariyle daha çok kişi tarafından görülebilmesi için açık hava reklam yeri olarak belirlenmiş yerler başta olmak üzere ilgili yerlere asılarak kamuoyu ile paylaşılmaktadır. El ilanlarının ise asıl ortaya çıkış amacı reklam olduğundan bu çalışmalardaki mesajların net olarak belirlenmesi gerekmektedir (Özkanal, 2006, s. 38).

3.1.3.5. Bülten

“Yazılı iletişim tarihi yazının bulunmasıyla birlikte başlamış ve kâğıdın bu iletişim çalışmalarındaki yerini almasına kadar geçen sürede papirüs, taş, tablet gibi materyaller yazılı iletişim için kullanılan gereçler olmuştur. İlk yazılı bülten olarak da kabul edilen ve bu gereçlerle hazırlanan yazılarda sulamanın nasıl yapılacağına ilişkin bilgiler, hasadın nasıl gerçekleştirileceğine ilişkin notlar bulunmaktadır. Kâğıt ve matbaanın icadı ile birlikte ise yazılı iletişim araçları hem yaygınlaşmış hem de çok uzak noktalara kadar ulaşabilme olanağı bulmuştur” (Bıçakçı, 1998).

Kâğıdın ilk bulunduğu dönemler itibariyle el yazmaları ortaya çıkmış ve bir çalışmanın yeni kopyalarının gerçekleştirilerek daha çok kişiye ulaşması sürecinde zaman kaybı yaşanmıştır. Matbaanın bulunması ile birlikte ise el yazması eserler kıymetini korumakla birlikte basılı eserler çok daha ucuz ve hızlı bir şekilde yayılarak geniş kitleleri etkileme özelliği göstermiştir (Begtimur, 2018, s. 161).

Yazılı iletişim çok uzun süredir insan yaşamının bir parçası olsa da dünyada matbaa ve basının ortaya çıkması ise 15’inci yüzyılı bulmuştur. Zamanla okuryazar sayısının artması ve entelektüel birikimin yükselmesi ile Avrupa ülkelerinde çok hızlı ve etkin kullanılan bu araçlar Osmanlı Devleti’ne ancak 300 yıl kadar sonra gelebilmiştir (Çelebi, 2016).

Halkla ilişkiler araçlarından olan bülten, kurum ve kuruluşlarla ilgili, paydaşları ve kitleleri bilgilendirmek için belirli zamanlarda yayınlanan iletişim araçlarıdır. Kurum içi haberleşmeyi sağlarken aynı zamanda da ekonomik bir faaliyet olarak tanımlanmakta ve geniş kitlelere ulaşabilmektedir (Bıçakçı, 1998, s. 150).

Kurumlar tarafından hazırlanan basın bültenleri kurum içi ve kurum dışı uygulamaların tanıtımı açısından önemli yer tutar. Özellikle gelişen teknoloji ile online olarak da hazırlanan basın bültenleri sağlıklı bir iletişim ve etkileşim aracı olmuştur (Sancar, 2016, ss. 83-101). Online basın bültenlerinin kullanım alanı çeşitliliği sunması pratik erişim olanağı ve güncellenme konusundaki avantajları yaygınlaşmasını kurum için önemini ortaya koymaktadır. Onat bu konuda; "online basın bültenlerinin normal basın bültenlerinden en önemli farkı sadece basın odalarında değil sosyal medya ortamlarında da kullanılabilmesidir (Onat, 2014, s. 67).

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ANKARA ÜNİVERSİTESİ BÜLTENİ'NDE YER ALAN POZİTİF AYRIMCILIĞA YÖNELİK ETKİNLİKLER

4.1. Araştırmanın Amacı

Bu tez çalışmasının amacı kurumsal sosyal sorumluluk faaliyetleri kapsamında pozitif ayrımcılık gerçekleştirilen dezavantajlı grupların; sorunlarına dikkat çekmek, söz konusu sorunlarla ilgili farkındalık yaratmak ve bu grupların sorunlarına çözüm üretebilmek adına gerçekleştirilen çalışmaları incelemektir.

Üniversiteler bireyin yöneldiği meslek grubuna ilişkin temel ve mesleki eğitimleri veren, bilimsel çalışmalara imza atan ve ilgili mesleki alana personel yetiştirilmesini sağlayan akademik yapılardır. Bunun yanı sıra üniversite toplumda birçok alanda referans grup olarak görülmekte ve öncü niteliği taşımaktadır.

Bu bağlamda toplumun eğitilmesi, kuşaktan kuşağa eğitim temeliyle sürdürülebilecek ve gelecek nesillere aktarılabilecek olan bilinç ve davranış değişikliği konularında büyük role sahip olan üniversitelerin toplumsal farkındalık yaratmak adına gerçekleştirdikleri kurumsal sosyal sorumluluk faaliyetlerinde pozitif ayrımcılığın yeri araştırılmıştır.

Çalışmada pozitif ayrımcılığı ele alan kurumsal sosyal sorumluluk etkinliklerinin incelenmesi, yapılan etkinliklerin pozitif ayrımcılık gruplarından hangilerini kapsadığı, iş birliği ve özel günler/haftalar durumunun tespit edilmesi amaçlanmıştır.

4.2. Araştırmanın Önemi

Pozitif ayrımcılık, toplumdaki diğer bireylere nazaran yaşam içerisinde bazı haklara sahip olamayan ya da bu haklara sınırlı erişebilen dezavantajlı bireylere, sahip

olamadıkları hakları sağlamak, çeşitli yardım faaliyetleri ile kısıtlılıklarını ortadan kaldırmak amacıyla gerçekleştirilen uygulamalardır.

Kurumsal sosyal sorumluluk ise kurum ya da işletmelerin içerisinde bulundukları topluma karşı duyarlı olarak ihtiyaçlarına cevap vermek ve toplum içerisindeki sorunlu noktalara çözüm üretmek amacıyla yaptıkları faaliyetlerdir. Kurumlar, toplum gözünde rakiplerinden ayrılmasını sağlayan, marka imajı ve kurum kimliğine olumlu katkıları olan kurumsal sosyal sorumluluk çalışmalarını genellikle pozitif ayrımcılık gruplarına yönelik gerçekleştirmektedirler.

Günümüz güncel konularından olan kurumsal sosyal sorumluluk ve pozitif ayrımcılık kavramlarının çalışmada yer alması ayrıca topluma örnek olmak gibi bir görevi bulunan üniversitelerin çalışmada amaçlı örneklem olarak seçilmesi araştırma açısından önem taşımaktadır. Ayrıca üniversitelerin pozitif ayrımcılık konusunda yaptıkları kurumsal sosyal sorumluluk etkinliklerini inceleyen bir çalışmanın daha önce yapılmamış olması açısından gerçekleştirilecek bu çalışma, literatüre katkı sağlaması yönünden önemlidir.

4.3. Araştırma Soruları

- 1) Pozitif ayrımcılık kategorileri hangileridir?
- 2) Pozitif ayrımcılık kategorileri ile ilgili etkinliklerin aylara göre dağılımı nasıldır?
- 3) Pozitif ayrımcılık kategorilerinin iş birliği durumuna göre dağılımı nasıldır?
- 4) Pozitif ayrımcılık kategorilerinin özel günler ve haftalara göre dağılımı nasıldır?

4.4. Araştırmanın Yöntemi

Çalışmada amaçlı örneklem olarak bir eğitim kurumu olan Ankara Üniversitesi seçilmiştir. Bu bağlamda Ankara Üniversitesi'nin pozitif ayrımcılığa yönelik olarak

gerçekleştirdiği kurumsal sosyal sorumluluk etkinlikleri Ankara Üniversitesi Bülten'i üzerinden incelenmiştir.

Çalışmanın amaçlı örnekleme olan Ankara Üniversitesi Bülten'i paydaşlarına, Ankara Üniversitesi'nde gerçekleştirilen bilimsel, sportif ve kültürel etkinlikleri, başarıları, Ankara Üniversitesi bünyesindeki akademik ve idari personellerden emekli olan ya da vefat edenleri duyurmak amacıyla yayımlanmaktadır. İlk kez 1985 yılında basılan Ankara Üniversitesi Bülteni günümüze dek "Ankara Üniversitesi'nden Haberler", "Ünihaber" ve "Bülten" adlarını kullanarak yayın hayatına devam etmiş olup başlangıçtan bu yana 3 aylık, 2 aylık ve 15 günlük gibi değişik periyotlarda yayınlanmıştır.

Günümüzde aylık olarak yılda 11 kez çıkarılan Bülten yalnızca Temmuz-Ağustos aylarındaki tatil dönemlerinde 2 aylık olarak yayınlanmaktadır. Ankara Üniversitesi Rektörünün Yayın Sahibi olduğu Bülten'e kamu kuruluşu yayını olduğu ve fatura kesilemediği için reklam alınamamaktadır.

Bültenin önceki yıllarda 3000, 3500, 10000, 15000 gibi değişik rakamlarda basılmıştır. 15000 adet basıldığı dönemde öğrencilerin de okuyabilmesi ve üniversite hakkında bilgi edinebilmesi için kantin, kütüphane, yurtlar ve spor tesislerine de gönderilen Bülten, sonrasında basım sayısının 3500'e inmesi ile birlikte yalnızca öğretim üyeleri, birimlerin yöneticileri, emekliler ve kamu kurumlarının yöneticilerine gönderilmeye başlanmıştır. Şimdilerde ise devletin yayınladığı tasarruf tedbirleri kapsamında 500 adet basılarak sadece Ankara Üniversitesi birimlerinin sorumlularına ulaştırılmaktadır. Ancak dijital ortamda tüm Ankara Üniversitelilere ve ilgililenlere twitter hesabı ve üniversitenin internet sayfasında erişime açılmaktadır Bülten'in iç dağıtımı üniversitenin elemanları yoluyla, dış dağıtımı ise posta yoluyla gerçekleştirilmektedir.

Rektörlük ya da fakülte ve yüksekokullar tarafından gerçekleştirilen resmi etkinliklerin haber olarak yer aldığı Ankara Üniversitesi Bülteni'nde aynı zamanda önemli başarıları imza atan öğretim elemanı ve öğrencilerin kendisinin bilgi vermesi ve bu bilginin doğruluğuyla ilgili araştırmanın yapılmasının ardından haber

yapılmaktadır. Çalışmadaki amaçlı örneklem kapsamında günümüze değin yayınlanan toplam 241 adet Bülten'den 2017,2018 ve 2019 yıllarını kapsayan toplam 32 adedi incelemeye tabi tutularak içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiştir.

Sosyal bilimler alanındaki kalitatif araştırmalarda sıklıkla kullanılan yöntemlerin başında gelen içerik analizi yöntemi, metnin içeriğini incelemeye, analiz etmeye, verileri karşılaştırarak tablo ve çizelgeler vb. ile nicel sonuçlar elde etmeye olanak sağlar (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2011, s. 269). Carl Roberts içerik analizini bir metne veya bir simgesel gerece uygulanan yöntem bilimsel bir ölçüm tekniği olarak tanımlamaktadır (Roberts, 1997; akt. Hepkul, 2002). Krippendorff (1980)'a göre ise içerik analizi “veriden onun içeriğine ilişkin tekrarlanabilir ve geçerli sonuçlar çıkarmak üzere kullanılan bir araştırma tekniğidir” (Krippendorff, 1980, s.25; akt. Koçak ve Arun, 2006, s. 22).

Neuman (2017)'a göre birçok metnin içeriğinin karşılaştırılarak objektif çıkarımların yapıldığı en önemli tekniklerden olan içerik analizi yöntemi ile elde edilen veriler yinelenen kesin sonuçlar vermesi sebebiyle araştırmacılar tarafından sıklıkla tercih edilmektedir (Neuman, 2017, s. 466). Araştırmacının konu üzerinde hiçbir etkisinin olmayacağı ikincil kaynakların içeriği üzerine genel geçer çıkarımlar elde etmeyi amaçlayan içerik analizi yöntemi bu yönüyle araştırmacının soruyu kendi hazırlayarak içeriğe müdahale ettiği görüşme, mülakat gibi diğer araştırma yöntemlerinden ayrılmaktadır (Kurtuluş, 2010, s. 51).

İlk olarak 18. yüzyılda İsveçli bir bilim insanının ilahilerdeki dini sembolleri analiz ettiği çalışması ile kullanıldığı bilinen içerik analizi yöntemi ilk zamanlarda nitel bir araştırma yöntemi olarak karşımıza çıkmaktadır. Günümüzde kullanıldığı şekliyle nicel veriler sağlayan yöntem olan içerik analizi araştırma tekniği haline gelmesi ise 20'nci yüzyılda Amerikan gazetelerinin içeriklerini inceleyen araştırmalar ile başlamıştır. Kitle iletişim araçlarının ortaya çıkması ve yayılımı sonrasında dönemin en önemli kitle iletişim araçları olan gazete ve radyoların içeriklerini analiz ederek nicel sonuçlar elde eden birçok çalışma mevcuttur (Çilingir, 2017, ss. 149-150).

Chicago Okulu'nun önemli temsilcilerinden ve kitle iletişimi ile ilgili önemli kuramlar üreten Laswell ve arkadaşları 2. Dünya Savaşı sırasında Hitler'in Nazi propagandalarını gazetelerden ve radyolardan analizi yapan birçok araştırma yapmışlardır. Kitle iletişiminin birçok açıdan ele alınması gerektiğini savunan ve bu tanımlamayı yapabilmenin kim, ne söyler, hangi kanalla, kime, hangi etkiyle soruları olmak üzere 5 soruyu yanıtlamakla mümkün olacağını savunan Laswell, ne söyler sorusunun cevabının içerik analizi yöntemi ile bulunabileceğini savunmaktadır (Özçetin, 2018, ss.136-137).

Bernard Berelson, 1950'lerde içerik analizine başka bir boyut kazandırmıştır (Taylan, 2011, ss. 64-65). Berelson 1952 yılında yazdığı ve içerik analizini kuramsal bir çerçeve içerisinde anlatan ilk yayın olarak kabul edilen "İletişim Araştırmalarında İçerik Analiz" (Content Analysis in Communication Research) adlı kitabında içerik analizinin "iletişimin açık/belirgin içeriğinin nesnel, sistematik ve nicel tanımlanmasına yönelik bir araştırma tekniği" olduğunu ifade etmiştir (Öğülmüş, 1991, s. 216, Yıldırım, 2015, s.121).

Araştırmacının bir problem üzerine kategoriler belirleyerek kodlamalar yapması ve örneklem belirlemesi ile uygulanan içerik analizi yöntemi nesnellik, sistemlilik ve genel geçerlilik özelliği taşımaktadır (Hepkul, 2002). İçerik analizinde oluşturulan kategoriler araştırmacının çalışması bazında kendisinin oluşturduğu, standart olmayan verilerden oluşmaktadır. Ancak ilgili kategorilerin amaca uygunluk, tektürelilik, bütünsellik ve açıklık gibi niteliklerinin bulunması önem taşımaktadır (Koçak ve Arun, 2006, s. 23). Kategorilere göre yapılan kodlama aşaması ise araştırmanın en çok zaman alan bölümüdür. Bu aşamada araştırmacı incelediği materyali anlamlı kısımlara ayırmaya ve kategoriler arasında ilişki kurmaya çalışarak çözümleme yapar (Tavşancıl Tarkun, 2000, s. 31, Sallan Gül ve Kayha Nizam, 2020, s. Ö182). Tracy'nin (2013) (akt. Çelik, Baykal ve Memur, 2020) çalışmasında "Kodlama, çeşitli kâğıtlar ve renkli kalemler, bir excel tablosu veya bilgisayar destekli nitel veri analizi yazılımı kullanılarak gerçekleştirilebilir" diyerek kodlamanın çeşitli şekillerde yapılabileceğini öne sürmüştür. Gerçekleştirilen çalışmada literatürden hareketle ve çalışmanın amacı doğrultusunda hazırlanan kategoriler ile ilgili kodlama yapılmıştır (Tablo 1). Buna göre Ankara Üniversitesi Bülteni'nin 2017, 2018 ve 2019

yıllarındaki sayılarında yer alan pozitif ayrımcılığa yönelik kurumsal sosyal sorumluluk etkinlikleri derlenerek belirli veriler kapsamında sınıflandırılmıştır. İlgili yıllarda Ankara Üniversitesi Bülteni’nde yer alan haberlerde geçen pozitif ayrımcılık grupları yaşlı, engelli, kadın ve çocuk kodları ile kategorize edilmiştir. Elde edilen ana kategoriler ışığında, her bir kategori için iş birliği durumuna ve özel günler ve haftalara göre tekrar kodlama yapılmıştır (Tablo 1). Kodlama aşaması Microsoft Excel’de uygulanmış olup, elde edilen sonuçlar frekans ve yüzde tabloları ile gösterilmiştir.

Tablo 1: İçerik analizi kodlama tablosu

Pozitif Ayrımcılık Grupları	Yıllar	İş Birliği Durumu	Özel Günler ve Haftalar
Yaşlı (1)	2017 (1)	İş birliği ile yapılan (1)	Özel günler ve haftalara göre (1)
Engelli (2)	2018 (2)	İş birliği olmadan yapılan (2)	Diğer (2)
Kadın (3)	2019 (3)		
Çocuk (4)			

4.5. Araştırmanın Sınırlılıkları

Ülkemizde yükseköğretim alanında en güvenilir ve en üst kurum olan Yüksek Öğretim Kurulu’nun ilk kez 2018 yılı itibariyle uygulamaya koyduğu ve 2019 yılında yayınladığı, “2018 Yılı Üniversite İzleme ve Değerlendirme Raporu”na göre Türkiye’deki üniversiteler arasında en çok kurumsal sosyal sorumluluk projesi gerçekleştiren kurum olan Ankara Üniversitesi incelenmiştir. Bu bağlamda çalışmanın Ankara Üniversitesi üzerinden ilerlemesi çalışmanın başlıca sınırlılığını oluşturmaktadır. Pozitif ayrımcılık gerçekleştirilen gruplar yaşlı, çocuk, kadın ve engelli başlıkları ile sınırlandırılmıştır. Ayrıca zaman olarak da kısıt getirilmiş olup 2017, 2018 ve 2019 yıllarında gerçekleştirilen pozitif ayrımcılığa yönelik kurumsal sosyal sorumluluk etkinliklerinin Ankara Üniversitesi’nin haber dergisi *Bülten*’e yansımaları incelenmiştir.

4.6. Araştırmanın Bulguları

Bu çalışmada, Ankara Üniversitesi'nin 2017, 2018 ve 2019 yıllarında pozitif ayrımcılık kavramı içinde yer alan gruplarla ilgili kurumsal sosyal sorumluluk etkinlikleri değerlendirilmiştir. Bu değerlendirme kapsamında ilgili yıllarda yayınlanan bültenlere yansıyan haberler içerik analizi yöntemiyle incelenmiştir.

Ankara Üniversitesi'nin pozitif ayrımcılığa yönelik gerçekleştirdiği kurumsal sosyal sorumluluk etkinliklerinin Bülten'e yansımasının incelendiği çalışmada yaşlı, engelli, kadın ve çocuk kodları üzerinden dört ana kategori belirlenmiş, bu kategoriler 2017, 2018 ve 2019 yılları kapsamında işbirliği ile düzenlenen etkinlikler ve işbirliği yapılmadan bizzat kurum tarafından üstlenilen etkinlikler olmak üzere alt kodlara ayrılmıştır. Ayrıca etkinliğin gerçekleştirildiği tarih ve konusu baz alınarak özel günler ve haftalar ve diğer kodları ile alt kategorilere ayrılmıştır.

Etkinliklerin düzenlendiği tarih ile bültende yayınlanma tarihi arasında farklar görülmektedir. Aylık yayınlanan Ankara Üniversitesi Bülteni bir önceki ay gerçekleştirilen etkinliklerin derlenmesiyle oluşturulmaktadır. Ancak bazı etkinliklerin üniversite bünyesindeki birimlerin aktarımı sonucu bültende yer alması ve bu aktarımın geç yapılması nedeniyle etkinlik tarihi ile yayınlanma tarihi arasında farklılıklar görülmektedir. Bu sebeple sayısal veriler etkinliklerin gerçekleştirildiği tarih baz alınarak oluşturulmuştur.

Ankara Üniversitesi'nde 2017,2018 ve 2019 yıllarında gerçekleştirilen pozitif ayrımcılığa yönelik kurumsal sosyal sorumluluk etkinliklerinin dağılımı Tablo 2'de verilmiştir.

Bu çerçevede, pozitif ayrımcılık grupları içerisinde yer alan yaşlılar, engelliler, kadınlar ve çocuklar ile ilgili etkinliklere bakıldığında 2017 yılında toplam 29, 2018 yılında toplam 34 ve 2019 yılında toplam 23 etkinliğin Ankara Üniversitesi bültenine yansıdığı görülmektedir. 2017,2018 ve 2019 yıllarında gerçekleştirilen toplam etkinlik sayısı ise 86'dır (Tablo 2).

Tablo 2. Pozitif Ayrımcılığa Yönelik Kurumsal Sosyal Sorumluluk Etkinliklerinin Yıllara Göre Dağılımı

Ankara Üniversitesi Bülteni	2017	2018	2019	TOPLAM
Yaşlı	7 (%24)	6(%18)	3(%13)	16(%19)
Engelli	6 (%21)	4(%12)	2(%9)	11(%13)
Kadın	5 (%17)	11(%32)	4(%17)	20(%23)
Çocuk	11(%38)	13(%38)	14(%61)	39(%45)
TOPLAM	29(%100)	34(%100)	23(%100)	86(%100)

Tablo 2’ye baktığımızda yaşlı bireyler ile ilgili Ankara Üniversitesi’nin 2017 yılında 7 adet, 2018 yılında 6 adet ve 2019 yılında ise 3 adet etkinliğin bülten dergisine haber olarak yansıdığı belirlenmiştir. Oransal olarak bakıldığında ise yaşlılar ile ilgili etkinlikler 2017 yılında %24, 2018 yılında %18, 2019 yılında %13 oranında yaşlılarla ilgili etkinlikler gerçekleştirilmiştir. Ele alınan üç yılda yaşlılarla ilgili olarak gerçekleştirilen etkinliklerin tüm etkinliklere oranı ise %19’dur (Tablo 2).

Engelli bireylere yönelik olarak gerçekleştirilen kurumsal sosyal sorumluluk etkinliklerinin Ankara Üniversitesi’nin Bülten Dergisi’ne yansıyan haberlerine bakıldığında ise, 2017 yılında 6 adet, 2018 yılında 4 adet ve 2019 yılında 2 adet engelli bireyler için farkındalık yaratmak hedefiyle gerçekleşen etkinlik yapıldığı belirlenmiştir. Engelli bireyler ile ilgili etkinlikler 2017 yılında %21, 2018 yılında %12 ve 2019 yılında ise %9 oranındadır. Engelli bireylerle ilgili etkinliklerin tüm etkinliklere oranı ise %13’dür (Tablo 2).

Tablo 2’de ele alınan diğer bir kod ise kadındır. Kadınlarla ilgili, çalışmada baz alınan son üç yılda gerçekleştirilen kurumsal sosyal sorumluluk etkinliklerinin Ankara Üniversitesi Bülteni’ne yansması incelendiğinde ise 2017 yılı içerisinde 5 adet, 2018 yılında 11 adet ve 2019 yılında ise 4 adet etkinliğin yer aldığı tespit edilmiştir. Bu etkinliklerin oranı ise 2017 yılında %17, 2018’de %32 ve 2019 yılında %17 şeklindedir. Pozitif ayrımcılık gruplarından olan kadınlarla ilgili etkinliklerin tüm etkinliklere oranı ise %23 olarak bulunmuştur (Tablo 2).

Ankara Üniversitesi Bülteni incelendiğinde, çocuklarla ilgili etkinliklerde 2017 yılında 11 adet, 2018 yılında 13 adet ve 2019 yılında ise 14 adet etkinliğin yer aldığı görülmektedir. Çocuklarla ilgili etkinliklerin yıl bazında değerlendirilmesi sonucu 2017 yılında %38, 2018 yılında %38 ve 2019 yılında %61 oranlarına ulaşılmıştır. Üç yılda çocuklarla ilgili yapılan kurumsal sosyal sorumluluk çalışmalarının oranı ise %45'dir (Tablo 2).

2017 yılında gerçekleştirilen pozitif ayrımcılığa yönelik kurumsal sosyal sorumluluk etkinliklerinin aylara göre dağılımı Tablo 3'dedir.

Tablo 3. 2017 Yılında Gerçekleştirilen Pozitif Ayrımcılığa Yönelik Kurumsal Sosyal Sorumluluk Etkinliklerinin Aylara Göre Dağılımı

2017	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Toplam
Yaşlı	1	-	2	-	1	-	-	-	1	1	1	-	7
Engelli	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	1	3	6
Kadın	-	-	2	-	-	-	-	-	-	2	-	1	5
Çocuk	-	-	-	3	3	1	-	-	1	3	-	-	11
Toplam	1	-	5	3	5	1	-	-	2	6	2	4	29

Tablo 3'te yer alan kodlar değerlendirildiğinde 2017 yılında pozitif ayrımcılık grupları ile yapılan etkinliklerin aylar bazında değişkenlik gösterdiği görülmektedir.

Yaşlı bireyler ile ilgili düzenlenen kurumsal sosyal sorumluluk etkinlikleri Ocak, Mart, Mayıs, Eylül, Ekim ve Kasım aylarında 1'er adet iken geriye kalan aylarda yaşlılarla ilgili herhangi bir organizasyon düzenlenmemiştir.

2017 yılında engelli bireylerle ilgili Mart, Mayıs ve Kasım aylarında 1 adet, Aralık ayı içerisinde ise 3 adet etkinliğin gerçekleştirildiği görülmektedir.

Kadın kategorisinde 2017 yılı içerisinde yapılan etkinlikler Mart ve Ekim aylarında 2'ser adet, Aralık ayında ise 1 adettir.

Çocuklarla ilgili gerçekleştirilen etkinlikler 2017 yılında diğer kategorilere nazaran aylar bazında daha çok dağılım göstermiş olup Ocak ayında 1 adet, Mart ayında 5 adet, Nisan ayında 3 adet, Mayıs ayında 5 adet, Haziran ayında 1 adet, Eylül ayında 2 adet, Ekim ayında 6 adet, Kasım ayında 2 ve Aralık ayında 4 adet olarak karşımıza çıkmaktadır (Tablo 3).

2018 yılında gerçekleştirilen pozitif ayrımcılığa yönelik kurumsal sosyal sorumluluk etkinliklerinin aylara göre dağılımı Tablo 4’de yer almaktadır.

Tablo 4. 2018 Yılında Gerçekleştirilen Pozitif Ayrımcılığa Yönelik Kurumsal Sosyal Sorumluluk Etkinliklerinin Aylara Göre Dağılımı

2018	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Toplam
Yaşlı	-	1	3	-	-	-	-	-	1	1	-	-	6
Engelli	-	-	-	2	-	-	-	-	-	1	-	1	4
Kadın	-	3	3	1	1	-	-	-	-	-	1	2	11
Çocuk	1	2	2	1	2	-	-	-	1	-	4	-	13
Toplam	1	6	8	4	3	-	-	-	2	2	5	3	34

Tablo 4 incelendiğinde yaşlı kategorisinde Şubat ayında 1, Mart ayında 3, Eylül ve Ekim aylarında ise 1 adet etkinliğin gerçekleştirildiği görülmektedir.

Engelli bireylere yönelik kurumsal sosyal sorumluluk etkinlikleri Nisan ayında 2, Ekim ve Aralık aylarında ise 1’er adet olup geriye kalan diğer aylarda herhangi bir etkinlik düzenlenmemiştir.

2018 yılı içerisinde kadınlarla ilgili gerçekleştirilen kurumsal sosyal sorumluluk etkinliklerinin aylara göre dağılımı Şubat ve Mart aylarında 3’er adet, Nisan, Mayıs ve Kasım aylarında 1’er adet ve Aralık ayında 2 adet olarak karşımıza çıkmaktadır.

Çocuklara yönelik olarak Ocak ayında 1, Şubat ve Mart aylarında 2, Nisan ayında 1, Mayıs ayında 2, Eylül ayında 1 ve Kasım ayında 4 adet etkinlik düzenlenmiştir (Tablo 4).

2019 yılında gerçekleştirilen pozitif ayrımcılığa yönelik kurumsal sosyal sorumluluk etkinliklerinin aylara göre dağılımı Tablo 5’de verilmiştir.

Tablo 5. 2019 Yılında Gerçekleştirilen Pozitif Ayrımcılığa Yönelik Kurumsal Sosyal Sorumluluk Etkinliklerinin Aylara Göre Dağılımı

2019	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Toplam
Yaşlı	-	-	2	-	-	-	-	-	1	-	-	-	3
Engelli	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	2
Kadın	-	-	3	-	-	-	-	-	-	1	-	-	4
Çocuk	1	1	1	2	3	1	-	1	1	1	2	-	14
Toplam	1	1	6	3	3	2	-	1	2	2	2	-	23

2019 yılında yaşlı bireyler ile Mart ayında 2 ve Eylül ayında 1 etkinlik düzenlenmiştir. Engelli bireylere yönelik ise Nisan ve Mayıs aylarında 1’er adet kurumsal sosyal sorumluluk etkinliği yapılmıştır.

Tablo 5’te yer alan diğer gruplar değerlendirildiğinde ise kadınlar ile ilgili Mart ayında 3 adet, Ekim ayında ise 1 adet etkinlik yapıldığı görülmektedir.

Çocuklarla ilgili gerçekleştirilen kurumsal sosyal sorumluluk etkinlikleri Temmuz ve Aralık ayları hariç 2019 yılı içerisinde farklı sayılarla karşımıza çıkmaktadır. Ocak, Şubat ve Mart aylarında 1’er adet etkinlik, Nisan ayında 2, Mayıs ayında 3, Haziran, Ağustos, Eylül ve Ekim’de 1’er adet ve son olarak Kasım ayında 2 adet etkinlik düzenlenmiştir (Tablo 5).

Ankara Üniversitesi’nin pozitif ayrımcılığa yönelik olarak gerçekleştirdiği kurumsal sosyal sorumluluk etkinliklerinin Bülten dergisi üzerinden incelenmesinde

oluşturulan diğer bir kategori ise işbirliği kodudur. Bu kapsamda işbirliği ile gerçekleştirilen etkinlikler ve işbirliği olmadan yapılan etkinlikler değerlendirilmiştir.

Ankara Üniversitesi'nde 2017, 2018 ve 2019 yıllarında gerçekleştirilen pozitif ayrımcılığa yönelik kurumsal sosyal sorumluluk etkinliklerinin iş birliği durumuna göre dağılımı Tablo 6'da gösterilmiştir.

Tablo 6. Pozitif Ayrımcılığa Yönelik Kurumsal Sosyal Sorumluluk Etkinliklerinin İş birliği Durumuna Göre Dağılımı

Ankara Üniversitesi Bülteni	2017	2018	2019	TOPLAM
İş birliği ile yapılan etkinlikler	12(%41)	14(%41)	5(%22)	31(%36)
İş birliği olmadan yapılan etkinlikler	17(%59)	20(%59)	18(%78)	55(%64)
TOPLAM	29(%100)	34(%100)	23(%100)	86(%100)

Tablo 6'ya baktığımızda 2017 yılında 12 adet çeşitli kurum ve kuruluşlar ile işbirliği sonucu yapılan etkinlik görülürken, 17 adet etkinlik işbirliği olmadan kurumun kendisinin düzenlediği etkinlikler olarak karşımıza çıkmaktadır. 2018 yılında 14 adet etkinlik işbirliği ile düzenlenmiş, 20 adet etkinlik ise işbirliği yapılmadan gerçekleştirilmiştir. 2019 yılında düzenlenen toplam 23 adet etkinliğin ise yalnızca 5 tanesi işbirliği ile yapılmıştır.

Ankara Üniversitesi'nde 2017, 2018 ve 2019 yıllarında pozitif ayrımcılık gruplarından olan yaşlılarla ilgili gerçekleştirilen kurumsal sosyal sorumluluk etkinliklerinin iş birliği durumuna göre incelenmesi sonucu elde edilen veriler Tablo 7'de yer almaktadır.

Tablo 7. Yaşlılara Yönelik Kurumsal Sosyal Sorumluluk Etkinliklerinin İş birliği Durumuna Göre Dağılımı

Yaşlılara Yönelik Etkinlikler	2017	2018	2019	TOPLAM
İş birliği ile yapılan etkinlikler	3(%43)	3(%50)	1(%33)	7(%44)
İş birliği olmadan yapılan etkinlikler	4(%57)	3(%50)	2(%67)	9(%56)
TOPLAM	7(%100)	6(%100)	3(%100)	16(%100)

Pozitif ayrımcılık gruplarından olan yaşlılarla ilgili 2017 yılında yapılan toplam 7 adet etkinliğin 3 adedi çeşitli kurum ve kuruluşlarla işbirliği ile yapılırken, 4 adet etkinlik Ankara Üniversitesi'nin kendisi tarafından üstlenilmiştir. 2018 yılında 3 adet etkinlik iş birliği ile 3 adet etkinlik ise iş biriksiz olarak yapılmıştır. 2019 yılında ise yalnızca 1 adet etkinliğin iş birliği ile 2 adet etkinliğin ise kurumun kendisince gerçekleştirildiği görülmektedir (Tablo 7).

Yaşlılara yönelik iş birliği ile yapılan etkinlikler incelendiğinde 2017 yılında gerçekleştirilen 3 adet etkinliğin başlıkları “Huzurevine Gitmek İstemiyorlar”, “Yaşlılık Sınırı 75’e Çekilmeli” ve “Yaşlı Turizmine Yön Veriliyor” şeklindedir. 2018 yılında bülten dergisinde yer alan “Evde Sağlık Hizmetlerinde Geriatrik Hasta Değerlendirme Eğitimi” Projesi”, “Türkiye Aktif ve Sağlıklı Yaşlanma Zirvesi” ve “Dünya Yaşlılar Gününü Kutladık” başlıklı etkinlikler çeşitli kurum ve kuruluşlarla iş birliği yapılarak düzenlenmiştir. 2019 yılında iş birliği ile 1 adet etkinlik düzenlenmiş olup bültendeki haber başlığı “Dünya Alzheimer Günü "Alzheimer Farkındalık Konferansı"” şeklindedir.

Yukarıdaki etkinliklerden 2017 yılındaki ““Huzurevine Gitmek İstemiyorlar” başlıklı etkinlik TÜBİTAK ile, “Yaşlılık Sınırı 75’e Çekilmeli” başlıklı etkinlik Sağlık Bakanlığı ile ve ““Yaşlı Turizmine Yön Veriliyor” başlıklı etkinlik ise Cumhurbaşkanlığı, Başbakanlık, Başbakanlık Tanıtma Fonu ve Kültür ve Turizm Bakanlığı ile iş birliği yapılarak gerçekleştirilmiştir. 2018 yılında gerçekleştirilen “Evde Sağlık Hizmetlerinde Geriatrik Hasta Değerlendirme Eğitimi” Projesi” etkinliği Ankara Kalkınma Ajansı ile, “Türkiye Aktif ve Sağlıklı Yaşlanma Zirvesi” ve “Dünya

Yaşlılar Gününü Kutladık” başlıkları ile Bülten’de yer alan etkinlikler ise Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ile iş birliği halinde düzenlenmiştir. 2019 yılında gerçekleştirilen “Dünya Alzheimer Günü "Alzheimer Farkındalık Konferansı"” ise Altındağ Belediyesi ile iş birliği yapılarak gerçekleştirilmiştir.

Kurum tarafından üstlenilerek, diğer bir kurum veya kuruluşla iş birliği olmadan gerçekleştirilen etkinlikler incelendiğinde 2017 yılında yapılan 4 adet etkinliğin başlıkları “Dünya Alzheimer Günü "Alzheimer Farkındalık Konferansı"”, “YAŞAM’dan Kuşaklararası Dayanışma Ziyareti”, “Dünya Alzheimer Günü’nde Öğrencilerimizle Birlikte Yaşlıları Ziyaret Ettik” ve “Üniversitemiz YAŞAM’dan Konferans Yaşlı Bakımının Geleceği: Göç, Sosyal İçerme ve Dayanışma” şeklindedir. Yaşlılara yönelik olarak 2018 yılında diğer kurum ve kuruluşlar ile iş birliği olmadan gerçekleştirilen etkinlikler Bülten Dergisi’nde “YAŞAM ve Kızılcahamam MYO’dan Kuşaklararası Dayanışma Ziyareti”, “Haymana MYO’da Yaşlılara Saygı Haftası Etkinlikleri” ve “Yaşlılık Çalışmaları Araştırmacıları Üniversitemizde Yetiştiriyor” başlıkları ile yer almaktadır. 2019 yılında ise “Haymana MYO Öğrencilerinden Yaşlılara Saygı” ve “YAŞAM’dan Kuşaklar Arası Dayanışma Ziyaretleri” başlıklı 2 adet etkinlik iş birliği olmadan gerçekleştirilmiştir.

Engelli bireyler ile ilgili yapılan kurumsal sosyal sorumluluk etkinliklerinin 2017, 2018 ve 2019 yıllarındaki iş birliği durumuna göre dağılımı Tablo 8’de yer almaktadır.

Tablo 8. Engellilere Yönelik Kurumsal Sosyal Sorumluluk Etkinliklerinin İş birliği Durumuna Göre Dağılımı

Engellilere Yönelik Etkinlikler	2017	2018	2019	TOPLAM
İş birliği ile yapılan etkinlikler	1(%17)	3(%75)	-	4(%33)
İş birliği olmadan yapılan etkinlikler	5(%83)	1(%25)	2(%100)	8(%67)
TOPLAM	6(%100)	4(%100)	2(%100)	12(%100)

Buna göre engelli bireylerle ilgili 2017 yılında yapılan etkinliklerin 1 tanesi iş birliği ile gerçekleştirilirken 5 tanesi iş birliği olmadan düzenlenmiştir. 2018 yılında 3 adet etkinlik iş birliği ile 1 adet etkinlik ise iş birliği olmadan yapılmıştır. 2019 yılına bakıldığında engelli bireylere yönelik olarak gerçekleştirilen etkinlikler herhangi bir kurum ya da kuruluş ile iş birliği ile düzenlenmemiş, yalnızca kurum tarafından 2 adet etkinlik düzenlenmiştir (Tablo 8).

Engellilere yönelik olarak çeşitli kurum veya kuruluşlar ile iş birliği yapılarak gerçekleştirilen etkinlikler incelendiğinde 2017 yılında “Her şey Çocukların Mutluluğu İçin” başlıklı 1 adet etkinliğin düzenlendiği görülmektedir. İş birliği ile gerçekleştirilen 2018 yılındaki 3 adet etkinliğin başlıkları “Dış Hekimlerinden Sosyal Sorumluluk Projesi Engelliler İçin Dış Taraması”, “Engelsiz Sergi” ve “Erişilebilir Deneyimler konferansı” şeklindedir. 2019 yılında gerçekleştirilen etkinlikler için iş birliği yapılmamıştır.

Gerçekleştirilen etkinliklerden 2017 yılındaki “Her şey Çocukların Mutluluğu İçin” başlıklı etkinlik SERÇEV Vakfı ile, 2018 yılında gerçekleştirilen “Dış Hekimlerinden Sosyal Sorumluluk Projesi Engelliler İçin Dış Taraması” ve “Engelsiz Sergi” Saray Engelsiz Yaşam Bakım ve Rehabilitasyon Merkezi ile, “Erişilebilir Deneyimler k-Konferansı” ise Ulusal Ajans ile iş birliği sonucu yapılmıştır.

İş birliği olmadan yapılan etkinliklerin incelenmesi sonucu 2017 yılında “Engelli Sporcular Üniversitemizde”, “Engellilerle Empati Kurmak Amacıyla Yarım Gün Engelli Oldular”, “Kızılcahamam MYO’da Engelliler Günü”, “Özel Bir Çocuğun Annesi Olmak” ve “Otizmde Farkındalık Etkinliği” başlıklı etkinliklerin yer aldığı görülmektedir. 2018 yılında “Kızılcahamam MYO’dan Dünya Engelliler Günü” başlıklı 1 adet etkinlik iş birliği olmadan gerçekleştirilmiştir. 2019 yılında ise “Dış Hekimliğinde İşaret Dili Eğitimi” ve “Sağır Dostu” Toplumsal Farkındalık Uygulaması ve “Minik Eller” Türk İşaret Dili Yaz Okulu” başlıkları ile Ankara Üniversitesi Bülteni’nde yer alan etkinlikler bizzat kurum tarafından gerçekleştirilmiştir.

İncelenen diğerk bir pozitif ayrımcılık grubu ise kadınlardır. Kadınlar ile ilgili kurumsal sosyal sorumluluk etkinliklerinin 2017, 2018 ve 2019 yıllarındaki iş birliğı durumuna göre dağılımı Tablo 9’da görölmektedir.

Tablo 9. Kadınlara Yönelik Kurumsal Sosyal Sorumluluk Etkinliklerinin İş Birliğı Durumuna Göre Dağılımı

Kadınlara Yönelik Etkinlikler	2017	2018	2019	TOPLAM
İş birliğı ile yapılan etkinlikler	-	4(%36)	1(%25)	5(%25)
İş birliğı olmadan yapılan etkinlikler	5(%100)	7(%64)	3(%75)	15(%75)
TOPLAM	5(%100)	11(%100)	4(%100)	20(%100)

Tablo 9’a bakıldığında 2017 yılında kadınlara yönelik etkinliklerin hiçbirisi iş birliğı ile yapılmamış olup bu yıl içerisindeki 5 adet etkinlik iş birliğı olmadan düzenlenmiştir. 2018 yılında 4 adet etkinlik iş birliğı ile 7 adet etkinlik ise iş birliğı olmadan gerçekleştirilirken, 2019 yılında 1 adet etkinlik iş birliğı ile 3 adet etkinlik ise iş birliğı olmadan düzenlenmiştir.

İş birliğı yapılarak düzenlenen etkinlikler incelendiğinde 2017 yılında bu kapsamda hiçbir etkinlik görölmemekle birlikte, 2018 yılında gerçekleştirilen 4 adet etkinliğin başlıkları “Beypazarı MYO’dan Kadın Öğrenci İstihdamına Destek”, “Kadın Platformu’ndan, Kızılcahamam’da 8 Mart Dünya Kadınlar Günü”, “Toplumsal Cinsiyet Eşitliğı Paneli” ve “Xian’dan Kareler Rektörlükte” şeklindedir. 2019 yılında ise “Kadınlar Günü’nü Kutladık” başlığı ile Bülten’de yer alan 1 adet etkinlik iş birliğı ile gerçekleştirilmiştir.

Yukarıda yer alan etkinliklerden 2018 yılındaki “Beypazarı MYO’dan Kadın Öğrenci İstihdamına Destek” başlıklı etkinlik özel bir firma olan Tuğçe gümüş Matrix Akademi ile, Kadın Platformu’ndan, Kızılcahamam’da 8 Mart Dünya Kadınlar Günü” başlıklı etkinlik Kızılcahamam Belediyesi ile, “Toplumsal Cinsiyet Eşitliğı Paneli” Avrupa Birliğı Türkiye Delegasyonu ve Avrupa Birliğı Bilgi Merkezi ile ve “Xian’dan Kareler Rektörlükte” başlıklı etkinlik ise Türk-Çin Kadınları Dostluk Derneğı ile iş

birliği yapılarak gerçekleştirilmiştir. 2019 yılında gerçekleştirilen “Kadınlar Günü”nü Kutladık” başlıklı etkinlik ise TUSİAV ile iş birliği yapılarak düzenlenmiştir.

İş birliği olmadan yapılan etkinliklerin incelenmesi sonucunda, Bülten’de 2017 yılında “Kadınlar Günü’nde Anıtkabir’deydik”, “Tarihe Damga Vuran Kadınlar”, “Kadın Platformu’ndan Sağlık Uyarıları”, “Sağlıklı Gebeliğe Akademik Katkı” ve “Kutsal kitaplarda Kadın İmgesi Eğitimi” başlıklı etkinliklerin yer aldığı görölmektedir. 2018 yılında iş birliği olmadan gerçekleştirilen etkinliklerin başlıkları ise “Kadın Yöneticilere Destek”, “8 Mart Dünya Kadınlar Günü’nde Atatürk ve Kadınlar Konuşuldu”, “Milli Mücadelede Siperdeki Türk Kadını”, “8 Mart’ta Anıtkabir’deydik”, “Türkiye’de Kadın Olmayı Anlattılar”, “Kadın Platformu Koordinatörlüğü’nün Toplantısıyla Sporda Kadını İrdeledik” ve “Kadına Yönelik Şiddete Karşı Yürüdüler” şeklindedir. Kadınlara yönelik olarak gerçekleştirilen ve herhangi bir iş birliği olmadan bizzat kurum tarafından üstlenilen etkinlikler “Kadın Platformu, Kadın Yöneticileri Desteklemeye Devam Ediyor”, “Kızılcahamam MYO ve Devlet Konservatuvarı Öğrencileri 8 Mart’ı Konferans ve Konserle Kutladılar” ve “Üniversitemiz Beypazarı MYO Öğrencilerinden Düenden Bugüne Cumhuriyet Kadınları Defilesi” şeklinde başlıklandırılmıştır.

Çalışmada değerlendirilen pozitif ayrımcılık gruplarından olan çocuklarla ilgili Ankara Üniversitesi’nin 2017, 2018 ve 2019 yıllarında düzenlediği kurumsal sosyal sorumluluk etkinliklerinin iş birliği durumuna göre dağılımı Tablo 10’da yer almaktadır.

Tablo 10. Çocuklara Yönelik Kurumsal Sosyal Sorumluluk Etkinliklerinin İş birliği Durumuna Göre Dağılımı

Çocuklara Yönelik Etkinlikler	2017	2018	2019	TOPLAM
İş birliği ile yapılan etkinlikler	7(%64)	4(%31)	3(%21)	14(%37)
İş birliği olmadan yapılan etkinlikler	4(%36)	9(%69)	11(%79)	24(%63)
TOPLAM	11(%100)	13(%100)	14(%100)	38(%100)

Çocuklarla ilgili 2017 yılında 7 adet etkinlik iş birliği ile gerçekleştirilirken, 4 adet etkinlik yalnızca kurum tarafından üstlenilmiştir. 2018 yılında 4 adet etkinlik iş birliğiyle, 9 adet etkinlik ise iş birliği olmadan düzenlenmiştir. 2019 yılına bakıldığında ise 3 adet etkinlik iş birliği ile 11 adet etkinlik iş birliği olmadan yapılmıştır (Tablo 10).

Farklı kurum ya da kuruluşlarla iş birliği halinde gerçekleştirilen etkinlikler incelendiğinde 2017 yılında yapılan 7 adet etkinliğin başlıkları “Hasta Çocuklarla 23 Nisan”, “Kız Çocukları İçin STEM Kampı”, “19 Mayıs Kermesi”, “Hasta Çocuklara Kukla Tiyatrosu”, “Bilimin Kalbi Ankara Üniversitesi”, “Mamaklı Çocukların Bilim Serüvenine Ev Sahipliği Yaptık” ve “ANKÜDEM’in Öncülüğünde Okuduğunu Anlama Becerisinin Geliştirilmesi Projesi” şeklindedir. 2018 yılında Bülten’de “Çocuk Hastanesi’nde Tedavi Gören Minikler Ameliyathaneye Artık Akülü Arabayla Gidecekler”, “Çocuk Bilim Merkezi’nden Geleneksel Bilim Şenliği”, “Minik Öğrencilere Diş Sağlığı Eğitimi” ve “Mimarlık Okulu Programı Çocuklarla Buluştu” başlıkları ile yer alan 4 adet etkinlik iş birliği ile düzenlenmiştir. 2019 yılında gerçekleştirilen “2 Üniversiteden Ortak Ulusal Ergen Sağlığı Kongresi”, “Ankara Üniversitesi Çevre Günleri” ve “Böcek Şenlik Okulu Etkinliği” başlıklı etkinliklerle ise iş birliği ile gerçekleştirilmiştir.

Bu etkinliklerden 2017 yılındaki “Hasta Çocuklarla 23 Nisan” ve “19 Mayıs Kermesi” başlıklı etkinlikler Lions Klübü ile, “Kız Çocukları İçin STEM Kampı” Aziz ve Gwen Sancar Vakfı ile, “Hasta Çocuklara Kukla Tiyatrosu” İzgür ve Oral aileleri ile, “Bilimin Kalbi Ankara Üniversitesi” başlıklı etkinlik TÜBİTAK ile, “Mamaklı Çocukların Bilim Serüvenine Ev Sahipliği Yaptık” başlıklı etkinlik Mamak İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü ile ve “ANKÜDEM’in Öncülüğünde Okuduğunu Anlama Becerisinin Geliştirilmesi Projesi” ise Rotary Klübü ile iş birliği halinde düzenlenmiştir. 2018 yılındaki “Çocuk Hastanesi’nde Tedavi Gören Minikler Ameliyathaneye Artık Akülü Arabayla Gidecekler” başlıklı etkinlik HASVAK ile, “Çocuk Bilim Merkezi’nden Geleneksel Bilim Şenliği” başlıklı etkinlik Altındağ Belediyesi ile, “Minik Öğrencilere Diş Sağlığı Eğitimi” Kadın ve Gençlik Platformu Derneği ile ve “Mimarlık Okulu Programı Çocuklarla Buluştu” başlıklı etkinlik ise Mamak İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü ile iş birliği yapılarak gerçekleştirilmiştir. 2019

yılında gerçekleştirilen “2 Üniversiteden Ortak Ulusal Ergen Sağlığı Kongresi” başlığı ile Bülten’de yer alan etkinlik Hacettepe Üniversitesi ile, “Ankara Üniversitesi Çevre Günleri” etkinliği Ankara Büyükşehir Belediyesi, Yenimahalle Belediyesi ve ASKİ ile ve “Böcek Şenlik Okulu Etkinliği” ise Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile iş birliği yapılarak gerçekleştirilmiştir.

Bunların haricinde kalan ve herhangi bir iş birliği olmadan gerçekleştirilen etkinlikler incelendiğinde 2017 yılında yapılan 4 adet etkinliğin başlıkları “İstismara Uğrayan Çocuklar Yararına”, “Çocuklara Mogan Gölü’nde Su Eğitimi”, “Mersinli Çocuklara Bilim Eğitimi” ve “IX. Ulusal Çocuk Kültürü Kongresi Çocuk ve Sanat” şeklindedir.

2018 yılında çocuklara yönelik olarak gerçekleştirilen “Çocuk ve Ergenlerin Yaşamını Cehenneme Çeviren Kaygı ve Depresyon İrdelendi”, “Çocuk Bilim Merkezi Koordinatörlüğü Eğitimlerine Devam Ediyor”, “Ankara Üniversitesi’nden Çocuklara Deprem ve Farkındalık Eğitimi”, “Oyuncak Müzesi’ni Gezip Kendi 3D Oyuncaklarını Yaptılar”, “Bilimin Eğlenceli Yüzü AVM’de Öğrencilerin Hizmetinde”, “Çocuk Bilim Merkezi’nden (Çocuk Üniversitesi) Bilim Yolunda 30 Bininci Ayak İzi”, “Küçük Bilim İnsanlarından Haymana Çiftliği’nde Tarım Araştırması”, “Hakkari’de Kurulacak Çocuk ve Kadın Hakları Merkezi’ne Destek” ve “Ergenlikte Cinsiyet Kimliği Sempozyumu” başlıklı 9 adet etkinlik iş birliği olmadan düzenlenmiştir.

Çocuklara yönelik olarak 2019 yılında iş birliği olmadan gerçekleştirilen 11 adet etkinlik ise “Çocuk Hastanesi’nin Duvarlarına Düşlerini Boyadılar”, “İlköğretim Öğrencilerine Ayak Sağlığı Taraması”, “Giysi Bankalarına Yeni Kardeş Çocuk Giysi Bankası Açıldı”, “Eczacılık Fakültesi Öğrencilerinden Sosyal Sorumluluk Projesi”, “Türkçe Eğitimi ve Çocuk Edebiyatı Kurultayı”, “Çocuklarda Dikkat Eksikliği ve Aşırı Devingenliğe Yaklaşım”, “Türk ve Suriyeli Çocuklardan Şiir ve Türkü Dinletisi”, “Ortaokul Öğrencileri Çocuk Bilim Merkezi’nde”, “Bilimin Kalbi Yine Ankara Üniversitesi’nde Attı”, “Çocuk Hastanesi’nde Hastalara Sosyal Destek” ve “Faydalı Böcek Kullanımını Anlattık” başlıklarını taşımaktadır.

Tablo 11. Pozitif Ayrımcılığa Yönelik Kurumsal Sosyal Sorumluluk Etkinliklerinin Özel Günler ve Haftalara Göre Dağılımı

Ankara Üniversitesi Bülteni	2017	2018	2019	TOPLAM
Özel günler ve haftalara dikkat çeken etkinlikler	9(%31)	12(%35)	6(%26)	27(%31)
Diğer	20(%69)	22(%65)	17(%74)	59(%69)
TOPLAM	29(%100)	34(%100)	23(%100)	86(%100)

Tablo 11’de yer alan “özel günler ve haftalar” ve “diğer” kodları ile oluşturulan bu kategoride ise 2017 yılında 9, 2018 yılında 12 ve 2019 yılında 6 adet etkinliğin yaşlı, engelli, kadın ve çocuklar ile ilgili özel günler ve haftalara dikkat çekmek amacıyla gerçekleştirildiği görülmektedir. Bunlar haricinde kalan ve gerçekleştirildiği tarih ve konu açısından farklılık gösteren etkinlikler ise diğer kategorisi altında incelenmiştir. Buna göre 2017 yılında 20, 2018 yılında 22 ve 2019 yılında ise 17 adet etkinlik diğer kategorisi altında ele alınmıştır (Tablo 11).

Pozitif ayrımcılık gruplarından olan yaşlı bireylerle ilgili yapılan etkinliklerin özel günler ve haftalara göre dağılımı Tablo 12’de yer almaktadır.

Tablo 12. Yaşlılara Yönelik Kurumsal Sosyal Sorumluluk Etkinliklerinin Özel Günler ve Haftalara Göre Dağılımı

Yaşlılara yönelik etkinlikler	2017	2018	2019	TOPLAM
Özel günler ve haftalara dikkat çeken etkinlikler	3(%43)	4(%67)	3(%100)	10(%62)
Diğer	4(%57)	2(%33)	-	6(%38)
TOPLAM	7(%100)	6(%100)	3(%100)	16(%100)

Tablo 12 incelendiğinde, 2017 yılında 3, 2018 yılında 4 ve 2019 yılında 3 adet etkinlik özel günler ve haftalara dikkat çekmek amacıyla yapılmıştır. Bunların haricinde kalan çeşitli tarihlerde ve çeşitli amaçlar doğrultusunda yaşlılara yönelik

olarak gerçekleştirilen 2017 yılında 4 ve 2018 yılında 2 adet etkinlik ise diğer kategorisi içerisinde yer almaktadır (Tablo 12).

Özel günler ve haftalara dikkat çeken etkinlikler incelendiğinde 2017 yılında gerçekleştirilen 3 adet etkinlik “Haymana Meslek Yüksekokulu’ndan Yaşlılara Saygı”, “Dünya Alzheimer Günü’nde Öğrencilerimizle Birlikte Yaşlıları Ziyaret Ettik” ve “Üniversitemiz YAŞAM’dan Konferans Yaşlı Bakımının Geleceği: Göç, Sosyal İçerme ve Dayanışma” başlıkları ile Bülten’de yer almıştır. Özel günler ve haftalara dikkat çeken ve yaşlılara yönelik olarak düzenlenen 2018 yılındaki etkinlikler, “YAŞAM ve Kızılcahamam MYO’dan Kuşaklararası Dayanışma Ziyareti”, “Türkiye Aktif ve Sağlıklı Yaşlanma Zirvesi”, “Haymana MYO’da Yaşlılara Saygı Haftası Etkinlikleri” ve “Dünya Yaşlılar Günü’nü Kutladık” başlıkları ile Bülten’de yer almıştır. 2019 yılı içerisinde gerçekleştirilen 3 adet etkinliğin tümü özel günler ve haftalara dikkat çekmek amacıyla yapılmış olup, Bülten’de “Haymana MYO Öğrencilerinden Yaşlılara Saygı”, “YAŞAM’dan Kuşaklar Arası Dayanışma Ziyaretleri” ve “Dünya Alzheimer Günü Alzheimer Farkındalık Konferansı” başlıkları ile yer almaktadır.

Diğer kapsamında değerlendirilen yaşlılara yönelik etkinlikler 2017 yılında “Huzurevine Gitmek İstemiyorlar”, “Yaşlılık Sınırı 75’e Çekilmeli”, “YAŞAM’dan Kuşaklararası Dayanışma Ziyareti” ve “Yaşlı Turizmine Yön Veriliyor” başlıkları ile bültende yer alan etkinliklerdir. 2018 yılında diğer kapsamındaki yaşlılara yönelik etkinlikler “Evde Sağlık Hizmetlerinde Geriatrik Hasta Değerlendirme Eğitimi Projesi” ve “Yaşlılık Çalışmaları Araştırmacıları Üniversitemizde Yetiştiriyor” başlıkları ile bültende yer almıştır. 2019 yılında diğer kapsamında herhangi bir etkinlik görülmemektedir.

Yaşlılara yönelik özel günler ve haftalarda yapılan etkinliklerin kendi içerisinde alt başlıklar halinde değerlendirilmesi sonucunda Yaşlılar Haftası, Dünya Yaşlılar Günü ve Dünya Alzheimer Günü’ne göre dağılımları Tablo 13’te yer almaktadır.

Tablo 13. Yaşlılara Yönelik Özel Günler ve Haftalarda Yapılan Kurumsal Sosyal Sorumluluk Etkinliklerinin Dağılımı

Yaşlılara yönelik özel günler ve haftalardaki etkinlikler	2017	2018	2019	TOPLAM
Yaşlılar Haftası	1(%33.3)	3(%75)	2(%67)	6(%60)
Dünya Yaşlılar Günü	1(%33.3)	1(%25)	-	2(%20)
Dünya Alzheimer Günü	1(%33.3)	-	1(%33)	2(%20)
TOPLAM	3(%100)	4 (%100)	3(%100)	10(%100)

Buna göre Yaşlılar Haftası kategorisi içerisinde 2017 yılında 1, 2018 yılında 3 ve 2019 yılında 2 adet etkinliğin düzenlendiği görülmektedir. Dünya Yaşlılar Günü'ne dikkat çekmek amacıyla ise 2017 ve 2018 yıllarında 1'er adet etkinlik yapılırken 2019 yılında herhangi bir etkinlik düzenlenmemiştir. Yaşlı sağlığı için tüm dünyada önem arz eden diğer bir gün olan Dünya Alzheimer Günü'nde ise 2017 yılında 1 etkinlik düzenlenirken 2018 yılında hiçbir etkinlik yapılmamıştır. Tablo 12 incelendiğinde, 2019 yılında ise Dünya Alzheimer Günü dolayısıyla 3 etkinliğin gerçekleştirildiği sonucu çıkmaktadır (Tablo 13).

Ankara Üniversitesi'nin 2017, 2018 ve 2019 yıllarında engelli bireylere yönelik kurumsal sosyal sorumluluk etkinliklerinin özel günler ve haftalara göre dağılımı Tablo 14'te yer almaktadır.

Tablo 14. Engellilere Yönelik Kurumsal Sosyal Sorumluluk Etkinliklerinin Özel Günler ve Haftalara Göre Dağılımı

Engellilere yönelik etkinlikler	2017	2018	2019	TOPLAM
Özel günler ve haftalara dikkat çeken etkinlikler	4(%67)	1(%25)	-	5(%38)
Diğer	2(%33)	3(%75)	2(%100)	8(%62)
TOPLAM	6(%100)	4(%100)	2(%100)	12(%100)

Tablo 14'e bakıldığında engellilere yönelik 2017 yılında yapılan 6 adet etkinliğin 4 tanesi özel günler ve haftalara dikkat çekerken, 2018 yılında toplam 4 adet

etkinlikten yalnızca 1 tanesi özel günler ve haftalar dikkate alınarak düzenlenmiştir. 2019 yılında ise özel günler ve haftalara dikkat çeken etkinlik gerçekleştirilmemiştir.

Özel günler ve haftalara dikkat çeken etkinlikler incelendiğinde 2017 yılında engellilere yönelik olarak gerçekleştirilen 4 adet etkinliğin başlıkları “Engelli Sporcular Üniversitemizde”, “Engellilerle Empati Kurmak Amacıyla Yarım Gün Engelli Oldular”, “Kızılcahamam MYO’da Engelliler Günü” ve “Özel Bir Çocuğun Annesi Olmak” şeklindedir. 2018 yılında “Kızılcahamam MYO’dan Dünya Engelliler Günü” başlığı ile özel günler ve haftalara dikkat çeken yalnızca 1 adet etkinlik düzenlenmiştir. 2019 yılında ise özel günler ve haftalara dikkat çeken herhangi bir etkinlik gerçekleştirilmemiştir.

Diğer kapsamında 2017 yılında engellilere yönelik olarak “Her şey Çocukların Mutluluğu İçin” ve “Otizmde Farkındalık Etkinliği” olmak üzere 2 adet etkinlik görülürken, 2018 yılında diğer kapsamındaki 3 adet etkinlik “Dış Hekimlerinden Sosyal Sorumluluk Projesi Engelliler İçin Dış Taraması”, “Engelsiz Sergi” ve “Erişilebilir Deneyimler Konferansı” başlıkları altındadır. 2019 yılında engellilere yönelik olarak diğer kapsamında “Dış Hekimliğinde İşaret Dili Eğitimi” ve “Sağır Dostu Toplumsal Farkındalık Uygulaması ve Minik Eller Türk İşaret Dili Yaz Okulu” başlıklı 2 adet etkinlik düzenlenmiştir.

Ankara Üniversitesi’nin engellilere yönelik hangi özel günler ve haftalara dikkat çekmek amacıyla etkinlikler düzenlediği Tablo 15’te yer almaktadır.

Tablo 15. Engellilere Yönelik Özel Günler ve Haftalarda Yapılan Kurumsal Sosyal Sorumluluk Etkinliklerinin Dağılımı

Engellilere yönelik özel günler ve haftalardaki etkinlikler	2017	2018	2019	TOPLAM
Engelliler Haftası	1(%25)	-	-	1(%20)
Dünya Engelliler Günü	3(%75)	1(%100)	-	4(%80)
TOPLAM	4(%100)	1(%100)	-	5(%100)

Engelli bireylere yönelik olarak gerçekleştirilen etkinliklerin özel günler ve haftalar bazında incelenmesi sonucunda, Engelliler Haftası'na dikkat çekmek amacıyla 2017 yılında 1 adet etkinlik düzenlenirken, 2018 ve 2019 yıllarında bu konu ile ilgili hiçbir etkinlik yapılmadığı saptanmıştır. Dünya Engelliler Günü'ne dikkat çekmek amacıyla ise 2017 yılında 3 adet etkinlik ve 2018 yılında 1 adet etkinliğin gerçekleştirildiği görülmektedir. 2019 yılında Dünya Engelliler Günü vesilesiyle gerçekleştirilen etkinlik bulunmamaktadır (Tablo 15).

Ankara Üniversitesi'nin kadınlara yönelik 2017, 2018 ve 2019 yıllarında yaptığı etkinliklerin özel günler ve haftalara göre dağılımı Tablo 16'da gösterilmiştir.

Tablo 16. Kadınlara Yönelik Kurumsal Sosyal Sorumluluk Etkinliklerinin Özel Günler ve Haftalara Göre Dağılımı

Kadınlara yönelik etkinlikler	2017	2018	2019	TOPLAM
Özel günler ve haftalara dikkat çeken etkinlikler	1(%20)	5(%55)	3(%75)	8(%40)
Diğer	4(%80)	6(%45)	1(%25)	12(%60)
TOPLAM	5(%100)	11(%100)	4(%100)	20(%100)

Kadınlara yönelik olarak gerçekleştirilen etkinliklerin 1 tanesi özel günler ve haftalara dikkat çekmek amacıyla yapılırken 4 tanesi diğer kategorisi içerisinde yer almaktadır. 2018 yılında 5 adet etkinlik özel günler ve haftalar için 6 adet etkinlik ise çeşitli tarihlerde ve konularda gerçekleştirilmiştir. 2019 yılında ise 3 adet etkinliğin özel günler ve haftalara dikkat çekmek amacıyla gerçekleştirildiği görülürken 1 adet etkinliğin diğer amaçlarla düzenlendiği görülmektedir (Tablo 16).

Özel günler ve haftalara dikkat çekmek amacıyla 2017 yılında “Kadınlar Günü’nde Anıtkabir’deydik” başlıklı 1 adet etkinlik gerçekleştirilmiştir. 2018 yılında özel günler ve haftalara dikkat çeken 5 adet etkinliğin Ankara Üniversitesi Bülteni’ndeki başlıkları “Kadın Platformu’ndan, Kızılcahamam’da 8 Mart Dünya Kadınlar Günü”, “8 Mart Dünya Kadınlar Günü’nde Atatürk ve Kadınlar Konuşuldu”, “Milli Mücadelede Siperdeki Türk Kadını”, “8 Mart’ta Anıtkabir’deydik” ve “Kadına

Yönelik Şiddete Karşı Yürüdüler” şeklindedir. 2019 yılında ise “Kadınlar Günü’nü Kutladık”, “Kızılcahamam MYO ve Devlet Konservatuvarı Öğrencileri 8 Mart’ı Konferans ve Konserle Kutladılar” ve “Üniversitemiz Beypazarı MYO Öğrencilerinden Dünden Bugüne Cumhuriyet Kadınları Defilesi” başlıklı etkinlikler özel günler ve haftalara dikkat çekmek amacıyla düzenlenmiştir.

Diğer kapsamında yer alan etkinlikler; 2017 yılında “Tarihe Damga Vuran Kadınlar”, “Kadın Platformundan Sağlık Uyarıları”, “Sağlıklı Gebeliğe Akademik Katkı” ve “Kutsal Kitaplarda Kadın İmgesi Eğitimi” başlıkları ile Ankara Üniversitesi Bülteni’nde yer alan çeşitli konferans, eğitim ve panellerdir. Diğer kapsamında yer alan 2018 yılında 6 etkinliğin başlıkları “Beypazarı Meslek Yüksekokulu’ndan Kadın Öğrenci İstihdamına Destek”, “Kadın Yöneticilere Destek”, “Türkiye’de Kadın Olmayı Anlattılar”, “Kadın Platformu Koordinatörlüğü’nün Toplantısıyla Sporda Kadını İrdeledik”, Toplumsal Cinsiyet Eşiyliği Paneli” ve “Xian’dan Kareler Rektörlükte” şeklindedir. 2019 yılında ise “Kadın Platformu Kadın Yöneticileri Desteklemeye Devam Ediyor” başlıklı etkinlik olmak üzere yalnızca 1 adet diğer kapsamında gerçekleştirilen etkinlik bulunmaktadır.

Kadınlarla ilgili kurumsal sosyal sorumluluk etkinliklerinin hangi özel gün ve haftalara yönelik olarak düzenlendiği Tablo 17’de gösterilmiştir.

Tablo 17. Kadınlara Yönelik Özel Günler ve Haftalarda Yapılan Kurumsal Sosyal Sorumluluk Etkinliklerinin Dağılımı

Kadınlara yönelik özel günler ve haftalardaki etkinlikler	2017	2018	2019	TOPLAM
Dünya Kadınlar Günü	1(%100)	4(%80)	2(%75)	6(%75)
Cumhuriyet Bayramı	-	-	1(%25)	1(%12,5)
Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele Günü	-	1(%20)	-	1(%12,50)
TOPLAM	1(%100)	5(%100)	3(%100)	8(%100)

Tablo 17’ye baktığımızda 2017 yılında Dünya Kadınlar Günü’ne dikkat çekmek amacıyla 1 adet etkinliğin düzenlendiği görülmektedir. 2018 yılında Dünya

Kadınlar Günü dolayısıyla 4 adet etkinlik gerçekleştirilirken, Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele Günü'ne dikkat çekmek amacıyla 1 adet etkinlik düzenlenmiştir. 2019 yılında ise 2 adet etkinlik Dünya Kadınlar Günü'nde, 1 adet etkinlik ise 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı'nda Cumhuriyet kadınına vurgu yapmak amacıyla düzenlenmiştir.

Pozitif ayrımcılık gruplarından olan çocuklara yönelik gerçekleştirilen etkinliklerin özel günler ve haftalara göre dağılımı Tablo 18'de gösterilmiştir.

Tablo 18. Çocuklara Yönelik Kurumsal Sosyal Sorumluluk Etkinliklerinin
Özel Günler ve Haftalara Göre Dağılımı

Çocuklara yönelik etkinlikler	2017	2018	2019	TOPLAM
Özel günler ve haftalara dikkat çeken etkinlikler	2(%18)	2(%15)	-	4(%11)
Diğer	9(%82)	11(%85)	14(%100)	34(%89)
TOPLAM	11(%100)	13(%100)	14(%100)	38(%100)

Çocuklara yönelik olarak 2017 yılında yapılan etkinliklerin 2 tanesi özel günler ve haftalar bağlamında değerlendirilirken, 9 adet etkinlik diğer kategorisi içerisinde yer almaktadır. 2018 yılında 2 adet etkinlik özel günler ve haftalara dikkat çekmek amacıyla gerçekleştirilmiş olup 11 adet etkinlik ise farklı tarihlerde ve farklı amaçlar ile düzenlenmiştir. 2019 yılında özel günler ve haftalara dikkat çekmek amacıyla etkinlik düzenlenmemiştir. Aynı yıl içinde düzenlenen diğer 14 etkinlik ise farklılık göstermesi sebebiyle diğer başlığı altında değerlendirilmiştir (Tablo 18).

Özel günler ve haftalara dikkat çeken etkinlikler incelendiğinde 2017 yılında gerçekleştirilen 2 adet etkinliğin başlıkları “Hasta Çocuklarla 23 Nisan” ve “19 Mayıs Kermesi” şeklindedir. 2018 yılında ise Bülten’de “Bilimin Eğlenceli Yüzü AVM’de Öğrencilerin Hizmetinde” ve “Hakkari’de Kurulacak Çocuk ve Kadın Hakları Merkezi’ne Destek” başlıkları ile yer alan 2 adet etkinlik özel günler ve haftalara dikkat çekmektedir. 2019 yılında ise özel günler ve haftalara dikkat çeken herhangi bir etkinlik bulunmamaktadır.

Çocuklara yönelik olarak diğer kapsamında 2017 yılında gerçekleştirilen etkinlikler, “Kız Çocukları İçin STEM Kampı”, “İstismara Uğrayan Çocuklar Yararına”, “Çocuklara Mogan Gölünde Su Eğitimi”, “Mersinli Çocuklara Bilim Eğitimi”, Hasta Çocuklara Kukla Tiyatrosu”, Bilimin Kalbi Ankara Üniversitesi”, “IX. Ulusal Çocuk Kültürü Kongresi “Çocuk ve Sanat””, “Mamaklı Çocukların Bilim Serüvenine Ev Sahipliği Yaptık” ve “ANKÜDEM’in öncülüğünde Okuduğunu Anlama Becerisinin Geliştirilmesi” başlıklı etkinliklerdir.

2018 yılında çocuklara yönelik olarak diğer kapsamında gerçekleştirilen etkinlikler “Çocuk ve Ergenlerin Yaşamını Cehenneme Çeviren Kaygı ve Depresyon İrdelendi”, “Çocuk Bilim Merkezi Koordinatörlüğü Eğitimlerine Devam Ediyor”, “Ankara Üniversitesi’nden Çocuklara Deprem ve Farkındalık Eğitimi”, “Oyuncak Müzesi’ni Gezip Kendi 3D Oyuncaklarını Yaptılar”, “Çocuk Hastanesi’nde Tedavi Gören Minikler Ameliyathaneye Artık Akülü Arabayla Gidecekler”, “Çocuk Bilim Merkezi’nden Bilim Yolunda Otuz Bininci Ayak İzi”, “Küçük Bilim İnsanlarından Haymana Çiftliğinde Tarım Araştırması”, “Çocuk Bilim Merkezi’nden Geleneksel Bilim Şenliği”, “Minik Öğrencilere Diş Sağlığı Eğitimi”, “Ergenlikte Cinsiyet Kimliği Sempozyumu” ve “Mimarlık Okulu Programı Çocuklarla Buluştu” başlıkları ile Bülten’de yer almaktadır.

Diğer kapsamında 2019 yılında çocuklara yönelik olarak gerçekleştirilen etkinlikler ise “Çocuk Hastanesi’nin Duvarlarına Düşlerini Boyadılar”, “İlköğretim Öğrencilerine Ayak Sağlığı Taraması”, “2 Üniversiteden Ortak Ulusal Ergen Sağlığı Kongresi”, “Giysi Bankalarına Yeni Kardeş Çocuk Giysi Bankası Açıldı”, “Eczacılık Fakültesi Öğrencilerinden Sosyal Sorumluluk Projesi”, “Türkçe Eğitimi ve Çocuk Edebiyatı Kurultayı”, “Çocuklarda Dikkat Eksikliği ve Aşırı Devingenliğe Yaklaşım”, “Türk ve Suriyeli Çocuklardan Şiir ve Türkü Dinletisi”, “Ankara Üniversitesi Çevre Günleri”, “Ortaokul Öğrencileri Çocuk Bilim Merkezi’nde”, “Bilimin Kalbi Yine Ankara Üniversitesi’nde Attı”, “Çocuk Hastanesi’nde Hastalara Sosyal Destek”, “Faydalı Böcek Kullanımını Anlattık” ve “Böcek Şenlik Okulu Etkinliği” başlıklarıyla Bülten’de yer almaktadır.

Çocuklara yönelik kurumsal sosyal sorumluluk etkinliklerinin özel gün ve haftalar bazında incelenmesi sonucunda elde edilen dağılım Tablo 19'da yer almaktadır.

Tablo 19. Çocuklara Yönelik Özel Günler ve Haftalarda Yapılan Kurumsal Sosyal Sorumluluk Etkinliklerinin Dağılımı

Çocuklara yönelik özel günler ve haftalardaki etkinlikler	2017	2018	2019	TOPLAM
23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı	1(%50)	1(%50)	-	2(%50)
19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı	1(%50)	-	-	1(%25)
Dünya Çocuk Hakları Günü	-	1(%50)	-	1(%25)
TOPLAM	2(%100)	2(%100)	-	4(%100)

Çocuklara yönelik olarak düzenlenen 2017 ve 2018 yıllarındaki 1'er adet etkinlik 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı dolayısıyla düzenlenmiştir. 2017 yılında 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı vesilesiyle 1 adet etkinlik düzenlenmiş, 2018 yılında ise Dünya Çocuk Hakları Günü'ne dikkat çekmek amacıyla 1 adet etkinlik yapılmıştır. 2019 yılında özel günler ve haftalar baz alınarak herhangi bir etkinlik yapılmamıştır (Tablo 19).

Çalışmada elde edilen bulgular ışığında amaçlı örneklem olarak seçilen Ankara Üniversitesi'nin 2017, 2018 ve 2019 yıllarında çeşitli aralıklarla pozitif ayrımcılık gruplarından olan yaşlı, engelli, kadın ve çocuklara yönelik etkinlikler düzenlediği görülmektedir. Pozitif ayrımcılık gerçekleştirilen bu dezavantajlı gruplar arasında ise sayıca en çok çocuklara yönelik etkinlikler düzenlenmiştir. Çalışma kapsamında yapılan analizler sonucu Ankara Üniversitesi'nin çocuklar ile ilgili gerçekleştirdiği çalışmaların çoğunlukla eğitim ve sağlık alanında yapıldığını söylemek mümkündür. Arslan (2018) ise çocuklara yönelik yapılan kurumsal sosyal sorumluluk faaliyetlerini ele aldığı çalışmasında dezavantajlı çocuklara yönelik bazı kurumsal sosyal sorumluluk faaliyetlerini inceleyerek Türkiye'de kamu kurumlarının yanı sıra özel işletmelerin de çocuklara yönelik kurumsal sosyal sorumluluk faaliyetleri gerçekleştirdiklerini söylemektedir. Yaptığı araştırma sonucu dezavantajlı ve risk

altındaki çocuklara yönelik olarak yapılan çalışmaların en çok eğitim ve sağlık alanlarında olduğunu iletmektedir (Arslan, 2018, s. 107). Bu anlamda çalışmamızda elde edilen sonuç ile benzerlik göstermektedir.

Göztaş ve Baytekin (2009), çocukların eğitilmeleri ile ilgili kurumsal sosyal sorumluluk faaliyetlerini ele almıştır. Bu araştırmada işletmelerin çocuklar ile ilgili olarak gerçekleştirdiği kurumsal sosyal sorumluluk etkinlikleri araştırılmış ve çocukların eğitimi alanında yapılan birçok çalışmanın olduğu saptanmıştır. Ayrıca pozitif ayrımcılık gerçekleştirilen gruplardan olan çocukların herhangi bir doğal afet ya da kazada nasıl hareket etmeleri gerektiği ile ilgili eğitimler veren bir marka incelenmiştir (Göztaş ve Baytekin, 2009, s. 2013). Çalışmamız kapsamında Ankara Üniversitesi'nin 2018 yılında yayınlanan 215 no'lu Bülteni'nde yer alan "Ankara Üniversitesi'nden Çocuklara Deprem ve Farkındalık Eğitimi" başlıklı etkinliği de bir doğal afet olan deprem anında yapılması gerekenler hakkında çocuklara eğitim verilmesi yönünden benzerlik göstermektedir.

Literatürde yer alan çalışmamıza benzer bir diğer çalışma, Türkiye'deki üniversitelerin kurumsal sosyal sorumluluk faaliyetlerinin incelendiği "Kurumsal Sosyal Sorumluluk ve Kurumsal Kuram Bağlamında İnceleme: Üniversiteler Üzerine Bir Araştırma" başlıklı yüksek lisans tez çalışmasıdır. Orakcı, çalışmasında 25 üniversitenin web sitelerini inceleyerek üniversitelerin gerçekleştirdiği kurumsal sosyal sorumluluk faaliyetlerini kategorilendirmiştir. Çalışma sonucunda üniversitelerin en çok "çocuk etkinlikleri" ve "kadın projelerine destek" kategorilerinin de içerisinde yer aldığı toplumsal sorumluluklar bağlamında çalışmalar gerçekleştirdiği saptanmıştır (Orakcı, 2017). Bu yönüyle Ankara Üniversitesi'nin pozitif ayrımcılık gruplarına yönelik olarak gerçekleştirdiği çalışmalar toplumsal sorumluluk çalışmaları olup diğer üniversitelerin çalışmalarına benzer nitelikler taşımaktadır.

Pozitif ayrımcılık gerçekleştirilen bir diğer grup olan kadınlara yönelik gerçekleştirilen kurumsal sosyal sorumluluk çalışmalarının analizini yapan Suvacı ve Topuz Savaş, Economist ve Mediacat dergilerinin 2012-2017 tarihleri arasındaki sayılarında yer alan özel işletmeler, sivil toplum kuruluşları ve üniversitelerin yer

aldığı kurumsal sosyal sorumluluk projelerini incelemiş olup, sonucunda kadınlara yönelik eğitim, meslek edindirme, sağlık ve cinsiyet eşitsizliği gibi konularda kurumsal sosyal sorumluluk faaliyetlerinin gerçekleştirildiğini saptamışlardır (Suvacı, Topuz Savaş, 2018). Çalışmamız kapsamında Ankara Üniversitesi'nin pozitif ayrımcılık gruplarına yönelik olarak gerçekleştirdiği etkinlikler sayıca incelendiğinde 2017, 2018 ve 2019 yıllarında toplam 20 adet kadınlara yönelik olarak gerçekleştirilen kurumsal sosyal sorumluluk faaliyetleri ile ikinci sırada kadın kategorisinin yer aldığı görülmektedir. Yapılan etkinliklerin başlıkları göz önüne alınarak eğitim, sağlık ve cinsiyet eşitsizliğine dikkat çeken çalışmaların var olduğunu söylemek mümkündür.

Literatürde kar amacı gütmeyen kurumlardan olan belediyelerin kurumsal sosyal sorumluluk çalışmalarını inceleyen çok sayıda araştırma mevcuttur. Bu çalışmalar arasında Dursun ve Elibol (2018) İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin çalışmalarını incelemiş, öne çıkan sosyal sorumluluk faaliyetlerini örneklendirmiştir. Buna göre İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin pozitif ayrımcılık gruplarından engelli bireylere, yaşlılara ve kadınlara yönelik çok sayıda çalışmasının olduğu ortaya çıkmıştır (Dursun ve Elibol, 2018, s. 7-11) . Eğitim, sağlık ve kültür kapsamında yapılan çalışmalar içerisinde engellilere yönelik olarak yapılan tiyatro ve müzik dinletisi gibi etkinlikler, engelsiz sergiler, işaret dili hizmetleri ve kadınların eğitimine yönelik faaliyetler çalışmamızda elde edilen bulgular ile benzerlik göstermektedir.

SONUÇ

Yerküre üzerinde yaşayan tüm bireylerin anında iletişim halinde olabildiği, dünyanın bir köşesinde yaşanan bir olayın, bir diğer köşesinde dakikalar içinde duyulabildiği günümüzde, kurumların varlıklarını devam ettirmeleri sadece başarıları ile ölçülememektedir. Günümüzde daha fazla tanınan, toplumsal ve küresel algılarda çok daha güçlü olarak yer alan kurumların, varlıklarını korumaları ve rekabet edebilmelerinin en önemli kriterlerinden biri toplumsal yaşama dokunmaları, duygulara seslenebilmeleri ve çözümçül çalışmalar gerçekleştirebilmelerine bağlıdır.

Bu çalışma kapsamında pozitif ayrımcılığa yönelik kurumsal sosyal sorumluluk etkinlikleri incelenmiştir. Yükseköğretim Kurulu raporlarına göre Ankara Üniversitesi, 2018 yılında gerçekleştirdiği 115 sosyal sorumluluk projesi ile Türkiye genelindeki diğer üniversitelerin önüne geçmiştir. Bu nedenle çalışmaya konu olan Ankara Üniversitesi'nin 2017, 2018 ve 2019 yıllarını kapsayan üç yıllık sürede pozitif ayrımcılığa yönelik gerçekleştirdiği kurumsal sosyal sorumluluk etkinlikleri, kurumun basılı yayın organı Ankara Üniversitesi Bülteni üzerinden değerlendirmeye tabii tutulmuştur. Söz konusu yıllarda yayınlanan toplam 33 adet dergi analiz edilmiş olup, Ankara Üniversitesi'nin pozitif ayrımcılık gruplarından olan yaşlı, engelli, kadın ve çocuklara yönelik olarak gerçekleştirdiği etkinlikler iş birliği ve özel günler/haftalar temaları altında incelenmiştir.

Bu bağlamda elde edilen bulgular kapsamında üniversitenin her yıl pozitif ayrımcılığa yönelik kurumsal sosyal sorumluluk etkinlikleri düzenlediği görülmüştür. Daha önceki dönemlerde kurulan fakültelerin bir araya getirilmesiyle, 13 Haziran 1946 tarihinde TBMM'de çıkan Üniversiteler Yasası ile Türkiye'de kurulan ilk üniversite olan Ankara Üniversitesi toplumun her kesimine seslenmeyi ve yardımcı olmayı hedeflemektedir. Bu hedef doğrultusunda Ankara Üniversitesi özellikle yaşlı, çocuk, kadın ve engelli bireyler ile ilgili sorunlara eğilmiş, bu alanlarda farklı ve ses getiren projelerde bulunmuştur.

Çalışmada yapılan analizler sonucunda Ankara Üniversitesi'nin 2017, 2018 ve 2019 yıllarında pozitif ayrımcılık gruplarına yönelik olarak gerçekleştirdiği toplam

etkinlik sayılarının farklılık gösterdiği görülmektedir. Çocuklara yönelik gerçekleştirilen etkinlikler diğer pozitif ayrımcılık grupları olan yaşlı, engelli ve kadınlara yönelik yapılan etkinliklerden sayıca daha fazladır.

Çalışma bazında ele alınan yıllarda her ay sayıları değişmekle birlikte önemli günler ve haftalara dikkat çekmek amacıyla etkinlikler düzenlendiği görülmektedir. Ancak 2017, 2018 ve 2019 yılları içerisinde gerçekleştirildiği tarih ve konu açısından farklılık göstererek diğer kapsamında değerlendirilen etkinlikler, özel günler ve haftalara dikkat çekmek amacıyla gerçekleştirilen etkinliklere oranla fazladır.

Ankara Üniversitesi'nin pozitif ayrımcılık gruplarına yönelik olarak gerçekleştirdiği etkinliklerin iş birliği durumuna göre incelenmesi sonucunda ise üniversitenin her yıl çeşitli kurum veya kuruluşlarla iş birliği yapmasına karşın, iş birliği olmadan kurumun bizzat üstlendiği etkinliklerin sayısının iş birliği yapılarak gerçekleştirilen etkinliklere göre sayıca fazla olduğunu söylemek mümkündür.

Araştırmaya konu olan “Yüksek Öğretim Kurumu 2018 Yılı Üniversite İzleme ve Değerlendirme Raporları” verilerine göre “topluma hizmet ve sosyal sorumluluk” alanında 115 farklı proje ile ülkemiz üniversiteleri arasında ilk sırada yer alan Ankara Üniversitesi'nin 2018 yılında Ankara Üniversitesi Bülteni'ne yansıyan kurumsal sosyal sorumluluk etkinlikleri sayısı yalnızca 34'tür. Buna karşın önceki ve sonraki yıllar olan 2017 ve 2019 yıllarına nazaran en çok pozitif ayrımcılığa yönelik kurumsal sosyal sorumluluk etkinlikleri 2018 yılında gerçekleştirilmiştir. Bu doğrultuda 2017, 2018 ve 2019 yılları iş birliği durumuna göre kıyaslandığında da 2018 yılında iş birliği ile yapılan etkinlikler diğer yıllara göre artmıştır. Pozitif ayrımcılığa yönelik kurumsal sosyal sorumluluk etkinliklerinin özel günler ve haftalara göre incelenmesi sonucunda da diğer yıllara kıyasla en çok etkinliğin 2018 yılında yapıldığı görülmektedir.

Toplumsal yaşamda yer alan sorunların çözüme kavuşturulması, bilimsel çalışmaların, toplumla buluşturulması bakımından sosyal sorumluluk projeleri üniversitelere büyük sorumluluklar yüklemektedir. Ankara Üniversitesi de bu bağlamda toplumsal yaşamın temelini oluşturan ve pozitif ayrımcılık noktasında yaşlı,

çocuk, kadın ve engelli bireylerin sorunlarının kökenine eğilen çalışmalar gerçekleştirmiştir.

Bu bağlamında üniversitenin pozitif ayrımcılığa yönelik kurumsal sosyal sorumluluk etkinlikleri sadece konferanslar, bildiriler ve kamuoyu açıklamaları şeklinde olmamış aynı zamanda toplumun ilgili alanlarına da dokunmuştur.

Gerçekleştirilen kurumsal sosyal sorumluluk çalışmalarında ana aktör, ilgili alanın temsilcileri olmuş ve gerçekleştirilen çalışmaların öznesi de bu bireyler olarak yerini almıştır. Örneğin yaşlılarla ilgili çalışmalar gerçekleştirildiğinde yaşlı bakımevleri ziyaret edilmiş, bakımevlerinde kalan yaş almış bireylerimiz konferanslara davet edilmiştir. Çocuklarla ilgili projelerde çocuklar, engelliler ile ilgili projelerde engelli bireyler, kadınlar ile ilgili çalışmalarda kadınlar öncü çalışmalara imza atmışlardır.

Araştırma sonuçları incelendiğinde, Ankara Üniversitesi'nde toplumsal yaşam içinde gerçekleşen sorunlara yönelik çözümçül yaklaşımların yer aldığı bakış açısının hâkim olduğu çalışmalar gerçekleştirildiği söylenebilir.

Dünya ile eş zamanlı olarak ülkemizde de kurumsal sosyal sorumluluk çalışmalarına verilen önemin artarak devam ettiği bir dönemde, Ankara Üniversitesi'nin farklı birimleri tarafından Ankara Üniversitesi Rektörlüğü çatısı altında ve kurum himayesinde gerçekleştirilen bu çalışmalar, kurumsal imaj yönetimi bağlamında teorik olarak etkili olmuştur. Marka algısının da güçlenmesi noktasında, Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk üniversitesi olma vizyonu ile çalışmalarını gerçekleştiren Ankara Üniversitesi'nin toplumun kendisine sunduğu olanakları yine toplum yararına kullandığına işaret etmektedir. Bu bağlamda güçlü bir katalizör etki gerçekleşmiştir.

Dünyanın küreselleşme sürecinin çok daha hızlı olarak yaşandığı günümüzde kurumlar, varlıklarını devam ettirebilmek ve kurumsal imaj başta olmak üzere kamuoyu algısında prestijli noktalara ulaşabilmek için daha fazla çalışmak zorundadır. Bu bağlamda iletişim alanının en güçlü noktalarından halkla ilişkiler ve halkla

ilişkilerin, toplumun sorunlar yaşayan kitlelerine ulaştığı kurumsal sosyal sorumluluk projeleri büyük öneme sahiptir.

21'inci yüzyılda dünyanın çok daha güçlü bir küreselleşme ile bireyselleşmeyi beraberinde getirmesi, kurumların gerçekleştirdiği sosyal sorumluluk çalışmalarını daha da önemli kılmaktadır. Bireyselleşen toplumlarda, yalnızlaşmanın ve yabancılaşmanın artması toplumsal dayanışmaya zarar vermekte ve sorunların çözümünde bir engel teşkil etmektedir. Bunu önlemek, toplumsal farkındalığı güçlendirmek ve toplumda sorun yaşayan gruplara yönelik çalışmalar gerçekleştirilerek hem kurum imajı, kurumsal farkındalık, marka kimliği gibi noktalar daha güçlü hale gelecek hem de toplumsal fayda sağlanarak topluma hizmet noktasında önemli değerlendirmeler gerçekleştirilebilecektir.

Bu noktada üniversitelere büyük rol düşmekte ve topluma sadece bilimsel çalışmalarla değil, sosyal sorumluluk çalışmalarıyla da fayda sağlama olanağı sunmaktadır. Kurumsal sosyal sorumluluk çalışmalarının sürekliliğinin sağlanabilmesi ve tüm kurumlarda yaygınlaşması ile birlikte toplum ve insanlığın refahı çok daha ileri noktalara ulaşabilecektir.

Bu çalışmada pozitif ayrımcılığa yönelik kurumsal sosyal sorumluluk etkinliklerinin Ankara Üniversitesi örneğinden hareketle incelenmesi çalışmanın başlıca sınırlılığını oluşturmaktadır. Bu bağlamda ilerde yapılacak olan çalışmalarda örneklemin genişletilmesi ve birçok üniversitenin çalışmaya konu edilmesi önerilmektedir. Ayrıca literatürde kurumsal sosyal sorumluluk kavramı üzerine birçok araştırma bulunmasına karşın kar amacı gütmeyen kurumların yaptığı kurumsal sosyal sorumluluk çalışmaları ile ilgili araştırmaların sayıca az olması ve kurumsal sosyal sorumluluk etkinlikleri bazında bir araştırmanın daha önce yapılmamış olması göz önüne alınarak bu alanda bilimsel araştırmaların yapılmasının literatüre katkı sağlaması açısından önem arz ettiği düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Alaydın, N. N. (2019). Türkiye’de Lisansüstü Tezlerde Yaşlılık Çalışmaları: Bir İçerik Analizi Çalışması. *Yaşlı Sorunları Araştırma Dergisi (YSAD)*, 12 (1), 60-72.
- Albayrak, E. C. ve Anamur Deniz, D. (2020). Kadın Hareketleri ve Medya: 8 Mart Dünya Kadınlar Günü’nün Ulusal Gazetelerde Temsili Üzerine Bir Analiz. *Journal of Humanities and Tourism Research*, 10 (3), 690-709
- Akbaş, K. ve Şen, İ.G. (2013). Türkiye’de Kadına Yönelik Pozitif Ayrımcılık: Kavram, Uygulama ve Toplumsal Algılar. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi Hukuk Özel Sayısı*. 13, 165-189.
- Akbulut, U. (2013). Üniversite Sıralamaları ve Ülkelerin Gelişmişlik Düzeyi. *Hürriyet Gazetesi*, 12.12.2013. <https://www.hurriyet.com.tr/egitim/universite-siralamalari-ve-ulkelerin-gelismislik-duzeyi-25763322>
- Akıncı, S. (2014). Siyasal Katılımın Toplumsal Dinamikleri Ve Kitle İletişim Araçları. *Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Dergisi*. (8), 305-322.
- Akkoyunlu, G.Ş. (2013). İşletmelerin Kurumsal Sosyal Sorumluluk Çalışmalarının Marka Algısı Üzerine Etkisinin Değerlendirilmesi ve Bir Uygulama Örneği. Yüksek lisans tezi. Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Aktan, C.C. (2007). Kurumsal sosyal Sorumluluk İşletmeler ve Sosyal Sorumluluk. İstanbul: İGİAD.
- Anbar, A., Anbar, D. ve Çorak, S. (2017). Üniversite Öğrencilerinin Kurumsal Sosyal Sorumluluk Algılarının Ölçülmesi: Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Örneği. *Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*. 15 (2), 119-139.
- Arvas, İ. S. (2018). Türkiye’nin Radyo ile Tanışması ve Türk Telsiz Telefon Anonim Şirketi. *Uluslararası Kültürel ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*. (2), 406-428.

Ay, C., Kahraman, A. ve Kacar, İ. (2012). Türkiye’deki Kurumsal Sosyal Sorumluluk Projelerinin İncelenmesi: Türkiye’nin En Büyük 100 İşletmesi Üzerinde Bir Araştırma. *1’inci İşletme Yönetimi Ve Kurumsal Sosyal Sorumluluk Uluslararası Bilimsel ve Uygulama Kongresi Bildirisi*. Azerbaycan.

Ayaz, Ş. ve Altinkaya, Z. (2018). Kar Amacı Gütmeyen Kuruluşların Sosyal Sorumluluk Faaliyetlerinin Değerlendirilmesi Vaka Çalışması: İstanbul Sanayi Odası Vakfı. *İletişim Çalışmaları Dergisi*, (4), 1-22.

Aydın, D. (1992). Kar Amacı Güden ve Kar Amacı Gütmeyen İşletmelerin Karşılaştırılması. *Eskişehir Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 10 (1-2), 235-248.

Aydoğan, D. (2018). Halkla İlişkiler. Ş. Esen, & A. Aytekin içinde, İşletme Bilimine Giriş. İstanbul: Beta.

Arslan, A. (2018). Türkiye’de Dezavantajlı ve Risk Altındaki Çocuklara Yönelik Kurumsal Sosyal Sorumluluk Faaliyetleri: Bir Kurumsal Sosyal Sorumluluk Faaliyetleri İncelemesi. Yüksek lisans tezi. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Muğla.

Avcı, M. (2016). Osmanlı Devleti’nde Kadın Hakları ve Kadın Haklarının Gelişimi İçin Mücadele Eden Öncü Kadınlar. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, (55), 225 – 254.

Balta Peltekoğlu, F. (2012). Halkla İlişkiler Nedir?. Ankara: Beta.

Balı, S. ve Cinel, M.O. (2011). Bir Rekabet Aracı Olarak Kurumsal Sosyal Sorumluluk. *ODÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi*, 2 (4), 45-60.

Başbuğ, Ş. (2018). Kurumların Dezavantajlı Gruplara Yönelik Sosyal Sorumluluk Kampanya Algılarının Tüketici Tutumu, Satın Alma Niyeti ve Kurum İmajına Etkisi. Yüksek lisans tezi. Gazi Üniversitesi: Ankara.

Bayraktaroğlu, G., İlter, B. ve Tanyeri, M. (2009). Kurumsal Sosyal Sorumluluk: Pazarlamada Yeni Bir Paradigmaya Doğru. İstanbul: Literatür.

Bayraktaroğlu, G. ve Özgen, Ö. (2008). Sosyal Sorumluluk Konusunda Tüketicilerin Beklentileri: Analitik Hiyerarşi ile Önceliklerin Belirlenmesi. *İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 22 (1). 331-341.

Begtimur, M.E. (2018). İlk Matbaanın Mucidi. *Uluslararası Uygur Araştırmaları Dergisi*, (2018/12), 160-168.

Beğer, T. ve Yavuzer, H. (2012). Yaşlılık ve Yaşlılık Epidemiyolojisi. *Klinik Gelişim Dergisi*, (25), 1-3.

Beykal, N. (2010). Halkla İlişkiler Açısından Kooperatiflerle Kar Amacı Gütmeyen Diğer işletmelerin Karşılaştırılması. Yüksek lisans tezi. Marmara Üniversitesi, İstanbul.

Berktaş, F. (2004). Kadınların İnsan Haklarının Gelişimi ve Türkiye. *Sivil Toplum ve Demokrasi Konferans Yazıları. No 7. İstanbul Bilgi Üniversitesi Sivil Toplum Kuruluşları Eğitim ve Araştırma Birimi*, 1-30.

Bıçakçı, İ. (1998). İletişim ve Halkla İlişkiler. Media Cat: Ankara

Bozdoğan Yeşilot, S., Yeşil Demirci, P. ve Öztunç, G. (2020). Hemşirelik Öğrencilerinin Yaşlı Ayrımcılığına Yönelik Tutumları ve Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi. *Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*. 10 (1), 87-93.

Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2011). Bilimsel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Pegem.

Caroll, A. B. (1979). A Three-Dimensional Conceptual Model of Corporate Performance. *Academy of Management Review*, Vol. 4, No. 4., 497-505.

Caroll, A. B. (1991). The Pyramid of Corporate Social Responsibility: Toward the Moral Management of Organizational Stakeholders. *Business Horizon*, Vol.34, Iss.4, 39-48.

Caroll, A.B. (1999). Corporate Social Responsibility. *Business & Society*, Vol. 38 No. 3. 268-295

Caroll, A. B, (2004). Managing ethically With Global Stakeholders: A Present and Future Challenge. *Academy of Management Executive*, Vol. 18, No. 2, 114-120.

Cengiz, E. ve Kırkbir, F. (2007). Kâr Amacı Gütmeyen Kurumlarda Müşteri Memnuniyeti ve Hizmet Kalitesi İlişkisi: Karadeniz Bölgesi Örneği. *İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 21 (1), 263-285.

Çakır, H. (1997). Osmanlı'da Gazete Reklamcılığı. Ankara: Elit.

Çankaya, İ. (2020). Üniversitelerin Yaşam Boyu Öğrenme Faaliyetlerinin Dezavantajlı Gruplar Bakımından Değerlendirilmesi. *International Journal Of Turkish Academic Studies (TURAS)*, 1 (1), 44-56.

Çelebi, H. (2016). Radyonun İletişimsel Eylem Gücü: Sabah Kuşakları. Yüksek lisans tezi. İstanbul Aydın Üniversitesi, İstanbul.

Çelik, H., Başer Baykal, N. ve Kılıç Memur, H. N. (2020). Nitel Veri Analizi ve Temel İlkeleri. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 8 (1), 379-406.

Çiçek, M. (2018). Çanakkale Cephesine Düşman Askeri Nasıl Geldi? Halkla İlişkiler, Kamuoyu ve Propaganda Ekseninde Savaş Afişlerinin Analizi. *Maltepe Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 5 (1), 80-94.

Çilingir, A. (2017). İletişim Alanında İçerik Analizi Yöntemi Kullanılarak Yapılan Yüksek Lisans ve Doktora Tezleri Üzerine Bir İnceleme. *Erciyes İletişim Dergisi*, 5 (1), 148-160.

Çondur, F., Yenipazarlı, A. ve Cömertler, N. (2020). Engelli İstihdamının Dünyada ve Türkiye'deki Görünümü. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi (ASEAD)*, 7 (5), 347-362.

Dinçkol, B. (2005). Kadın-Erkek Eşitliği İçin Pozitif Ayrımcılık. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 4 (8) Güz 2005/2, 101-117.

Dirsehan, T. (2015). Y Kuşağının Sosyal Sorumluluk Düzeyi: Kar Amacı Gütmeyen Kuruluşlar (KGK) Açısından Bir İnceleme. *İstanbul Sosyal Bilimler Dergisi*, (9), 1-13.

Doğan, N. (2008). Kurumsal Sosyal Sorumluluk Girişimleri. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 11 (1-2), 517-539.

Dursun, T. Ve Elibol, F.F. (2016). Yerel Yönetimlerde Sosyal Sorumluluk Projeleri ve İstanbul Büyükşehir Belediyesi İncelemesi. *Ekonomik, Toplumsal ve Siyasi Analiz Dergisi*, 2 (8), 2-14.

Es, M. ve Menteşe, B.(2018). Yerel Yönetimlerde Dezavantajlı Gruplara Yönelik Uygulanan Sosyal Politikalar: Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi Örneği. *Hak İş Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi*, 7 (19), 525-551.

Ezer, F. Ve Ulukaya Ökeleş, Ü. (2020). Çocuk Haklarına Yönelik Tutumun Belirlenmesi: Nicel Bir Araştırma. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 37, 48-58.

Fidan Z. ve Acar Şentürk Z. (2017). Kurumsal Sosyal Sorumluluk (KSS) Çalışmalarında İşbirliği: “Akbank, Garanti Bankası ve Türkiye İş Bankası Üzerine Bir İnceleme”. *Selçuk İletişim Dergisi*, 9 (4), 40-65.

Genç, Y. ve Çat, G. (2013). Engellilerin İstihdamı ve Sosyal İçerme İlişkisi. *Akademik İncelemeler Dergisi*, 8 (1), 363-393.

Geray H. (2002). İletişim ve Teknoloji- Uluslararası Birikim Düzeninde Yeni Medya Politikaları. Ankara: Ütopya.

Geyik, O. (2020). Türkiye’de Dezavantajlı Gruplara Yönelik Yapılan Mali Yardımlar Üzerine Bir İnceleme. *Ufku Ötesi Bilim Dergisi*, 20 (1), 52-66.

Göksel, B. (1984). Atatürk ve Kadın Hakları. *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, 1 (1), 213-235.

Göztaş, A. ve Baytekin, P. (2009). Sosyal Sorumluluk Kampanyaları ilke Çocukların Bilinçlendirilmesi ve Eğitimi Türkiye’den Bir Uygulama Örneği: Aygaz ‘Dikkatli Çocuk’ Kazalara Karşı Bilinçlendirme Kampanyası. *Journal of Yaşar University*, 4 (13), 1997-2015.

Gülmez, E. (2011). Kurumsal Sosyal Sorumluluk Projelerinin Kurum İmajına Etkisi Üzerine Bir Araştırma. Yüksek lisans tezi. Marmara Üniversitesi: İstanbul.

Gürel, T. (2010). Kurumsal Sosyal Sorumlulukta Yeni Yaklaşımlar ve Tartışılan Konular. *Selçuk İletişim Dergisi*, 6 (3), 111-122.

Güven, S. (2016). Kurumsal İletişim Bağlamında Kurumsal Sosyal Sorumluluk ve Etik İlişkisi. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, (26), 133-154.

Hepkul, A. (2002). Bir Sosyal Bilim Araştırma Yöntemi Olarak İçerik Analizi. *Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 18 (1), 1-12.

HofHet Van, S.D. (2009). Kurumsal Sosyal Sorumluluk: Şirketlerin ve Sivil Toplum Kuruluşlarının Anlayışları. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, 28, 153-184.

HofHet Van, S.D., Hoştut, S. (2016). Kurumsal Sosyal Sorumlulukta Güncel Yönelim ve Yaklaşımlar. Ankara: Nobel.

Ildız, G.İ. ve Tezel, D. (2018). Türkiye’de Engelli Bireylere Yönelik Tutumlara İlişkin Çalışmaların İncelenmesi. *Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Dergisi (IBAD)*, 3(2), 599-609.

Ilıcak Aydınalp, G. (2013). Halkla İlişkiler Ekseninde Kurumsal Sosyal Sorumluluk. Ankara: Nobel.

İnceoğlu, İ. (2012). Küresel Kadın Hareketleri ve Alternatif Küreselleşme Söylemlerine Feminist Müdahaleler. *Feminist Eleştiri Dergisi*, 4 (1), 112-122.

İpek, A. (2012). Çocuk Haklarının Gelişimi ve Karşılaştırmalı olarak Anayasal Açıdan Değerlendirilmesi. *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 20 (1), 152-173.

Kahraman, F. ve Kahraman, A. B. (2017). Dezavantajlılığın Çocuk Halleri: Dünyada ve Türkiye’de Dezavantajlı Gruplarda Yer Alan Çocukların Durumu. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi*, 8 (20), 255-268.

Kalkınma Bakanlığı. (2014). 28 Şubat 2021 tarihinde https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2018/10/10_Yaslanma.pdf adresinden erişildi.

Kaplan, M. (2013). Kurumsal Sosyal Sorumluluk Algılamalarının Örgütsel Özdeşleşme Üzerine Etkisi. *Selçuk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 13 (26), 77-97.

Kara, N.N. (2019). Türk Çağdaşlaşmasının Bir Ögesi: Atatürk ve Kadın. *Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(1), 227-242.

Kaymaz, İ.Ş. (2010). Çağdaş Uygarlığın Mihenk Taşı: Türkiye’de Kadının Toplumsal Konumu. *Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Atatürk’ün Yolu Dergisi*, 46, 333-366.

Kaypak, Ş. ve Kahraman, M. (2016). Türkiye’de Kadının İnsan Hakları ve Anayasal Yansıması. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13(33), 298-315.

Kazancı, M. (2006). Osmanlı’da Halkla İlişkiler. *Selçuk İletişim Dergisi*, 4 (3), 5-20.

Kazancı, M. (2009). Kamuda ve Özel Kesimde Halkla İlişkiler. Ankara: Turhan.

Keleş, Y. ve Özkan, Y. (2018). Çevreci Sivil Toplum Çalışanlarının Sosyal Sorumluluk ve Özgecilik Tutumlarının İncelenmesi: Ankara İli Örneği. *Sinop Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11 (1), 127-160.

Kemer, Y. (2019). Dezavantajlı Bireylere Pozitif Ayrımcılıkla İstihdam Sağlayan Sosyal Girişimler Üzerine Bir Araştırma. Yüksek lisans tezi. Marmara Üniversitesi, İstanbul.

Kınay, Ö. (2016). Bedensel Engellilerin Kamusal Alanda Ulaşılabilirliği: “Engelsiz Dünya” Mobil Uygulamasının Sosyal Sorumluluk Projesi Olarak İncelenmesi. *The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication (TOJDAC)*, 6 (2), 168-180.

Koçak, A. ve Arun, Ö. (2006). İçerik Analizi Çalışmalarında Örneklem Sorunu. *Selçuk İletişim Dergisi*, 4(3), 21-28.

Koro, T. (2005). Halkla İlişkilerde Kullanılan Yöntem ve Araçlar. Yüksek lisans tezi. Selçuk Üniversitesi: Konya.

Kuyaksil, A. (2009). Türk Anayasalarında Kadın Hakları ve Gelişimi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6 (11), 328-352.

Küskü, F. ve Bay, E. (2011). “Kurumsal Sosyal Sorumluluk Faaliyetleri ve Medya İlişkisi”, Pazarlama, İşletme Yönetimi ve Eğitiminde Seçilmiş Yazılar – Prof. Dr. Selime Sezgin’e Armağan, (Der: N. Uray, Ş. Burnaz, E. Karaosmanoğlu, B. Elmadağ Baş, G. Ulubaşoğlu, C. Aktan, M. Demiray). İstanbul: Beta

Lantos, J.P. (2001). The Boundaries of Strategic Corporate Social Responsibility. *Journal of Consumer Marketing*. 18 (7), 595-632.

Lembet, Z. (2003). Markalar ve Kurumsal Sosyal Sorumluluk. *Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hacettepe Üniversitesi Sosyolojik Araştırmalar E -Dergisi*, 1-24.

Mardin, B. (1994). Değerli Dostum. İstanbul: Sanimat.

Moon, G. (2009). Pozitif Ayrımcılık. Yüksek lisans tezi. Selçuk Üniversitesi, Konya.

Okay, A. ve Okay, A. (2012). Halkla İlişkiler Kavram, Strateji ve Uygulamaları. İstanbul: Der.

Onat, F. (2014). Dijital Çağda Halkla İlişkiler Yazarlığı. Ankara: Nobel.

Orakcı, E.S. (2017). Kurumsal Sosyal Sorumluluk ve Kurumsal Kuram Bağlamında İnceleme: Üniversiteler Üzerine Bir Araştırma. Yüksek lisans tezi. Başkent Üniversitesi: Ankara.

Oskay Ü. (1971). Toplumsal Gelişimde Radyo ve Televizyon: Geri Kalmışlık Açısından Olanaklar ve Sınırlar. Ankara: Sevinç.

Öğülmüş, S. (1991). İçerik Çözümlemesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 24 (1), 213-228.

- Önder, M. (2010). Kar Amacı Gütmeyen Sektörün Potansiyel Gücü ve Yerel Ekonomiler. *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi 2. Yerel Ekonomiler Kongresi Bildiri Kitabı*, 496-517.
- Özal, A. (2018). Kar Amacı Gütmeyen Kuruluşlarda Halkla İlişkiler Çalışmaları: Bir Sivil Toplum Kuruluşu Olan “TURMEPA” Örneği. Yüksek lisans tezi. Maltepe Üniversitesi. İstanbul.
- Özaydınlık, K. (2014). Toplumsal Cinsiyet Temelinde Türkiye’de Kadın ve Eğitim. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 14 (33), 93-112.
- Özçağlayan, M. (2008). Gazetelerin Gelişimi ve Gazeteciliğin Geleceği (Yeni Teknolojiler ve Medya Ekonomisi Açısından Genel Bir Değerlendirme). *Marmara İletişim Dergisi*, (13), 131-159.
- Özdemir, M. (2010). Nitel Veri Analizi: Sosyal Bilimlerde Yöntembilim Sorunsalı Üzerine Bir Çalışma. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11 (1), 323-343.
- Özdemir, S. (2004). Kar Gütmeyen Kuruluşlar (KGK) ve Sosyal Refahın Sağlanmasında Artan Rolü. *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi*, (48), 129-161.
- Özdemir, S.S. (2019). Kadın Hakları Bağlamında Pozitif Ayrımcılık. İstanbul: Onikilevha.
- Özkanal, B. (2006). İnternetin Halkla İlişkiler Aracı Olarak Kullanılması. Açıköğretim Sistemine Yönelik Bir Model Önerisi. Doktora tezi. Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Öztan, E. (2004). Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Politikaları ve Olumlu Ayrımcılık. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 59 (1), 204-235.
- Öztürk, K. (2014). Dezavantajlı Gruplara Yönelik Ayrımcılık: Engellilerin Çalışma Hayatında Karşılaştıkları Ayrımcılık ve Çözüm Önerileri. Uzmanlık tezi. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Eğitim ve Araştırma Merkezi, Ankara.
- Özüpek, M.N. (2003). Halkla İlişkiler Faaliyetleri ve Basın. *Selçuk İletişim Dergisi*, 2 (4), 84-89.

Özüpek, M.N. (2013). Kurum İmajı ve Sosyal Sorumluluk. Konya: Eğitim.

Pusak, S. (2014). Türkiye’de Kurumsal Sosyal Sorumluluk Üzerine Bir Araştırma; Şirketlerin Periyodik Yayınlanan Kurumsal Sosyal Sorumluluk Raporlarının İçerik Analizi. Yüksek lisans tezi. Çağ Üniversitesi: Mersin.

Sallan Gül, S. ve Kahya Nizam, Ö. (2021). Sosyal Bilimlerde İçerik ve Söylem Analizi. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 42 (Özel Sayı:1), Ö181-Ö198.

Samancı Tekin, Ç. ve Kara, F. (2018). Dünyada ve Türkiye’de Yaşlılık. *IBAD Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Dergisi*, 3 (1), 219-229.

Sancar, G. A. (2016). Halkla İlişkiler 2.0 Kavramı Ve Araçları: Koç Holding Örneği. *İnönü Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 1 (2), 83-101.

Saran, M., Coşkun G., İnal Zorel, F. ve Aksoy, Z. (2011). Üniversitelerde Sosyal Sorumluluk Bilincinin Geliştirilmesi: Ege Üniversitesi Topluma Hizmet Uygulamaları Dersi Üzerine Bir Araştırma. *Journal of Yasar University*, 22 (6), 3732-3747.

Sayımer, İ. (2008). Sanal Ortamda Halkla İlişkiler. İstanbul: Beta.

Searson, E.M. ve Johnson, M.A. (2010). Transparency Laws and Interactive Public Relations: An Analysis of Latin American Government Web Sites, *Public Relations Weview*, 36 (2), 120-126.

Sönmezoğlu, U. (2017). Kadın Girişimciliğinde Kurumsal Sosyal Sorumluluk Uygulamalar. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10 (52), 1168-1175.

Suvacı, B. ve Topuz Savaş, A. (2018). Kadınlara Yönelik Sosyal Sorumluluk Projelerinin Analizi. 20.02.2021 tarihinde www.researchgate.net adresinden erişildi.

Şahinolanlar, F. (2015). Sosyal Sorumluluk Uygulamalarından Sponsorluk Faaliyetlerinin Paydaşlarca Algılanması ve Bir Uygulama. Yüksek lisans tezi. İstanbul Gelişim Üniversitesi: İstanbul.

Şahyar Aydemir, D. (2014). Ayrımcılığın İnsan Hakları Boyutu ve ‘Pozitif Ayrımcılık’. *İnsan Ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 3 (4), 890-908.

Şener Taplak, A., Polat, S. ve Yüzer, S. (2014). Çocuk Haklarında Unutulanlar ve Çözüm Önerileri. *ERÜ Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 2 (1), 62-71.

Şenses, O.İ. (2019). Platon’un Sosyal Kuramı Üzerine. *Politik Ekonomik Kuram Dergisi*, 3 (2), 257-272.

Şimşek, E. ve Ocakçı, A.F. (2019). Çocuk Koruma İlkeleri: Avrupa ve Türkiye Verileri. *Ankara Üniversitesi ASHD*, 18 (2), 61-72.

Taşcıoğlu, R. ve Atik, A. (2009). Radyo ve televizyonun yerel yönetimlerin halkla ilişkiler uygulamalarında iletişim yöntem ve aracı olarak kullanımı: Erzurum belediyeleri örneği. *Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 5 (10), 159-170.

Tavşancıl Tarkun, E. (2000). Nitel Araştırmalar. *Öneri Dergisi*, 3 (14), 29-34.

T.C. Sağlık Bakanlığı, Türkiye Halk Sağlığı Kurumu. (2015). Türkiye Sağlıklı Yaşlanma Eylem Planı ve Uygulama Programı 2015-2020. Ankara: Anı.

Tengilimoğlu, D. ve Öztürk, Y. (2016). İşletmelerde Halkla İlişkiler. Ankara: Seçkin.

Terkan, N. (1999). Türk Devlet Geleneğinde Halkla İlişkiler. *Selçuk İletişim Dergisi*, 1 (1), 84-90.

Theaker, A. (2006). Halkla İlişkilerin El Kitabı. İstanbul: Mediacat.

Topuz, H. (2003). 2. Mahmut’tan Holdinglere Türk Basın Tarihi (2. Baskı). Ankara: Remzi.

TRT. (2020). 28 Kasım 2020 tarihinde www.trt.net.tr/kurumsal/tarihce adresinden erişildi.

TÜİK. (2020). 31 Mayıs 2020 tarihinde <http://www.tuik.gov.tr/> adresinden erişildi.

Türk Dil Kurumu Büyük Türkçe Sözlük. (2011). Ankara: Türk Dil Kurumu.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası. (2019). Ankara: Beta.

Uçar, F., Gülmez, E., Mutlu, Ö., Erbaş, S. ve Gez, K. (2015). Kar Amacı Gütmeyen Kurumların Kurumsal İtibarı: Kızılay Örneği. *Selçuk İletişim Dergisi*, 8 (4), 131-153.

Ulucan, D. (2014). Eşitlik İlkesi ve Pozitif Ayrımcılık. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 15 (Özel S.), 369-383.

UNICEF. (2020). 31 Mayıs 2020 tarihinde <https://www.unicef.org/turkey/%C3%A7ocuk-haklar%C4%B1na-dair-s%C3%B6zle%C5%9Fme> adresinden erişildi.

Uyguç, Ü. (1987) Radyo – Televizyon Haberciliği. Ankara: Bayrak.

Vural Akıncı, B. ve Coşkun, G. (2011). Kurumsal Sosyal Sorumluluk ve Etik. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, (01), 61-87.

Yağmurlu, A. (2010). E-Halkla İlişkiler ve Bakanlık Uygulamaları. *Selçuk İletişim Dergisi*, 6 (2), 62-80.

Yalım, F. (2018). Bir Finansal Halkla İlişkiler Aracı Olarak Yıllık Faaliyet Raporları: Borsa İstanbul'da İşlem Gören Ulaştırma Sektör Şirketleri Üzerinden Bir İnceleme. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 2 (6), 1129 – 1154.

Yamak, S. (2007). Kurumsal Sosyal Sorumluluk Kavramlarının Gelişimi. İstanbul: Beta.

Yapar Gönenç, A. (2012). Fransa'da ve Türkiye'de Kadın Hareketleri. *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, (27), 63-84.

Yıldırım, A. (2020). Halkla İlişkilerin Kavramsal Tanımlamaları Üzerine Bir İnceleme. *İletişim Çalışmaları Dergisi*, 6 (2), 133-150.

Yıldırım Akyurt, A. (2020). 21.Yüzyıl'da Sosyal Sorunlar Ve Dezavantajlı Gruplar. *Journal of Awareness*, 5 (3), 427-448.

Yıldırım, T. (2009). “Türk Gazetecilik Tarihi Üzerine Bir Deneme I”. *Yeni Türk Edebiyatı Araştırmaları*, (1), 285-324.

Yiğit Çavuşoğlu, G. (2015). Türkiye’de Kadın Hareketinin Oluşumu ve Kadının Sosyal Yaşamdaki Yeri. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi: Karaman.

Yönet, E. (2005). Kurumsal Sosyal Sorumluluk Anlayışında Son Dönemeç: Stratejik Sorumluluk. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8 (13), 239-264.

Yüceer, S. (2008). Demokrasi Yolunda Önemli Bir Aşama: Türk Kadınına Siyasal Hakların Tanınması. *Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9 (14), 131-151.

EKLER

EK-1: Ankara Üniversitesi Bülten Dergisi'nin 2017, 2018 ve 2019 Yıllarında Yayınlanan Sayılarından Örnek Görseller

Ankara Üniversitesi Bülteni'nin 2017,2018 ve 2019 yıllarındaki bazı sayılarının kapak görselleri ve pozitif ayrımcılık gruplarına yönelik gerçekleştirilen kurumsal sosyal sorumluluk etkinlikleri haberlerine ait bazı örnek görseller aşağıda yer almaktadır.

1) 2017 Yılı Ankara Üniversitesi Bülten Örnekleri

A) Ankara Üniversitesi Bülten Kapak Örnekleri

B) Çocuklara Yönelik Kurumsal Sosyal Sorumluluk Etkinlikleri Haber Örnekleri

Üniversitemiz Ziraat Fakültesi Öğretim Üyesi Dr. B. Öz

Japon öğretim üyeleri, Niigata ve Fukushima Üniversiteleri arasında, ziraat alanında doktora çift dal eğitimi anlaşması ön görüşmesi yapmak üzere 13 Mart 2012 tarihinde Üniversitemizi ziyaret etti.

ile yürütöekte olduğu akademik işbirlişli çalışmaları ile 2015 yılından itibaren Japonya Milli Eğitim Bakanlığı 'Reinvent Japan' programı desteği ile Japonya ve Türkiye taraşında yer alan toplam beş eğitim-öğretim kurumunun akademik işbirliğinde yürütölmekte olan 'Sürdürülebilir Tarım ve Gıda Üretimi Yüksek Eğitim ve Öğretiminde Küresel Kapasite Geliştirme' (GlobalAge 2020) öğrenci değişim projesi' nedeniyle layık göröldü.

Niğata Üniversitesi
İnşaat Öğretim Üyesi olarak
takdir edilen bilim insanları
çoğunlukla üniversitemin
okuyanı öten ülkelerde
öğretim üyesi ve araştırmacı
olarak görev yapm eksi
merhumlarından beş yıllık bir
süre için sevgileri ve Niğata
Üniversitesi'nin akademik
kütüncelleşme sürecine olan
desteginin devam etmesi ve
üniversitemin uluslararası
eğitim ve araştırma
potansiyelini arttırmasını
bekliyoruz.

Prof. Dr. Erkan İbiş ile buluştu.

Engelsiz öğrenciler ile SP'li çocukların kaynaştırma eğitimi aldığı tek ve model okul olan MEV Gökkuşu:

Okulu'ndaki buluşmada, okulun açılışına öncülük eden Serebral Palsili Çocuklar Derneği (SERÇEV) Yönetim Kurulu Başkanı Sinem Ersoy da hazır bulundu.

Rektörümüz Prof. Dr. Erkan İbiş, Gökkuşu öğrencilerine destek ve

egitilerek eğitim verilmesi konusunda Ankara Üniversitesi'nin tüm kapılarının açık olduğunu belirterek, "Gökkuşuğu okuluna en elminden geldiğince yoğun destek sağlayacağız. Bu gibi okulların sayısını artırarak toplumun engelliye bakış açısını da değiştirecek. Böylelikle çocuklarımız birlikte büyüyebilecekler. Çocuklarımız bir arada yaşamaları için gerekli çalışmaları yapmaya devam edeceğiz, onlar hepimizin geleceği" dedi.

Dünya Engelbiler Günü, farkındalık yaratmak adına dünyanın birçok yerinde farklı organizasyonlarla kutlanıyor. Bir güne ya da bir haftaya sığdırmak

[illegible]

Kompanyacı olan baba-oğul ünvanı "Engelleri Ragnan... Herkes İçin Güzel Bir Yapan Size Bağlı" adlı konuşmalarında, Orzan Uluşoy'un hayatından kesitler sundular. Kompanyacı Ali Uluşoy, salonda bulunan engelli ve engelli ailelerine sohbet havasında bir söyleşi gerçekleştirdi. Salonda bulunan engelli ailelerine de söz hakkı vermek dırğın ve dinçlerini aldı.

Kardeşlerimiz de böyle bir organizasyonda katılımının mutluluğuna diye giren Ulutoy, Yükseköğretim Kurumları Yürütme Kurulu üyeleriyle tanıştı ve konuşmalarını yaptı.

Ankara Üniversitesi Mayıs 2015-Kasım

Aşgölü Bölümü
Fakültesi Sosyal Hizmetler
Bölümü Öğretim Yeri ve Ankara Üniversitesi
Yatılık Çalışmaları
Tarihinde Yaşayan Kurumların
Mekânı (Çalışmalar)
Miditliri Prof. Dr. Emine
Özmet tarafından
yürütülen, TUBİAK/
SOBAG'ın desteklediği
"Türkiye'de Kuşaklar Arası
Diyalogunun"
Değerlendirilmesi
Projesinin bir parçası olarak,
7 Ocak 2017 tarihinde
düzenlenen toplantıda
katılmaya davet edilmiştir.

2016 tarihleri arasında Türkiye'nin en büyük yollarından 12 ilde 4100 kişiye yapılmış görüşmelerden sonuçları değerlendirilerek açıkladığı toplantısında Cumhurbaşkanı'nın Recep Tayyip Erdoğan'ın Rasyonel Emine Erdoğan, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Fatma Bevil Sayın Kocanın Rektörümüzün Ekin Biçer, Üniversitemizin öğretim üyesi, öğrencisi, yöneticisi, bürokrasisi hararetiyle kâğıtla katıldı.

Projelede Çözülen Sorunlar:

- Yeniden elevenmiş yolların dâhil yapılar arasında kâdamların $0,3 \pm 3$ dâim, bu arada erkeklerde $0,25 \pm 0,2$ dâimdir.
- 20-54 yaş grubundaki her dört çocukta biri elevenmiş ile birlikte yaşamaktadır.
- Yâşların yüksek dâirte biri ekonomik olarak ihtiyaçların karşılamada güçlük çekmektedir.
- Yâşların yarısından fazlası yâşların ölüme nazarık olduğunu düşünmektedir.
- Yâşların $0,3 \pm 0,2$ dâimdir, $0,25 \pm 0,2$ dâimdir.
- Kız çocukları ile $0,25 \pm 0,2$ dâimdir daha azdır.
- Yetkin çocukların $38,8 \pm 1$ maddi olanakları olmadıkları için anne-babaları bakımından olmaktadır.
- Yâşlar, okul-gelir-gelir, kızlar-dâimdir ile birlikte onların evinde oturmayı istemekte ve bu nedenle $0,25 \pm 0,2$ dâimdir.
- Hem yâşları bir de yetkin çocuklar ve kız televizyon, bilgisayar gibi teknolojinin âlede fazla kullanılmaması çocuklar arası dâimdir.

A photograph showing a group of people seated at a table during a formal dinner event. In the foreground, a woman in a black and white patterned jacket and a man in a dark suit and blue tie are seated next to each other. To their right, a woman in a black dress and a yellow headscarf is seated, followed by a woman in a dark blue dress and a grey headscarf. The table is set with white plates, glasses, and bottles. The background is filled with many other guests seated at tables, creating a crowded and formal atmosphere.

[illegible]

Ankara Üniversitesi
Yaşlılık Çalışmaları

[illegible]

Prof. Dr. İsmail Aygün, 900 yıla ilişkin çalışmalarını, zamanla daha az hasta yapıldığını ve genç kuşaklara öncülük olmaları için çalışmalarını sürdürerek, "Yıllık 100 hasta yapmamız için değil, bilakis daha önce yapılmadıklarını yapmamız, yeteneklerinizi kullanarak yeni hobiler kazanarak ve daha çok geçecek programlar oluşturarak geçireceğiz" diyerek çok önemli bir zaman dilimi "dedi."

[illegible]

[illegible]

bülten

1 Ocak 2018 - 18 Kasım 2018 • 13. Kısım 2018 • Sayı: 221 • www.ankara.edu.tr

İngiliz ve Fransız 2 Bilim İnsanı Fahri Doktor Unvanı™

AU WiFi

**Eduroam ve
AU WiFi Net
10 Yaşında 176a**

G. Koreli
Öğrenciler
Kültüre'de
Arkeoloji
Eğitimi 182a

2018 YILI

YOK Üstün Başarı Ödülleri'nden Biri Daha Ankara Üniversitesi'nin 182a

Rusya'da Erasmus+

Tıp Fakültesi'ne Klinik Anatomi Araştırma ve Simülasyon Merkezi Açıldı 18a

Toprak ve Gübre Laboratuvarları Akredite Oldu 182a

Hayırseverlerden Beypazarı MYO'ya Yeni Katkı 182a

Veteriner Hekimliği Öğretimi 176 Yaşında 182a

TÜBİTAK 1001 ve 1005 Projesi'lerimiz 176a

B) Çocuklara Yönelik Kurumsal Sosyal Sorumluluk Etkinlikleri Haber Örnekleri

Mimarlık Okulu Programı Çocuklarla Buluştu

Akarsu Üniversitesi Çocuk Bilim Merkezi Koordinatörlüğünde, programlama aktif olarak devam ediyor. Üniversitemizin toplumsal bilinçlendirme ve sosyal hizmetlerinden biri olan Çocuk Bilim Merkezi Koordinatörlüğü 5-15 yaş arası çocukların bilimsel meraklarını, bilim anılarına ve tasarımların, bilimsel eğilimleri yetiştirme fark edilebilirliği amaçlı ile faaliyetlerini sürdürüyor. Koordinatörlüğün aktif programları arasında yer alan Mimarlık Okulu, Karam ve Arslan'ın yönetiminde Mimarlık Okulu Programı Yürütücüsü Doç. Dr. Dilek Arar'ın

koordinatörlüğünde ve Aray, Gök, Leyla Karam'ın aktif katılımıyla programlama aktif olarak devam ediyor. Üniversitemizin toplumsal bilinçlendirme ve sosyal hizmetlerinden biri olan Çocuk Bilim Merkezi Koordinatörlüğü Mimarlık Okulu'nda 4 hafta boyunca aktif olarak çalışmaları gerçekleştirildi. Aktif çalışmalar Mimarlık Okulu'nda 4 hafta boyunca aktif olarak çalışmaları gerçekleştirildi. Aktif çalışmalar Mimarlık Okulu'nda 4 hafta boyunca aktif olarak çalışmaları gerçekleştirildi.

vb. temalarla gerçekleştirildi. Süreçte ortaya çıkan çocukların çok güzel ve yaratıcı olan çocukların içinde bulundukları çevreye karşı duyarlılık geliştirmeleri ve çevreye daha verimli ve bilinçli davranışlarla yaklaşmaları amaçlanmıştır.

AKARSU
ÜNİVERSİTESİ
ÇOCUK BİLİM MERKEZİ

Oyuncak Müzesi'ni Gezip Kendi 3D Oyuncaklarını Yaptılar

Dijitalleşen teknolojiyle birlikte yaşamın hızla değiştiği bu süreçte çocukların da bu değişimle baş etmesi için onlara uygun oyun alanları ve oyuncaklar sunulması gerekmektedir. Akarsu Üniversitesi Çocuk Bilim Merkezi'nde 2 Mart 2018 tarihinde "Mimade Bir Gece" adıyla 8-10 yaş arası çocuklar için düzenlenen bir etkinlik gerçekleştirildi. Etkinlikte çocukların kendi 3D oyuncaklarını yapmaları amaçlandı.

Çocuklar, büyük ekrana yansıtılan 3D modelleri izledikten sonra kendi 3D oyuncaklarını yapmaya başladılar. Çocuklar, büyük ekrana yansıtılan 3D modelleri izledikten sonra kendi 3D oyuncaklarını yapmaya başladılar.

etkinliğin gerçekleştirildiği etkinlikte, çocukların teknolojiyi kullanarak kendi 3D oyuncaklarını yapmaları amaçlandı.

AKARSU
ÜNİVERSİTESİ
ÇOCUK BİLİM MERKEZİ

C) Kadınlara Yönelik Kurumsal Sosyal Sorumluluk Etkinlikleri Haber Örnekleri

2016 Yılı Basım Eserleri Yarıştı

Akarsu Üniversitesi Roman ve Öykü Yarışması'nda 2016 yılı basım olan roman ve öyküleri değerlendirildi. Yarışma, Akarsu Üniversitesi Roman ve Öykü Yarışması'nda 2016 yılı basım olan roman ve öyküleri değerlendirildi.

Türk edebiyatı tarihinde önemli bir yere sahip olan kadın yazarlar, Akarsu Üniversitesi Roman ve Öykü Yarışması'nda 2016 yılı basım olan roman ve öyküleri değerlendirildi.

Beypazarı MYO'dan Kadın Öğrenci İstihdamına Destek

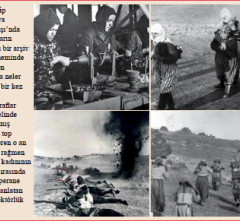
Beypazarı MYO'dan Kadın Öğrenci İstihdamına Destek. Beypazarı MYO'dan Kadın Öğrenci İstihdamına Destek.

Beypazarı MYO'dan Kadın Öğrenci İstihdamına Destek. Beypazarı MYO'dan Kadın Öğrenci İstihdamına Destek.

Beypazarı MYO'dan Kadın Öğrenci İstihdamına Destek. Beypazarı MYO'dan Kadın Öğrenci İstihdamına Destek.

Milli Mücadelede Siperdeki Türk Kadını

Akarsu Üniversitesi Türk İnkılabı Tarihi Enstitüsü, 8 Mart Dünya Kadınlara Günü'ne, Karamay Sırtı'nda kurulan siperde edilecek fotoğrafları ve çizimleri yarışması düzenledi. Yarışma, Akarsu Üniversitesi Türk İnkılabı Tarihi Enstitüsü, 8 Mart Dünya Kadınlara Günü'ne, Karamay Sırtı'nda kurulan siperde edilecek fotoğrafları ve çizimleri yarışması düzenledi.

8 Mart'ta Anıtkabir'deydik

Akarsu Üniversitesi kadınlara 8 Mart Dünya Kadınlara Günü'nde Anıtkabir'i ziyaret etti. Ziyaret, Akarsu Üniversitesi kadınlara 8 Mart Dünya Kadınlara Günü'nde Anıtkabir'i ziyaret etti.

AKARSU
ÜNİVERSİTESİ
ÇOCUK BİLİM MERKEZİ

AKARSU
ÜNİVERSİTESİ
ÇOCUK BİLİM MERKEZİ

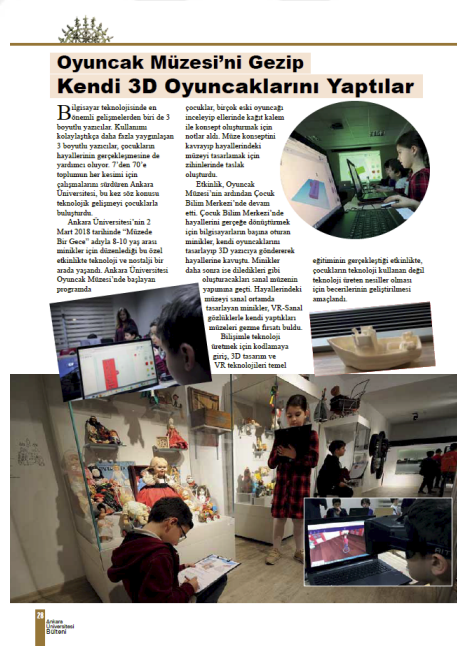
3) 2019 Yılı Ankara Üniversitesi Bülten Örnekleri

A) Ankara Üniversitesi Bülten Kapak Örnekleri

B) Çocuklara Yönelik Kurumsal Sosyal Sorumluluk Etkinlikleri Haber Örnekleri

[illegible]

C) Kadınlara Yönelik Kurumsal Sosyal Sorumluluk Etkinlikleri Haber Örnekleri

[illegible]

kamaoglu.ozlem

ORJINALLIK RAPORU

%7

BENZERLİK ENDEKSİ

%7

İNTERNET
KAYNAKLARI

%2

YAYINLAR

%4

ÖĞRENCİ ÖDEVLERİ

BİRİNCİL KAYNAKLAR

1

Submitted to Istanbul Aydın University

Öğrenci Ödevi

%1

2

Submitted to The Scientific & Technological
Research Council of Turkey (TUBITAK)

Öğrenci Ödevi

%1

3

tr.m.wikipedia.org

İnternet Kaynağı

<%1

4

josc.selcuk.edu.tr

İnternet Kaynağı

<%1

5

www.yumpu.com

İnternet Kaynağı

<%1

6

dergipark.gov.tr

İnternet Kaynağı

<%1

7

dergipark.org.tr

İnternet Kaynağı

<%1

8

Submitted to Atatürk University

Öğrenci Ödevi

<%1

9	www.researchgate.net İnternet Kaynağı	<%1
10	www.sp.gov.tr İnternet Kaynağı	<%1
11	www.ytearastirmalari.com İnternet Kaynağı	<%1
12	www.javstudies.com İnternet Kaynağı	<%1
13	Submitted to Istanbul Bilgi University Öğrenci Ödevi	<%1
14	Submitted to Izmir Katip Ėelebi Ėniversitesi Öğrenci Ödevi	<%1
15	Submitted to Istanbul University Öğrenci Ödevi	<%1
16	seferaycan.wordpress.com İnternet Kaynağı	<%1
17	www.pervinkaplan.com İnternet Kaynağı	<%1
18	cdn.bartın.edu.tr İnternet Kaynağı	<%1
19	imascon.com İnternet Kaynağı	<%1
20	www.eminkaya.net İnternet Kaynağı	

<%1

21	www.slideshare.net İnternet Kaynağı	<%1
22	denetimakademisi.com İnternet Kaynağı	<%1
23	enadonline.com İnternet Kaynağı	<%1
24	www.canaktan.org İnternet Kaynağı	<%1
25	www.openaccess.hacettepe.edu.tr:8080 İnternet Kaynağı	<%1
26	Submitted to Üsküdar Üniversitesi Öğrenci Ödevi	<%1
27	www.senexjournal.org İnternet Kaynağı	<%1
28	Submitted to İstanbul Medeniyet Üniversitesi Öğrenci Ödevi	<%1
29	silo.tips İnternet Kaynağı	<%1
30	www.korfezexpres.com İnternet Kaynağı	<%1
31	www.slideserve.com İnternet Kaynağı	<%1

32	cinselsiddetlemucadele.org İnternet Kaynağı	<%1
33	cocukgelisimcisi.wordpress.com İnternet Kaynağı	<%1
34	dspace.baskent.edu.tr:8080 İnternet Kaynağı	<%1
35	www.boomsocial.com İnternet Kaynağı	<%1
36	www.nazilli.com.tr İnternet Kaynağı	<%1
37	www.turkiyehukuk.org İnternet Kaynağı	<%1
38	issuu.com İnternet Kaynağı	<%1
39	melahatyilmaz.tr.gg İnternet Kaynağı	<%1
40	toad.halileksi.net İnternet Kaynağı	<%1
41	izlenseslervedegoruntuler.blogspot.com İnternet Kaynağı	<%1
42	www.ilo.org İnternet Kaynağı	<%1
43	www.platanuskitap.com	

	İnternet Kaynağı	<% 1
44	drcemkece.blogspot.com İnternet Kaynağı	<% 1
45	es.scribd.com İnternet Kaynağı	<% 1
46	sosyalcalismaci.wordpress.com İnternet Kaynağı	<% 1
47	www.emirdag.com.tr İnternet Kaynağı	<% 1
48	www.paraanaliz.com İnternet Kaynağı	<% 1
49	www.urfadabugun.com İnternet Kaynağı	<% 1
50	qdoc.tips İnternet Kaynağı	<% 1
51	ÇİLİNGİR, Ayşegül. "İLETİŞİM ALANINDA İÇERİK ANALİZİ YÖNTEMİ KULLANILARAK YAPILAN YÜKSEK LİSANS VE DOKTORA TEZLERİ ÜZERİNE BİR İNCELEME", Erciyes Üniversitesi İletişim Fakültesi, 2017. Yayın	<% 1
52	amasya.gov.tr İnternet Kaynağı	<% 1

Alıntıları çıkart

Kapat

Eşleşmeleri çıkar

Kapat

Bibliyografyayı Çıkart

Kapat

ÖZGEÇMİŞ**Adı ve Soyadı: Özlem Kamaoğlu****Öğrenim Durumu:**

Derece	Alan	Üniversite	Yıl
Lisans	Arkeoloji	Dumlupınar Üniversitesi	2012
Yüksek Lisans	Halkla İlişkiler ve Reklamcılık	Atılım Üniversitesi	2020

İş Deneyimi:

Çalıştığı Yer	Görev	Yıl
Kamu Kurumu	İdari Personel	2015-

Yabancı Diller: İngilizce**Tarih: 24.12.2020**